

TARDOR 2004

SUMARI

2

Recuperar la memòria,
incitar al pensament

Pere Colonge

10

Infantil i Juvenil

26

Narrativa

60

Poesia

76

Assaig

116

Altres Novetats

132

Llibreria Patagonia

Lourdes Toledo

138

Editorials valencianes

Ismael Saz Campos

Fascismo y franquismo

PUV

Recuperar la memòria, incitar al pensament

La Universitat de València enceta tres noves col·leccions editorials, destinades a fer memòria del franquisme, a reconstruir la biografia d'importants historiadors contemporanis i a la recuperació de petits clàssics del pensament de totes les èpoques

Materials per a la reflexió i d'incitació al pensament, eines de recuperació de la memòria històrica i d'aquells que n'han estat protagonistes, textos clàssics i imprescindibles: això és el que reuneix Publicacions de la Universitat de València en les tres noves col·leccions que acaba d'encetar, “Història i memòria del franquisme”, “Biografías” i

“Breviaris”. Unes col·leccions destinades a la publicació d'obres que, en el sentit més ample del terme, caldria considerar com a representants d'allò que hem convingut d'anomenar assaig; conscients, això sí, d'estar aprofitant els límits difusos del gènere per convertir-lo en un calaix de sastre on encabim uns textos que recullen literatura d'idees, historiografia, biografia i, fins i tot, filosofia, amb un ventall d'autors i d'èpoques també ben divers.

La primera d'aquestes col·leccions, “Història i memòria del franquisme”, sembla estar inspirada per la constatació que el franquisme és un període històric volgudament oblidat o, en el millor dels casos, encara desconegut; com també per la presència a tota la historiografia europea actual –especialment, per raons òbvies, a Alemanya, Itàlia i Espanya– de tesis revisionistes de clara tendència neoconservadora, que vindrien a

Ramir Reig, Josep Picó

Feixistes, rojos i capellans

minimitzar els efectes dels diferents feixismes quan no a construir-ne una hipotètica cara amable. Aquests són també els pressupòsits que estan al darrere de la primera de les obres que s'hi han publicat: *Fascismo y franquismo*, d'Ismael Saz. Una recopilació

de treballs de l'autor sobre el feixisme i el franquisme, en què es tracten temes com la pròpia consideració del règim com a feixista, la gestació i els primers passos d'aquest, o una visió des de sota, des de la història de la vida quotidiana. O de *Feixistes, rojos i capellans*, recuperació d'una obra publicada inicialment el 1978 per l'Editorial Moll, que estudia el paper de l'església durant el període que va de 1940 a 1977. Un paper que Ramir Reig i Josep Picó, els autors, separen en dues tendències oposades: d'un costat, fins els anys 60 aproximadament, com un dels puntals més sòlids del règim de Franco; d'un altre, com a part integrant de la lluita contra el feixisme.

Però hi ha altres formes d'acostar-se a un moment històric que va pretendre controlar totes les vessants d'una nova construcció social, i en aquest sentit destaquen llibres com *Proceso a un maestro republicano*. L'autora, M. Cruz Altabert, no era historiadora quan va començar el camí que conclouria en aquest treball: va ser la lectura del nom del seu pare, Vicente Altabert, en un altre llibre –Els afusellaments al País Valencià–

“Història i memòria del franquisme”
sembla estar inspirada per la
constatació que el franquisme és un
període històric volgudament oblidat
o, en el millor dels casos, encara
desconegut

M. Cruz Altabert Cuevas

Proceso a un maestro republicano

allò que la va portar a investigar el recorregut que havia conduït aquell de ser un mestre republicà que exercia la seua professió normalment, a ser afusellat a Paterna, després de passar per presó i camps de concentració. O també *Comisiones obreras* y

represión franquista, de J. Alberto Gómez Roda, referit a un altre dels fronts oberts contra el règim: el laboral, i en concret al procés de reconstrucció del moviment obrer a València i a les actuacions repressives que va patir entre 1958 i 1972. Una reconstrucció vista com una greu amenaça pels artífexs de la dictadura, que van fer tot el possible per frenar-la, sense aconseguir, però, d’aturar una conflictivitat laboral que va assolir punts certament àlgids.

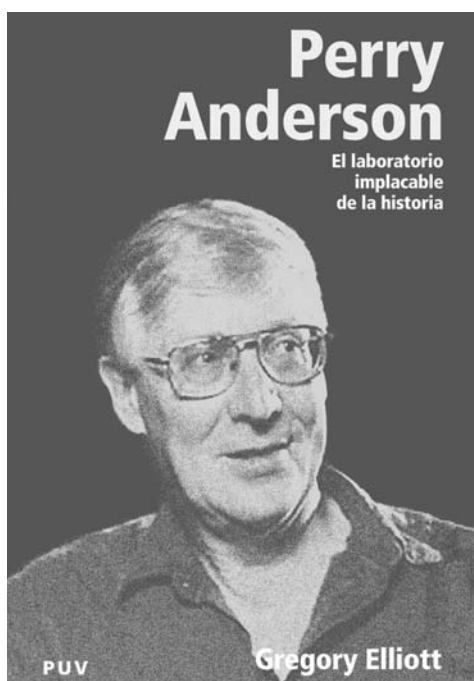
Una altra de les col·leccions, “Biografías”, està dedicada a un gènere molt devaluat en els darrers anys, si més no com a etiqueta classificatòria, perquè sota aquest nom s’han publicat tota classe de panegírics i hagiografies de personatges d’un interès més que dubtós –i en tenim mostres ben recents. En canvi, des del punt de vista de l’historiador, tractada com una part més d’un treball científic d’investigació, esdevé una eina de primer ordre. I si per a un historiador reconstruir la trajectòria d’un personatge presenta sempre molts punts d’interès, aquest s’acreix considerablement quan

el personatge en qüestió té una trajectòria vital que discorre per alguns dels moments més determinants de la història. Així, per exemple, **Marc Bloch**, que a banda de ser un dels millors historiadors del seu segle, fundador de la prestigiosa revista científica *Annales*, professor i autor prolífic, va viure un període que Carole Fink, l'autora de *Marc Bloch. Una vida para la historia*, situa conscientment entre *l'Affaire Dreyfus* i l'Holocaust, i que té entremig dues guerres mundials, l'ocupació nazi, la lluita per l'alliberament de França des de les posicions de comandament de la Resistència i la seua pròpia mort en l'intent. També és el cas de Perry Anderson, considerat com un dels

intel·lectuals i pensadors marxistes més brillants de l'actualitat, i objecte d'un altre dels títols de la col·lecció: "**Perry Anderson. El laboratorio implacable de la historia**". L'obra, de Gregory Elliott, reconstrueix de manera minuciosa la trajectòria d'Anderson en el context de l'evolució de la Nova Esquerra britànica des de 1956, on

“Biografias”, està dedicada a un gènere molt devaluat en els darrers anys, si més no com a etiqueta classificatòria, perquè sota aquest nom s’han publicat tota classe de panegírics i hagiografies de personatges d’un interès més que dubtós

destaca la seua tasca com a historiador de l’absolutisme europeu, promotor del marxisme occidental i referent de l’esquerra europea. De la seua banda, el darrer dels volums de què es compon de moment aquesta col·lecció, *E. P. Thompson. Objeciones y oposiciones*, està centrat en l’autor de l’enormement aclamat *La formació de la classe obrera en Anglaterra*. Una obra que Bryan D. Palmer va escriure poc després de la mort de Thompson el 1993, i que esdevé així un homenatge personal i incisiu a la figura d’un historiador compromès, un dels més suggestius historiadors marxistes de la Nova Esquerra i un intel·lectual en l’únic sentit possible que hauríem d’acceptat per

al mot.

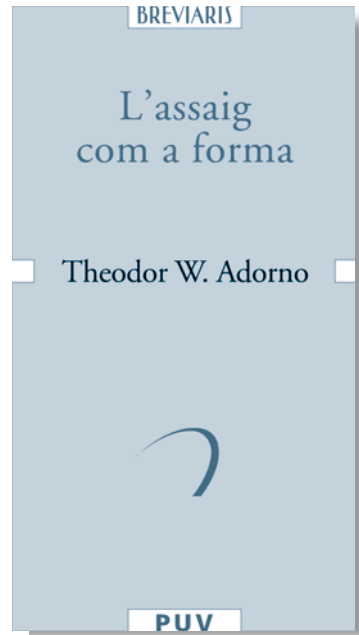
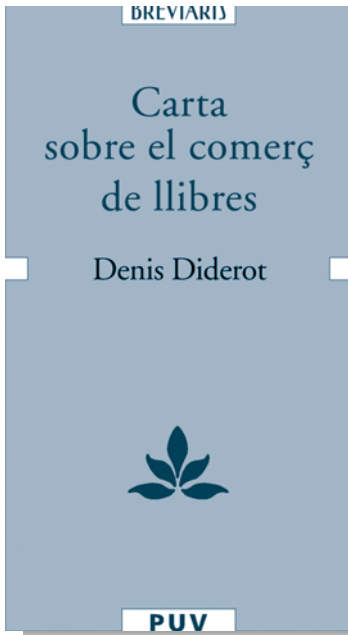
Per últim, la col·lecció “Breviaris” es destina a una sèrie de textos breus que, en molts casos, tenien un propòsit inicial molt més modest del que el pas del temps ha acabat per atorgar-los, fins a convertir-los en petits clàssics del pensament. I només cal fer

“Breviaris” es destina a una sèrie de textos breus que, en molts casos, tenien un propòsit inicial molt més modest del que el pas del temps ha acabat per atorgar-los, fins a convertir-los en petits clàssics del pensament

un cop d'ull a les perles que s'anuncien en preparació per adonar-se'n: obres de Casanova, Webber, Voltaire, Sartre, o Mann. De moment, però, la col·lecció s'ha iniciat amb el conegut com *Discurs sobre la dignitat de l'home*, obra d'un joveníssim –només vint-i-tres anys!– i audaç **Pico della Mirandola**, figura cabdal per bé que curiosa dins del Renaixement italià. Un discurs pensat inicialment com a presentació d'un ambiciós projecte, però que l'autor va ampliar fins convertir-lo en tot un programa doctrinal, en un autèntic manifest de l'humanisme, molts dels temes del qual continuen de plena vigència: la indeterminació de l'home, l'impuls a l'excel·lència, la raó com a guia de l'esperit i de l'acció, l'aspiració a la pau per mitjà del saber o la reivindicació de l'esperit crític. De la seua banda, *Carta sobre el comerç de llibres* és un text del 1763 que naix d'un encàrrec: el que el gremi de llibreters de París fa a **Denis Diderot** per tal que defense els seus interessos i privilegis. Però l'autor no s'està de desmarcar-se'n i fins i tot d'oposar-se'n frontalment, fins al punt de demanar l'abolició de tots els gremis i corporacions, incloent-hi el dels mateixos llibreters. Per això, el text no només manté tota l'actualitat, sinó que posa les bases de la concepció moderna del llibre i de l'edició.

I tanquem com havíem començat, parlant de l'assaig i preguntant-nos sobre l'especificitat formal d'aquest gènere. Una qüestió que ja havia plantejat en el seu moment Georg Lukács, apuntant algunes de les claus que posteriorment desenvoluparia amb

major profunditat **Theodor W. Adorno** en el text que significa el tercer –i pel moment el darrer– dels “breviaris” de la col·lecció: *L'assaig com a forma*. I, entre aquestes claus, sobretot la poca consideració que rebia el gènere des d'àmbits acadèmics en reduir-lo a la consideració de crítica més o menys impressionista i subjectiva, de glossa dels grans o de simple literatura d'idees que normalment ni són pròpies. Adorno fa una reivindicació de l'estratègia formal de l'assaig i, en certa mesura, de la seua pròpia com a escriptor. Una estratègia sempre en procés, sempre revisable i autocrítica, que és també, en definitiva, la d'aquests materials que inicien tres noves i ben interessants col·leccions editorials.

Pere Calonge

Xocolata, per fumar?

Una nit, Àlicia treballa a la seua habitació fent els deures de l'escola quan passa per davant de la seua taula una llebre corrent a tota velocitat, com si fóra la cosa més natural del món la xiqueta entra en un món de somnis plens de xocolata.

ALÍCIA EN EL PAÍS DEL XOCOLATE

XAVIER MÍNGUEZ

DIBUIXOS D'ADA GARCIA

PRIMER PREMI EMPAR DE LANUZA DE MELIANA DE L'ANY 1991

COL·L. "EL MICALET GALÀCTIC", 103

88 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Xavier Mínguez comença aclarint un punt important: l'Àlicia del país del xocolate no té res a veure amb l'Àlicia del país de les meravelles. Aquesta Àlicia no estava endormiscada un dia de calor a la vora del riu, com la de Carroll, no és anglesa, sinó valenciana, és una Àlicia alta, ben plantada, intel·ligent, que trau bones notes i a qui li apassionen les rondalles. La seua única debilitat és la xocolata, i sa mare li prohibeix menjar-ne.

Però a pesar del que puga dir el narrador, que mai no sol ser de confiança, les dues Àlicies coincideixen en alguns punts; en primer lloc, totes dues viuen la majoria de les seues aventures en un somni. Aquesta circumstància els permet de presentar als dos escriptors un entramat de situacions versemblants i absurdes, metamorfosis insòlites d'éssers i d'ambients, jocs de paraules i de lògica i

associacions oníriques. En el relat de Mínguez molts dels personatges extravagants són protagonistes de contes coneguts de la nostra tradició, com ara la tortuga i la llebre -cosina del conill d'*Àlicia en el país de les meravelles*, la princesa Verònica que besa granelles per alliberar prínceps encantats, *Caputxeta Vermella*, el ninot de palla amb molt – massa- cervell d'*El Mag d'Oz*, Pinotxo i altres. Tot aquest cúmul de citacions extretes de la cultura escrita i oral infantil recorda l'eclecticisme i la barreja tan sovintejats a partir dels vuitanta: amb la postmodernitat, el referent ja no és la realitat sinó la pròpia tradició literària. Fa 13 anys, l'any 1991, *Àlicia en el país del xocolata* va obtenir el primer premi Emper de Lanuza de Meliana, és, doncs, un producte de l'època que, de segur, pot divertir algunes dècades més.

Mitjançant la mescla magistral de somni i realitat Lewis Carroll va construir un espai imaginari, ple d'animals i d'objectes animats, on atacar les convencions socials i els més alts exponents de la fèrria moral victoriana. A l'Anglaterra del moment calia jugar amb metàfores i subterfugis i l'escriptor va apostar per la sàtira i la caricatura. La narració de Mínguez fa servir un llenguatge i uns conceptes molt

adequats per divertir nenes i nens a partir de 8 anys, però, assagem altres lectures, gosem? La multiplicitat d'interpretacions enriqueix les obres. I si, posem per cas, la xocolata que busca Àlicia fóra per fumar? Podríem resseguir una crítica a la doble moral i llegir el text com un al·legat a favor de la despenalització de les drogues. El resultat és suggerent: una adolescent i el seu viatge oníric-literari a la recerca d'haixix, en un país on la substància psicoactiva s'utilitza com a moneda. En qualsevol cas, les dues Àlicies es troben en el trànsit on hom ha de créixer i prendre les pròpies decisions. Mínguez comparteix amb Lewis Carroll el desig de no adoctrinar, i milers de lectors de totes les edats han trobat als llibres del professor de matemàtiques un estímul constant de la imaginació.

Imma Gandia

Assaig per a adolescents

Amb aquests dos títols, edicions del Bullent inaugura una col·lecció de llibres d'assaig adreçats al públic adolescent i juvenil amb l'objectiu de subministrar-li informació i elements de judici al voltant de temes que poden tindre una especial incidència en la seua vida quotidiana.

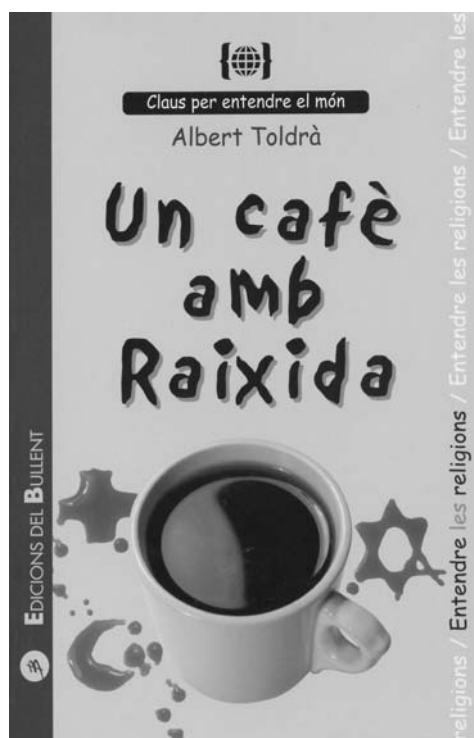
[AQUÍ NINGÚ NO ÉS ESTRANGER](#)

AITANA GUIA I CONCA

COL·L. "CLAUS PER ENTENDRE EL MÓN", 2

112 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

[UN CAFÉ AMB RAIXIDA](#)

ALBERT TOLDRÀ

COL·L. "CLAUS PER ENTENDRE EL MÓN", 1

78 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

El títol de la col·lecció és ben transparent i palesa les intencions dels seus promotors: “Claus per entendre el món”. Per entendre’l i per formar-se’n una opinió, caldria afegir. Perquè si alguna cosa tenen en comú els dos títols publicats és una adscripció ètica manifesta i unes intencions més educatives que informatives: en un món tan mediatitzat i manipulat informativament no hi ha terreny per a una objectivitat asèptica i idealitzada. Tant Albert Toldrà com Aitana Guia, acompanyen el seu lector amb una bateria de reflexions reforçades per un bon treball de documentació i anàlisi de les fonts que els estalvia de caure en els relliscosos terrenys del pamflet sense renunciar, per això, a un més que evident afany per convèncer.

Un café amb Raixida aborda el complex tema del fet religiós i ho planteja com un diàleg entre una jove estudiant d’origen magrebí, plena de dubtes i d’incertesa, i un professor escèptic i realista que, des del respecte a totes les creences i conviccions, tracta de fer-li entenedor el laberint religiós del planeta, amb les seues llums i ombres, els seus conflictes i contradiccions, les seues implicacions polítiques i culturals, la seua evolució històrica, etc. L’elecció dels personatges permet el seu autor posar un especial èmfasi en els aspectes més actuals i roents d’aquest fet religiós: les difícils relacions entre

orient i occident i les teories sobre el presumpte xoc de civilitzacions utilitzades massa sovint com a coartada legitimadora per a propiciar-lo.

Aquí ningú és estranger s’enfronta amb un altre tema d’actualitat igualment conflictiu: el problema de la immigració. I la tesi que l’autora hi defén amb unghes —documentació a dojo— i dents —una anàlisi implacable— és, justament, que la immigració NO és un problema, sinó una oportunitat per fer justícia històrica i compensar dècades de desigual distribució de la riquesa i dels recursos. L’argumentació s’hi estructura en forma de resposta a diverses preguntes d’enunciat colpidor: Són iguals tots els immigrants? Tenim obligacions morals envers els treballadors estrangers? Són els immigrants una mercaderia? Quin és el problema, la immigració o la societat receptora? Per bé que s’hi ens adverteix explícitament que el llibre és incomplet perquè manca de conclusions, atinent la contundència dels interrogants esmentats podríem dir, com la coneguda cançó, que qui pregunta ja respon.

Comptat i debatut, un magnífic inici d’una col·lecció original però absolutament necessària que ens depararà, de ben segur, noves satisfaccions en un futur més o menys immediat.

Josep Vicent Frechina

Una família ben còmica

Els nostres menuts estan d'enhorabona: primer per l'encert i la constància de l'editorial Bromera en haver creat i mantingut dempeus aquest "Micalet Galàctic" que compleix ara 100 números, i segon, per celebrar-ho amb una història de Pasqual Alapont.

CAGADETS DE POR

PASQUAL ALAPONT

IL·LUSTRACIONS DE FRANCESC SANTANA

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 100

112 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Cagadets de por -el quart títol d'una sèrie reeixida del prolífic escriptor Pasqual Alapont, protagonitzada per dos personatges ja coneguts, Manel i Frederic- ha estat el llibre escollit per l'editorial Bromera per tal de celebrar el número cent d'"El Micalet Galàctic". Es tracta d'una col·lecció de narrativa infantil-juvenil que du catorze anys de trajectòria, amb més de 800.000 exemplars venuts i que, fins ara, ha publicat traduccions d'autors com Michael Ende, Bernardo Atxaga o el recent Premi Andersen, Martin Waddell, així com un ventall ben divers d'obres escrites originalment en la nostra llengua, entre elles, tres d'adaptacions d'obres clàssiques.

Però si entrem en matèria, us diré que el que teniu ara a les mans és un llibre per fartar-se de riure, per la senzilla amb què l'autor ha convertit una història familiar i banal, com ara l'e-

lecció del destí de les vacances d'estiu, en una aventura plena d'humor i intriga, darrere del retrat divertit i agut - a mena de paròdia- d'una família valenciana ben còmica i peculiar, per a qui les partides al dòmino acaben en una batalla campal.

Els seus protagonistes -retratats per l'il·lustrador Francesc Santana de manera molt expressiva i humorística, amb un rostre que fa honor a la història- conformen una galeria de personatges digna d'evocar. Anem a conèixer-la: primer apareix el pare, d'aspecte fascinator, "un animal racional de noranta quilos, poderós i descomunal," tal com ens el presenta l'autor, que treballa a casa escrivint llibres; després, la mare, una dona que "té els cabells negres quinze dies al mes, i després se li tornen blancs" dels disgustos; i la tieta Roser, germana de la mare, sembla que "no té ni panxa ni budell, de tan prima que està" i "fa cinc anys que diu que té vint-i-vuit anys". Per arredonir-ho, hi ha l'avi Frederic, tota una personalitat sorprenent i intrèpida, que està sempre inventant-se *boles* i clavant-se en problemes. I finalment, el Manel, un xiquet un poc grillat a qui no li importaria ser de major un "d'aquests individus que s'encarreguen de rosegar les pipes per col·locar-les des-

prés en paquetets". Ja us en podeu fer una idea, de la colla que formen.

Un dia, doncs, arriba el moment d'elegir destí per a les vacances d'estiu i el pare proposa Guadalajara, però per sort, un boicot familiar inclinarà la balança cap a Mallorca, uff!!! Quin respir per a tots. I aquí és quan comencen a succeir-se les escenes i els disbarats més delirants: l'avi prenent el lloc de les hostesses a l'avió; el pare que s'indigna i vol reclamar per tot i ningú no li en fa cas; la tieta Roser, sempre engrescada en lligar, la mare, que n'està una mica tipa; i el Frederic i el Manel que, acompanyats a tothora de Jordi, un "gos tranquil·lot", no traginen una bona.

Contades per la ploma d'Alapont, aquesta llista de barrabassades multipliquen el seu efecte de diversió, sobretot per la destresa que hi mostra a l'hora de conduir una història senzilla, plena de situacions quotidianes i humorístiques, a través de diàlegs vius i creïbles, tan rics en expressions populars i en dites ben nostrades.

Lourdes Toledo

Antinovel·la de pirates?

La Tripulació del Pànic ha estat guardonada amb el Premi Edebé de Novel·la Juvenil. Es tracta d'un relat juvenil d'aventures del tot atípic, amb una trama entre estrambòtica i imaginativa que barreja l'èpica llegendària dels pirates i l'obscurantisme dels ritus de la santeria.

LA TRIPULACIÓ DEL PÀNIC

PAU JOAN HERNÁNDEZ

IL·LUSTRACIONS DE PEDRO ESPINOSA

PREMI EDEBÉ DE NOVEL·LA JUVENIL

COL·L. "PERISCOPI", 10

211 PÀGS.

EDITORIAL MARJAL, GRUP EDEBÉ, MISLATA, 2004

El títol de la novel·la, la fotografia de la coberta (que mostra part d'un vaixell al bell mig d'un mar de plata envalentit) i també la nota editorial de la rercoberta deixen ben clar ja des del principi al possible lector que *La Tripulació del Pànic* és una història de pirateria, "una de pirates", com solen dir els catalogadors de novel·les de gènere a l'hora de definir i classificar temàticament aquest tipus de relats que es basen en un patró prefixat, com un clixé que repeteix tòpics fins a gairebé desgastar-los. En aquest cas, però, l'autor es permet una sèrie de llicències argumentals que desvirtuen en part la clàssica història d'aventures marítimes per crear una novel·la difícil de classificar i de qualificar. L'acció de la narració, per exemple, no se situa als mars i costes del Carib al segle XVII, sinó en l'actualitat, en ple segle XXI; i el protagonista no és un pirata rònec

amb cama de fusta i un lloro penjant del muscle, sinó un jove de dèssset anys, un estudiant de Batxillerat normal i corrent que viu a Cornellà de Llobregat. Les raons que expliquen aquests canvis de base són difícils d'intuir. Potser es tracta de la voluntat de l'autor d'aportar alguna cosa diferent al gènere o, fins i tot, d'un intent de reinventar-lo a partir d'elements novedosos a manera d'assaig novel·lístic renovador. Una altra hipòtesi possible, molt més senzilla i prosaica que no l'anterior, és que Pau Joan Hernández haja volgut dotar d'una certa originalitat el seu relat. Siga com siga, *La Tripulació del Pànic* fa miques les expectatives del lector des de les primeres ratlles, la qual cosa no ha de ser entesa com una característica positiva o com un valor afegit en si mateixa, sinó com una simple constatació de fets que té la funció de servir d'avertència al possible lector per tal d'estalviar-li un desengany.

D'altra banda, la prosa narrativa de Pau Joan Hernández és d'una manufactura impecable i la força evocadora de les descripcions ajuda en gran mesura a situar-nos en els diferents escenaris de les aventures del protagonista i de la resta de personatges, un grup de joves que tenen en comú el fet

de ser descendents per línia directa d'alguns dels pirates més famosos, els noms dels quals ens remetent, ara sí, a aquells gairebé mítics i llegendaris pirates que solcaven els mars del Carib al segle XVII. Aquests joves demostren ser dignes hereus de les destreses marines dels seus avantpassats en una aventura que els porta a embarcar-se a bord del *Sans-Quartier* i solcar l'Atlàntic per viure l'aventura més desconcertant de les seues vides.

Sergi Verger

Fuga fins a la selva del bon salvatge

Rocambolesques aventures, en el context de la conquesta espanyola d'Amèrica, d'un sacerdot valencià en una fuga perpètua de la barbàrie civilitzada, que el fa caure en una tribu d'indis centre-americans, on troba la societat utòpica i feliç.

MANUSCRITO DE FRAY ORZA

JOSEP FRANCO

TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO I SOLEDAD CARREÑO

COL·L. "ALGAR JOVEN", 15

223 PÀGS.

ALGAR EDITORIAL, ALZIRA, 2004

Qui no es deixe horroritzar per la portada i en supere l'abominable composició amb papagais de colors, produïda d'un marketing pedestre, accedirà a assaborir la traducció al castellà, del propi autor, del "Manuscrit de mossén Gerra" (1993), amb l'estil àgil i eficaç amb què el calidoscòpic Josep Franco ens consola periòdicament. Una altra novel·la juvenil, aquesta sentimental, ingènua i impressionista, sense pretensions, amb acció, història d'amor i *happy end*. I amb anacronisme, substancial al gènere: la mentalitat dels protagonistes del "manuscrit" pot ser comprensible per al nostre jovent lector, però no pertany al segle XVI; ni tan sols Erasme pensava així i, si ho feia, evidentment no gosava pas escriure-ho. Formalment, la novel·la s'inspira en els textos cronístics de la conquesta, amb un principi i final ben marcats i arcaïtzants, en contrast amb l'estil de

la narració, gens historicista. L'estructura, bizantina: una concatenació -amb parèntesi- d'inversemblants aventures, separacions i retrobaments. I, sobretot, fugues extraordinàries, amb un ritme que fa anar de corcoll el lector: fuga de la Inquisició, a València, acusat d'hebraïtzant, gràcies a un amic metge; del vaixell pirata que el segresta a Cullera, gràcies a una oportuna tempesta amb naufragi; del mar, gràcies a l'aparició d'un vaixell castellà amb destinació a Amèrica; de l'hidalgo capità del vaixell, que l'acusa d'haver deshonrat la seua filla, gràcies a la interessada; de Portobello, missió de franciscans sado-massoquistes, gràcies a una expedició de descobriment; de l'atac dels indis que exterminen l'expedició; una fuga coral de la tribu dels Guacas, perseguits pels conqueridors castellans, fins a la terra promesa; i una absurda fuga final de la felicitat obtinguda, per tornar a morir al seu patètic país (el nostre).

Una escapada, al cap i a la fi, de la crueltat atroz de la "civilització", crítica lamentablement encara avui necessària davant l'enyorança duradora pels vells imperis i la brutalitat dels nous; però la crítica del "manuscrit" roda perillósament fins a la inversió dels valors del maniqueisme colonial; ací els

bons, massa bons, són els indis naïf, i els dolents, massa dolents, els conqueridors espanyols, *plaga de ladrones y asesinos*, més salvatges que els salvatges. I tanmateix, malgrat la saludable simpatia per la víctima, tal com mantenen els cànons narratius occidentals, els herois no són aquests bons salvatges, sinó tres improbables valencians i una sorprenent vikinga.

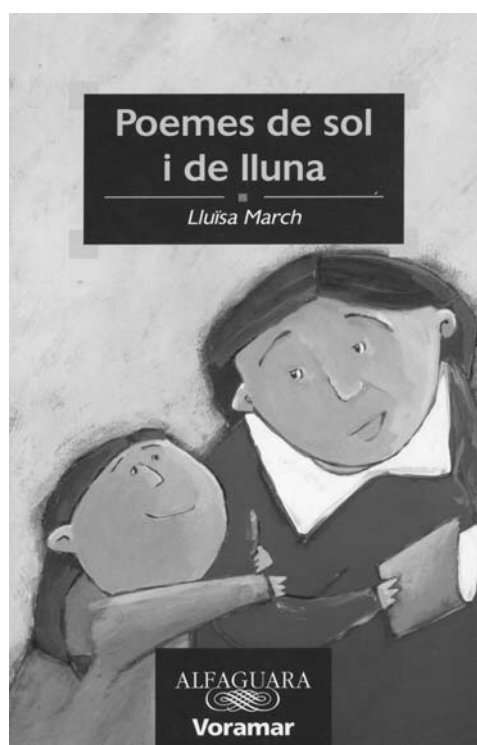
És interessant, s'ha de dir, la transferència del protagonisme del narrador cap a la figura misteriosa, carismàtica i sexuada, del naufrag, que resulta ser nogensmenys el fugitiu Encobert de Xàtiva, una mena d'anti-*Capitán Trueno*, pres pels indígenes com a messies, que finalment duu a terme el seu somni mil·lenarista de fundació d'una societat lliure i democràtica, però no a València, ai las, sinó a Amèrica. Ningú no és profeta a la seua terra.

Albert Toldrà

De l'alba a la nit tancada

Un dia, vint-i-quatre hores de llum canviant i d'activitats diverses, amb temps per a contar llegendes, jugar, aprendre i donar i rebre moralitats; això és el que trobem als *Poemes de sol i de lluna* de Lluïsa March, concebuts per a lectors de més de 8 anys.

POEMES DE SOL I DE LLUNA

LLUÏSA MARCH

IL·LUSTRACIONS D'ESPERANÇA MARTÍNEZ

61 PÀGS.

ALFAGUARA-VORAMAR, PICANYA, 2004

Semblaria que fos un recull de poemes sense més lligam que tocar temes infantils, però a mesura que llegim, apareix un fil que enllaça i estructura el conjunt: avancem des dels primers raigs de sol de la matinada fins a la nit i el llibre s'acaba justament amb un nou trenc d'alba. Una jornada completa recorre el poemari i s'omple d'activitats, motius i referents propers als xiquets.

El cant del gall i d'altres ocells se sent amb les primeres llums del dia; els aliments del desdèjuni formen una enumeració sonora i un altre text descriu les accions repetides cada matí: alçar-se del llit, rentar-se, pentinar-se, beure un got de llet... En correspondència, cap al final del llibre apareixen diversos poemes dedicats al capvespre, la posta de sol i la nit, així com una cançó de bressol i altres versos que parlen de contar històries al llit i de qui-

nes coses podrien passar al voltant d'un «jo» infantil quan està dormint. Entre l'alba i la nit, hi ha moments per a endevinar el nom dels oficis, per a comparar la gran ciutat i el poble xicotet, per a aprendre els números i les lletres de l'alfabet, per a anar d'acampada, al riu, a la muntanya i a la platja i per a sorprendre's, després d'una pluja d'estiu, amb l'arc de Sant Martí. A banda d'aquests poemes, plens de repeticions, onomatopeies d'animals i d'objectes, i retafiles de jocs, menjars o activitats, l'autora ha inclòs tres romanços en els que conta llegendes tradicionals valencianes. El *Romanç del miracle de l'aigua* recrea la història entrançable d'una xiqueta que volia viure al mar i quan per fi ho aconsegueix, és feliç, però cada deu de juliol plora perquè sent enyorança per la muntanya perduda. El *Romanç de la Serra d'Espadà* desenvolupa un conte d'amor, enveges i venjances que conclou amb l'explicació màgica de com es va començar a extraure el suro de l'escorça de les alzines sureres. El *Romanç de la rata penada* tracta sobre com un d'aquests mamífers voladors va ajudar el rei Jaume I a conquerir la ciutat de València; com a mostra de gratitud, el monarca posà un quiròpter al nou escut.

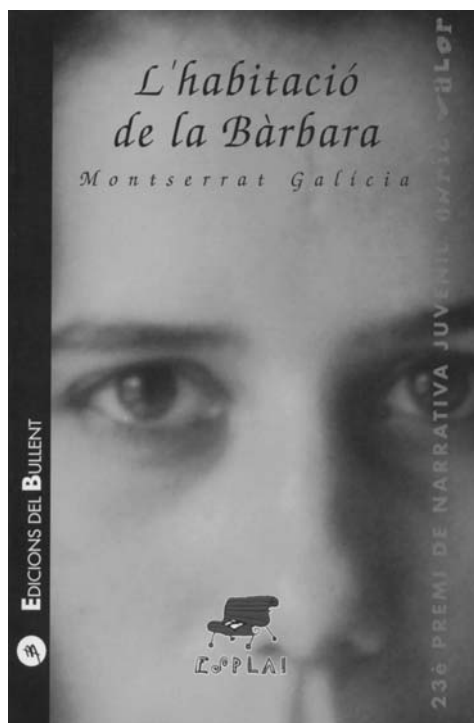
Alguns textos pequen de —com dir-ho— certa manca d'originalitat, es repeteixen motius i formes que es troben a qualsevol llibre de poemes per a infants, però els tres romanços enriqueixen el recull, així com les il·lustracions d'Esperança Martínez, expressives i lliures, que, en alguns casos, trenquen la separació tan rígida que de vegades encara es dona entre l'espai dels versos i dels dibuixos.

Arantxa Bea

D'infant a jove només hi ha un llibre

Edicions del Bullent ens presenta *Una llegenda per a Draco* i *L'habitació de la Bàrbara*, dues obres guardonades amb premis literaris, pensades, per infants i joves, un públic lector difícil al qual convé cuidar amb llibres com aquests perquè continuen estimant la lectura.

L'HABITACIÓ DE LA BÀRBARA

MONTSERRAT GALÍCIA

23È PREMI DE NARRATIVA JUVENIL ENRIC VALOR

COL·L. "ESPLAI", 29

105 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

UNA LLEGENDA PER A DRACO

FRANCESC GISBERT

IL·LUSTRACIONS DE REBECA TOMILLO

13È PREMI CARMESINA DE NARRATIVA INFANTIL

COL·L. "ELS LLIBRES DEL GAT EN LA LLUNA", 25

95 PÀGS.

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004

Edicions del Bullent és una editorial que, des dels seus inicis, ha mostrat un interès destacat per la literatura destinada al públic lector més jove. Es podria dir que un dels seus objectius és el de crear un corpus literari infantil i juvenil en català per tal d'oferir un amplí ventall de títols a aquells que s'inicien en el noble art de llegir. Captar lectors novells és una tasca difícil però del tot necessària que El Bullent, com tantes altres editorials, duu a terme posant-hi un èmfasi especial. Els dos llibres que ara us presentem són un bon exemple dels esforços que s'esmercen cada dia per mantenir ben viu l'interès d'infants i de joves en una de les millors maneres de passar una bona estona: la lectura.

El primer dels dos llibres, *Una llegenda per a Draco*, ha estat guardonat amb el Premi Carmesina de Narrativa Infantil 2003. Es tracta d'un relat pensat per a xiquets i xiquetes d'entre vuit i dotze anys que aconsegueix des del primer moment connectar amb la inventiva desbocada i la fantasia prodigiosa pròpies dels infants. L'aparició de bruixots un pèl matussers, donyets burletes, cavallers misteriosos i, sobretot, d'un drac màgic (Draco) amic de la protagonista (Alba), converteixen aquest llibre en aliment de primera per a la imaginació il·limitada del lector. Al capdavall, la màgia, allò fantàstic i sobrenatural, s'en-

tén i es veu d'una altra manera a través de la mirada d'un nen.

El segon llibre, *L'habitació de la Bàrbara*, ha estat també guardonat amb un premi literari, en aquest cas el 23è Premi de Narrativa Juvenil Enric Valor. Es tracta d'una novel·la juvenil de ciència-ficció, un relat ambientat en un món i en un temps ben allunyats dels nostres. En un futur inconcret però extraordinàriament avançat pel que fa a tecnologia, els terrans es veuen obligats a abandonar el seu planeta quan comencen a esgotar-se els recursos naturals. El seu destí és "el planeta roig", un planeta habitat pels "silents", una civilització extraterrestre que, en ser colonitzada pels humans, es veu sotmesa al govern dels nouvinguts i desposseïda del seu territori i llibertat. Com era d'esperar, el conflicte no tarda a convertir-se en una guerra cruel i despietada en la qual els nadius són considerats terroristes. Dit això, no ens hem d'esforçar gaire a l'hora d'establir paral·lelismes i endevinar que l'argument una mica banal i esbojarrat del llibre es basa en una realitat molt més propera a la nostra. I és que, implícitament, *L'habitació de la Bàrbara* pot ser entès com una proclama antitibèlicista i antiimperialista, una altra manera de cridar: No a la guerra!

Sergi Verger

Històries viscudes a l'escola

Tàndem ha llançat quatre títols nous de la col·lecció "Quico pèl-roig". Basant-se en històries reals viscudes a l'escola, Vicen Córcoles descriu situacions quotidianes de la vida dels més menuts, fàcils d'assimilar a través d'una lectura didàctica i molt visual.

UNA CACA EN EL PARC

LES CADIRES FAN FESTA

UN PASTÍS DE POMA

EL JOC DEL MOCADOR

VICEN CÓRCOLES

IL·LUSTRACIONS D'ADA GARCÍA

COL·L. "QUICO PÈL-ROIG", 5, 6, 7 I 8

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Aquesta col·lecció, que a hores d'ara ja va pel número vuit, ofereix una proposta interessant per als lectors d'entre quatre i cinc anys, a qui van dirigir les històries. En elles s'aplega l'experiència pedagògica i personal del dia a dia amb els alumnes de l'escriptora i mestra de Primària, Vicen Córcoles. Un bagatge que ve acompanyat i harmonitzat per les il·lustracions expressives i encisadores d'Ada García. Són històries pròximes al quotidià dels menuts, els quals passen un bon grapat d'hores a l'escola on, en companyia d'altres xiquets i xiquetes, comencen a experimentar les primeres sorpreses i també els primers desenganys. Sens dubte, és aquest apropament a la realitat -a banda d'unes il·lustracions cridaneres, plenes de moviment i de realisme- el que fa que aquestes històries arriben als lectors atractives i fresques.

Si en les quatre historietes anteriors ja publicades, el protagonista era Rosegó, el conill-mascota de Quico pèl-roig, ara és el mateix xiquet qui centra la mirada de l'autora i l'atenció dels lectors. Així doncs, en *Una caca en el parc* i, a partir dels ensurts que dona als seus companys un Quico entremaliat, l'autora intenta despertar en els menuts la sensibilitat pel medi ambient, tot començant per ensenyar-los a mantenir el parc net.

La resta d'històries resulten també ben instructives: des de com donar forma a

un pastís de poma en companyia de l'àvia (val a remarcar que precisament no és una xiqueta qui cuina, estampa habitual, sinó un xiquet), fins a com treballar en equip i comportar-se amb els companys de jocs. I per tal de no perdre les nostres tradicions, l'autor ensenya als xiquets en què consisteix el joc del mocador, tan típic de la Pasqua valenciana.

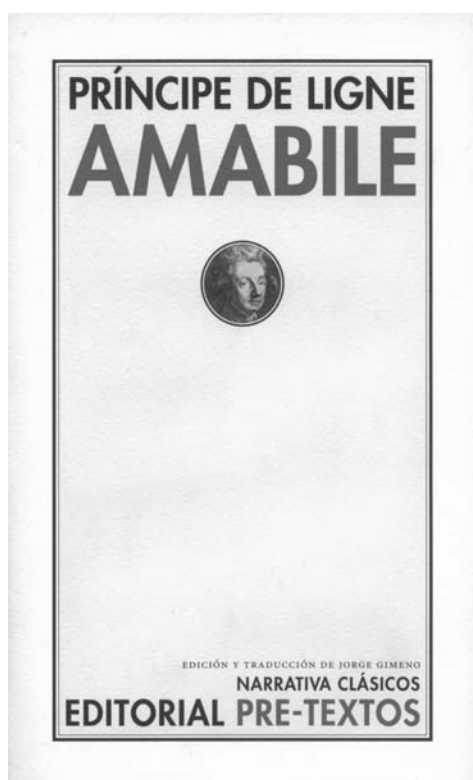
Amb molta habilitat alhora d'introduir-hi expressions i frases fetes ben nostres, i tot fent servir el mètode constructivista Teberosky, Vicen Córcoles intenta transmetre als primers lectors conceptes bàsics a través de pàgines amb frases curtes on destaquen les paraules més significatives. Per a aquest propòsit, s'ajuda de recursos tipogràfics com ara l'ús de les majúscules, les quals ressalten els conceptes en què vol insistir, tot ubicant la paraula en un lloc inesperat, a prop de la idea que vol posar en relleu.

Molt valuosos resulten també el naturalisme i la grandària de les figures que omplen aquestes aquarel·les de colors no massa estridents amb què s'il·lustren els textos. Imatges que se centren en els personatges protagonistes, uns menuts que es desplacen per escenaris diversos de la seua vida quotidiana: com ara el parc, l'escola, el pati o ca l'àvia.

Lourdes Toledo

Un moralista seductor

Amabile recull part de l'obra més notable d'el príncep de Ligne, com ara aforismes, retrats i cartes. Aristòcrata, militar, somiador i galant, Linge "va seduir França amb armes franceses". Deutor de la tradició del *Grand Siècle*, es troba ja en sintonia amb el món romàntic.

El príncep de Ligne (Brussel·les 1735) es va instal·lar definitivament a Viena en 1794, on, després de moltes estades a París, es va centrar en la revisió i l'(re)escriptura dels seus escrits, un cop arruïnat per la Revolució, relegat de la cort vienesa i de les missions militars. La seua obra extensa comprén textos de tot tipus, des dels aforismes, retrats i cartes que aquí s'apleguen, fins a poesia, teatre, narracions i apunts de dietari que parlen d'un jo. El "jo" que va iniciar Montaigne, però que en Ligne esdevé "més amable i digressiu" -tal com escriu l'autor de la present edició.

Moralista, filàntrop, agut i crític. Els seus aforismes -que en ocasions són fragments- llencen una mirada al comportament humà, a la recerca de consells i de reflexions sobre temes com ara la mort; l'amor, un sentiment on per a Ligne, "no tienen encanto sino

AMABILE

PRÍNCIPE DE LIGNE

EDICIÓ I TRADUCCIÓ DE JORGE GIMENO

COL·L. "NARRATIVA CLÁSICOS", 23

335 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

los comienzos”, i per això escriu: “No me extraña que se halle placer en comenzar de nuevo a menudo”, o l’engany: “Todo el mundo tiene ingenio en los tiempos que corren -ens adverteix Ligne-; mas si no lo halláis sobradamente en las ideas, desconfiad de las frases”.

Vivaç, natural i encantador, les seues dots en el conreu de l’*esprit* francès li van valer grans vivències amb les dones -inspiradores de gran part dels aforismes i de les seues “Consideraciones sobre las mujeres”, incloses en aquest volum. Però el tresor d’aquest llibre és, sens dubte, un conjunt de converses i de retrats, fruit d’“una visión sumaria, un saldo del paso de un ser por el mundo, el juicio de quien ha conocido a personajes que entonces despertaban la curiosidad universal”. Admirables són, doncs, la subtileza i la intimitat amb què Ligne s’introdueix en casa del seu admirat Rousseau i la candor i tendresa amb què ho narra; però també la teatralitat amb què descriu Voltaire durant una llarga visita a casa del filòsof on, envoltat de luxe i de plantes, Ligne li parla per tal de provocar la seua conversa lúcida i enginyosa, ahora que no estalvia mitjans per mostrar-nos-el en els moments més còmics. No desmereixen tampoc

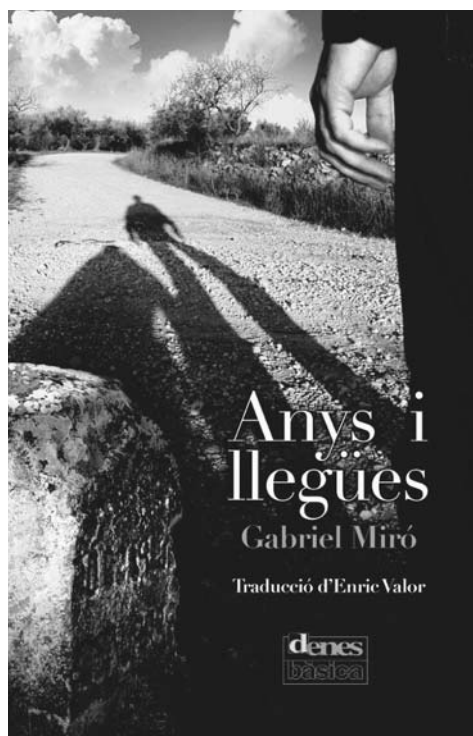
gens ni mica les línies dedicades a Chateaubriand, cap a qui Ligne no dissimula la seua admiració. Ara bé, la mirada més aguda se la reserva Ligne per a Napoleó, sobre el qual traça un perfil breu però potent: “Ni seduce ni entusiasma. Sorprende, llama la atención. Es más brujo que mago. No es precisamente un héroe, ni en absoluto un caballero(...) Prodigioso, ésa es, la palabra. Su cabeza humea gloria y su gloria no es humo(...) Su éxito se debe a servirse de los hombres como un gran músico se sirve de los instrumentos”. És, probablement, el seu costat més modest, distingit, sincer i convincent, aquell que mostra en autoretratar-se, amb textos com “De mí durante el día” i “De mí por la noche”. Allà es confessa indiferent a la mirada dels altres, perquè al capdavall -ens diu Ligne- “¡la reputación depende de tantas personas que no la tienen!”

Lourdes Toledo

Retaule de la marina

Anys i llegües és la traducció al català, duta a terme per Enric Valor, del darrer llibre publicat de l'autor alacantí Gabriel Miró i que duia com a títol original *Años y leguas*. Aquesta obra representa la maduresa de l'escriptor i també la fi de la sèrie de Sigüenza, el protagonista representant l'alter ego mironià.

ANYS I LLEGÜES

GABRIEL MIRÓ

TRADUCCIÓ D'ENRIC VALOR

COL·L. "BÁSICA", 6

269 PÀGINES

DENES EDITORIAL, VALÈNCIA, 2004

L'Alacant de tombants del segle XIX va conèixer un dels seus autors més considerats avui dia i, tanmateix, encara poc conegut: Gabriel Miró. Aquest escriptor va trobar la seva veu i identitat literària en castellà, però va viure dins d'una situació lingüística en què el català estava ben present, aquest aspecte es veu en l'obra *Anys i llegües*, que ara ens arriba traduïda al català per Enric Valor.

Sigüenza és un home gris de mitjana edat que torna a La Marina, terra de la seva infantesa, vint anys després. A través del personatge, de les seves reflexions, de la seva percepció, així com de les seves pors ens endinsem en una terra de contrastos on la realitat és crua, amb les seves excel·lències i misèries, matisada pel sol, les muntanyes i la mar. De fet, l'obra és com una oda al temps

passat, una recerca del propi jo en els orígens, uns orígens que després de tant de temps han canviat, s'han anat transformant malgrat el viu record del protagonista.

Aquest és un dels aspectes remarcables de l'obra *Anys i llegües*, el fet d'apreciar la recerca de Sigüenza, que percebem de seguida com un alter ego de l'autor i, per tant, la recerca de l'autor per tal de retrobar-se, de ressituar-se en un espai que malgrat formar part del seu passat estimat i idealitzat se li mostra hostil de vegades, sempre amb la seva cara crua i amarada de realitat. Hi ha un contrast entre el que Sigüenza espera veure, el que veu i, finalment, el que és.

I açò ens duu directament a un altra de les qualitats que, al meu parer, posseeix aquesta obra: la recreació de la comarca de La Marina de començaments del segle passat. L'espai no és el marc de la narració, n'és un protagonista que té vida pròpia i que solca la resta de personatges, els homes i dones que hi viuen. Amb Sigüenza passem per Calp, Pego, ens apropem a Tàrbena o pugem al Bèrnia de fa molts anys. L'autor recrea l'espai segons la seva percepció en una fusió entre record i observació, entre idealització i nueva. La llengua literària de Miró es des-

plega aquí en tota la seva intensitat per modelar el paisatge amb les paraules precises.

El llenguatge de Miró no hauria pogut tenir millor traductor que Enric Valor. Amb la seva mà mestra ens delecta amb un català farcit d'expressions genuïnes de la nostra parla, amb un vocabulari riquíssim que donen al text vitalitat, frescor i que, tot plegat, ens acosten i ens endinsen més en allò que se'ns conta dins de l'obra.

Anys i llegües és una recerca del jo que s'ha anat desdibuixant amb el temps dins d'un despatx ple de paperassa. És un viatge a les arrels per trobar un espai al món a través del record i de la reconciliació amb el que ha esdevingut la realitat d'aquest. L'obra, que clou un cicle, té un final obert i al mateix temps sense possible continuació. Cal llegir, doncs, l'obra per interpretar la seva fi.

Maria Sirera

ben a mostrar-se entusiasmades per compartir-lo sexualment o a dir frases com «oh, tú, ídolo mío, ¿qué vas a hacer aún de mí?»... i això ho diu la més *feminista*, l'única que denuncia la històrica situació d'ultratge de les dones. Per a Ardinghello, el màxim que pot ser una dona és «agradable y complaciente, como ocurre con las mejores personas de su sexo». I a més pràcticament l'única que no el desitja —una tal «condesa»— resulta que és lesbiana, opció sexual que Ardinghello defineix així: «Cándida, con menos gusto pero mejor instinto [que la condesa], bebe los vientos por mí»; el lesbianisme és, doncs, el contrari: tenir «más gusto» però «peor instinto». ¿Li hem de riure la gràcia? Encara que no li exigirem correcció política, algú amb les connotacions sexuals del mateix Ardinghello —sempre elogiant la virilitat—, que a més presumeix d'haver practicat el coit amb totes les femelles possibles, resulta si més no discutible com a jutge magnànim dels instints femenins. Ell mateix, que, quan vol menysprear una idea, es limita a dir que és «algo organizado por una mujer» (!). La traducció, d'altra banda en un castellà excel·lent —com d'habitud—, ens arriba plena de curiosos girs: «¿Quién es que no ve ...?» (en lloc

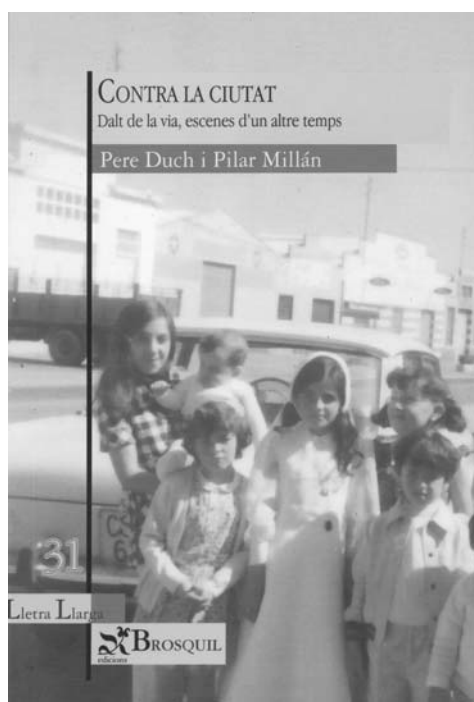
de «¿Quién no ve...?»), «Por lo que hace a...» («En cuanto a...»), etc. Però malgrat l'encert d'algunes reflexions, com les referides a la pintura en relació amb el temps, gairebé tot acaba ensorrant-se: Ardinghello primer diu que és impossible copsar la veritat en qualsevol art i després elogia obres d'art per estar «llenas de verdad»; o bé proclama entusiasmat «mucha naturaleza y pocos libros» i alhora és incapaç de descriure res sense Aristòtil, Plató, etc. Tan nodrit d'alta cultura com negat per bastir un discurs coherent, arriba a fer, en les últimes pàgines, una exaltació de la guerra tan prosaica com la de qualsevol analfabet... o pitjor encara, perquè Ardinghello elogia la guerra com a forma d'alliberar l'home de qualsevol estat d'oci o inactivitat, com a remei contra el desfici. Només això ja fa que la seua apologia siga digna de formar part, amb tots els honors, de la història universal de la infàmia.

Felip Tobar

Barris d'un temps passat

El Castelló dels anys seixanta i setanta es troba a les pàgines d'aquest llibre. Memòries d'infantesa i de joventut que, com si d'una crònica històrica de les vides corrents es tractara, ens dibuixen el canvi d'una ciutat i de les seues gents al llarg dels anys.

CONTRA LA CIUTAT

PERE DUCH I PILAR MILLÁN

COL·L. "LLETRA LLARGA", 31

257 PÀGS.

EDICIONS BROSQUIL, VALÈNCIA 2004

Les diferències entre viure al centre de la ciutat o viure a la perifèria sempre han estat marcades. *Contra la ciutat* reflecteix les vivències dels dos autors del llibre, ambdós residents durant l'infantesa i la joventut "dalt de la via", és a dir, als barris que abans que no soterraren la via del tren de la capital de La Plana (a l'any 2000), quedaven dalt d'aquesta simbòlica frontera ferroviària. A la novel·la -que uneix el relat de ficció amb la tasca de recuperació històrica i la crònica social d'un temps i d'uns personatges concrets- Pere Duch i Pilar Millán recuperen per al lector la vida al seu barri en els darrers anys 60 i principis dels 70.

Abans de soterrar la via, la ciutat de Castelló estava dividida en dues parts, i això feia que els habitants de la ciu-

tat es dividiren també en dos grups ben definits, els de dalt i els de baix de la via. Qui narra la història és dels qui viuen a la part de dalt, un barri que, en aquella època, estava prou abandonat i on vivien sobretot forasters i gent humil. El món que visqueren els autors al seu barri -que tot i ser a Castelló, no ho semblava- és el vertader protagonista de *Contra la ciutat* i ens ofereix tot el dibuix dels personatges que el poblaren: iaïos i iaïes, amics d'infantesa, personatges públics i polítics, etcètera. La mateixa ciutat de Castelló, els seus barris i carrers, les seues anècdotes històriques més destacades també són protagonistes i adquireixen un valor literari que les fa en certa manera universals. Tot i no conèixer l'espai ens sentim identificats amb la descripció de les vides, amb l'evolució del temps que tot ho canvia - també el paisatge de les nostres ciutats.

Al llibre es descriu l'infantesa -els jocs al Riu Sec, les visites al cementiri-, el pas a l'adolescència i l'arribada a l'institut amb el descobriment de la ciutat de "baix de la via", amb els seus edificis (dels que es contenen anècdotes i històries) i els llocs de reunió de la gent jove als anys setanta. Però també queda reflectit l'ambient de la postguerra. Les penúries econòmiques

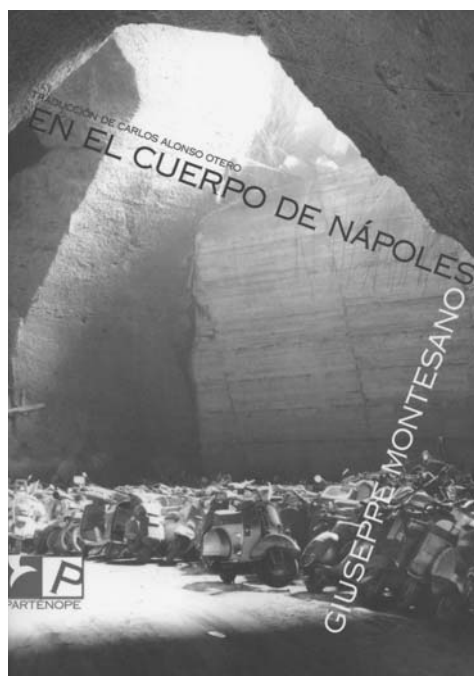
viscudes pels habitants del barri, les relacions entre església i poder, els primers cotxes i telèfons o l'ambient obrer de les fàbriques properes, tot plegat, es converteix en eines per a la crítica social. A més, el relat dels autors es barreja amb la cultura popular, la sociologia o l'anàlisi de la geografia urbana que tant ha canviat fins arribar al seu aspecte actual: ara, els barris de "dalt de la via" s'han convertit en zones de nova eclosió urbanística i els records d'un temps passat s'esvaneixen, camuflats dins del formigó de les noves vivendes.

Sònia Martínez Icardo

Abulia y filosofía de café en Nápoles

Un tipo de treinta años que se niega a trabajar pasa sus días entre lecturas y reflexiones en busca de la Belleza, mientras a su alrededor desfilan individuos variopintos que pretenden descubrir la Verdad de la vida en un texto que transcurre en la ciudad de la camorra.

EN EL CUERPO DE NÁPOLES

GIUSEPPE MONTESANO

TRADUCCIÓ DE CARLOS ALONSO OTERO

COL·L. "AZULES"

270 PÀGS.

EDITORIAL PARTENOPE, ORIHUELA, 2004

La «profundización poética, científica y filosófica» es el plan que se han trazado Tommaso, narrador de la novela y Landrò, compañero de andanzas y joven más excéntrico aun si cabe que aquél. Ante tal reto, uno y otro abandonan los estudios universitarios que venían arrastrando año tras año y deciden no trabajar. A esta actitud se oponen enérgicamente el padre del segundo y la madre del primero, obligados a soportar la manutención de los vástagos; ambos progenitores son histriónicos, gritan y gesticulan por toda la casa hasta que sus hijos se van a la calle o se encierran en la habitación. En esencia, éste es el planteamiento de la obra del profesor de filosofía y escritor Giuseppe Montesano (Nápoles, 1959), unos personajes sin oficio ni

beneficio que pasan las horas parafraseando a Nietzsche y a Rimbaud. El autor intenta dotar el texto de cierta acción narrativa: los jóvenes persiguen la Belleza y la Verdad y durante tal búsqueda conocen tipos más raros que ellos todavía y han de, digamos, superar determinadas pruebas. Si bien algunos individuos tienen cierta gracia —aparece una médium gordísima que padece ataques irresistibles de bulimia tras entrar en trance o el Maestro, alguien de edad indefinida que luce la cabeza al rape y gran comedimiento en palabras y gestos—, el problema es que la trama insinuada en distintos momentos se desvanece, como por ejemplo el descenso del grupo a los subterráneos de la ciudad en pos de una supuesta energía que permita a la mente transformar la materia. Este hilo central, que parecía vincular varias escenas —la necrópolis bajo tierra de ‘O Tolomeo, sobre la cual se alzarán un centro comercial o un bloque de viviendas— crea unas expectativas que no se ven cumplidas al final de la novela.

Además del tostón pseudo-filosófico-poético de los diálogos —con intención humorística pero con resultados soporíferos— el texto posee cierto tu-fillo misógino: casi todas las mujeres

o son madres chillonas o intelectuales histéricas o jovencitas modosas y sensuales. En todo caso, quedan al margen del discurso único que, con variaciones, mantienen los personajes masculinos.

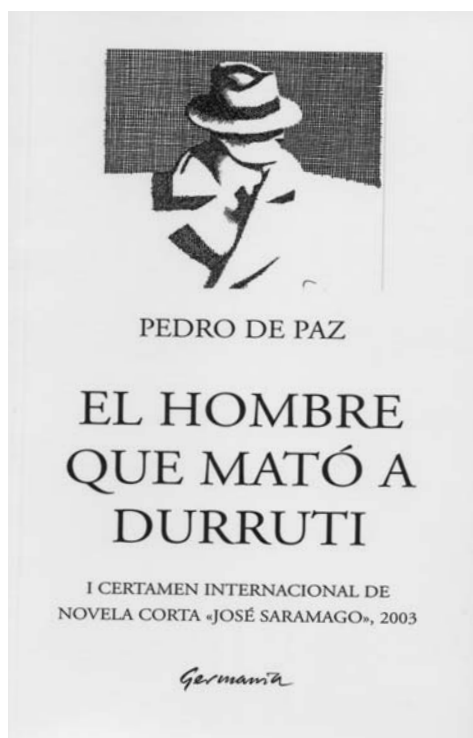
A pesar de lo dicho, debemos suponer que este producto editorial tenga sus lectores, puesto que en la solapa consta que *En el cuerpo de Nápoles* «cuenta con numerosos galardones», y que esta editorial «publicará en breve» toda la producción del autor napolitano.

Arantxa Bea

El ocaso de un líder

En *El hombre que mató a Durruti*, primera novela del madrileño Pedro de Paz, historia, ficción y suspense se combinan para dar lugar a una obra que explora los momentos finales de la vida del más carismático anarquista español: Buenaventura Durruti.

EL HOMBRE QUE MATÓ A DURRUTI

PEDRO DE PAZ

PRÓLOGO DE LORENZO SILVA

I CERTAMEN INTERNACIONAL DE NOVELA CORTA

“JOSÉ SARAMAGO”, 2003

100 PÀGS.

EDITORIAL GERMANIA, ALZIRA, 2004

“Hay escritores cuya obra no se parece a lo que sabemos de su destino”, escribió Jorge Luis Borges para aclarar que ése no era el caso de Hermann Melville. Pero sí es –podría agregarse– el de muchos otros, como Pedro de Paz (1969) este madrileño, residente en Alarcón desde los seis años de edad, encontró su primera pasión muy lejos del mundo de las letras: En la informática. La vida y sus avatares mantuvieron a De Paz algo apartado de la literatura hasta mayo de 2002, cuando decidió imprimir un nuevo rumbo a su vida y reducir la importancia de los ordenadores a su mínima expresión: el de simples máquinas de escribir. El resultado fue la publicación de su primera novela, *El hombre que mató a Durruti* (Editorial Germania, 2004), y la obtención del primer premio del Certamen Internacional de Novela Corta “José Saramago”, 2003.

La obra que nos ofrece De Paz es un intento de echar luz, desde la literatura, sobre los oscuros acontecimientos que envuelven al asesinato del líder anarquista Buenaventura Durruti, una de las máximas figuras del movimiento libertario español. El comandante Fernández Durán, un policía devenido en militar republicano en los tiempos difíciles de la Guerra Civil, es designado detective a cargo de la causa. Para llevar a cabo su labor esclarecedora cuenta con la ayuda del teniente Alcázar, una especie de Dr. Watson con quien se permite emplear la muletilla del legendario Sherlock Holmes: “Elemental, querido Alcázar”. Juntos llevan a cabo una serie de interrogatorios a los diversos testigos del asesinato, que no tardará en revelar el intrincado estado de la cuestión. Cada uno de los personajes cuenta una historia similar, y a la vez distinta. Nadie dice todo lo que sabe; nadie sabe todo lo que dice. La verdad se escurre por todos lados y el resultado es una madeja difícil de desenredar.

Aunque bien documentada y de estilo llano y directo, la obra no está exenta de debilidades. La llamativa ausencia de descripciones que permitan un mayor acercamiento del lector a la obra, la escasez de recursos retóricos que ge-

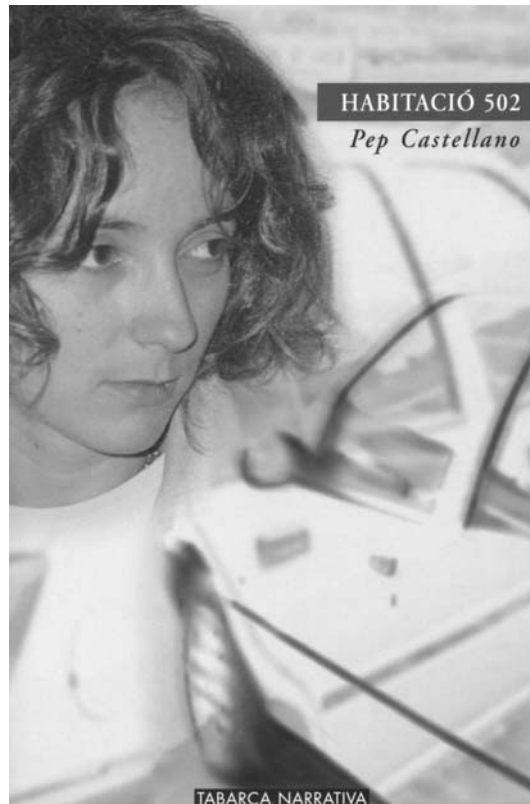
neren tensión y suspense, la poca profundidad psicológica de los personajes y un ritmo que no logra escapar de la monotonía son los obstáculos que algunos lectores podrán encontrarse en su desarrollo. Con todo, el resultado no deja de ser interesante. Y no sólo por tratarse de un personaje que ya lo es de por sí (Buenaventura Durruti), sino también por ser una obra que arriesga y promete. Lo que jamás ha de ser poco.

Lucas Rodrigo.

Els nous fantasmes del passat

En el gènere de la literatura juvenil abunden les novel·les de misteri: una bona fórmula per enganxar el lector i crear possibles addicte als llibres. *Habitació 502* es basa en els esquemes de la novel·la de misteri ambientada en un context pròxim i actual.

HABITACIÓ 502

PEP CASTELLANO

COL·L. "TABARCA NARRATIVA", 37

128 PÀGS

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

Probablement tots hem sentit parlar de la llegenda urbana tan famosa de l'autostopista que puja a un cotxe un dia de pluja i en arribar a la propera corba li diu que vaja en compte, que en aquell revolt va morir ella. Pep Castellano, prolífic escriptor de narrativa per a joves, ens porta esta volta una novel·la urbana que ens recorda lleugerament aquesta llegenda, de joves, accidents, telèfons mòbils, alcohol i cotxes.

Aquesta narració a dos temps i tres veus lliga dues històries paral·leles en els fets, amb diversos anys de diferència. Eva, una jove atractiva, es veu implicada en un greu accident per culpa de la gelosia del seu xicon. En aquest escenari són remarcablement importants una cinta de caset del grup Supertramp, unes ulleres de sol i diversos objectes personals d'ella.

Uns anys més tard Enric, el xicon de Marta, escriu en el seu ordinador portàtil, des d'un hospital, la seua desesperació. Es creu culpable de l'accident de trànsit que ha patit la seua estimada, que conduïa el mateix cotxe amb què es va matar Eva.

Finalment, hi ha la narració en tercera persona que explica els inusuals fets que tenen lloc en aquesta història. Marta, la protagonista del temps pre-

sent, compra un cotxe de segona mà, molt antic però en un extraordinari bon estat. En aquest cotxe hi troba una cinta del grup Supertramp i unes ulleres de sol. Els fets misteriosos comencen el dia que es creua amb una noia que li sembla vagament familiar. Amb les ulleres de sol que ha trobat dins del cotxe posades, entra a la facultat i crida l'atenció del seu professor Manel. Mentrestant, Paco, el seu mecànic preferit, intentarà reparar-li el radiocaset que estranyament sempre es posa en marxa amb la misteriosa cinta.

Amb la combinació de totes tres veus ens situem, poc a poc, en aquesta obra que, com si es tractara d'un trenca-closques, comença amb les peces escampades ací i allà i s'ajunten poc a poc. De tota manera, la veu d'Enric, el xicon de Marta, té una funció merament testimonial. El que sembla que ha de ser un gran protagonista dins de la història s'acaba reduint a una aparició estelar en les últimes pàgines. La mateixa narració escrita sense la participació d'Enric hauria resultat igualment interessant.

Marta Insa

La simulació irònica

El primer recull de narracions de Rafael Escobar arreplega cinc peces curtes guardonades totes en diferents certàmens. Les passions impossibles, els premis literaris i l'engany de les aparences són alguns dels temes d'aquestes obres.

HISTÒRIES URBANES

RAFAEL ESCOBAR

COL·LECCIÓ "NARRATIVA", 2

50 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, VALÈNCIA, 2003

Rafael Escobar és un dels bons escriptors valencians de vocació tardana, ja tenia 46 anys quan va escriure el seu primer text literari. Des de llavors ha guanyat més d'una trentena de premis, entre ells l'Andròmina de narrativa per *L'últim muetzi* (1993) –una novel·la històrica ubicada en el temps de l'expulsió dels moriscos–, ha publicat sis novel·les i un bon grapat de contes.

Històries urbanes reuneix cinc obres escrites a la dècada dels noranta. El relat que obre el volum és "Pulcritud" –Premi Joan Fuster de l'Ajuntament d'Almenara al 1990–; tot i ser el primer escrit de ficció de l'autor revela una prosa entenedora, neta, mesurada, amb els artificis justos i el to adequat. Com a la resta de contes, el narrador es manté lleugerament distant dels personatges i les seues peripecies mitjançant la dosificació d'una ironia equilibrada. El cínic i elegant

protagonista defensa unes formes respectuoses amb la tradició, encara que es comporta com un delinqüent antisocial.

A “Emergència”, una situació límit en un avió deixa albirar durant un instant una passió prohibida entre dos passatgers. Escobar explora els corrents insospitats subjacents a la realitat i les seues convencions i, així, evidencia la seua impostura.

Els dos següents escrits, “Conversa al bar” i “Impecable planificació”, desenvolupen intrigues relacionades amb la literatura, l’univers dels premis literaris i l’orgull dels lletraferits. Al primer text, un mediocre participant de certàmens literaris agredeix amb àcid un escriptor famós que sol copiar els arguments dels originals que es presenten als premis. La vanitat del novel·lista d’èxit, incapaç d’acceptar la publicació conjunta dels seus títols amb un desconegut és finalment castigada. El protagonista de “Impecable planificació” és també un escriptor presumptuós habituat a guanyar concursos literaris que rep una punició. Un delinqüent que ressegueix les convocatòries amb lliurament en metàl·lic li roba els diners a la sortida d’un lliurament de premis.

El darrer relat, “Perversa oronella tar-

dana”, tracta de manera subtil el tema de l’incest. Un catedràtic universitari retroba a la filla de la seua antiga amant i s’enamora d’ella. Tant en aquest cas com a “Emergència”, el tabú i els costums socials acaben per imposar-se als desitjos dels actants.

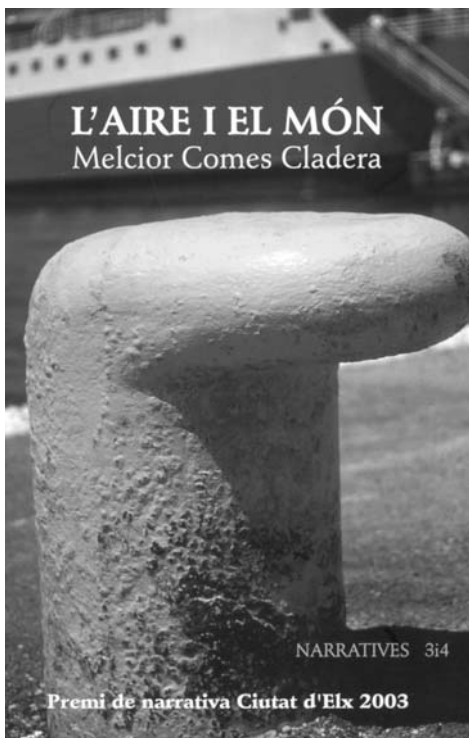
Les narracions d’Escobar estan organitzades de manera que mai no decau l’interès. Es precipiten com a fletxes cap a finals sorprenents o bé presenten situacions inusitades que desmunten prejudicis dels lectors. En qualsevol cas, el narrador no renuncia al sarcasme distanciat i intel·ligent en un món on res no és allò que sembla.

Imma Gandia

Viatge al final de la innocència

Escriure una novel·la com la que tenim a les mans i escriure-la als 24 anys, significa que ens trobem davant una veu d'allò més interessant en el panorama actual de les lletres catalanes. Tant de bo siga aquest l'inici d'una llarga carrera literària.

L'AIRE I EL MÓN

MELCIOR COMES CLADERA

PREMI DE NARRATIVA CIUTAT D'ELX 2003

COL·L. "NARRATIVES 314", NÚM. 74

204 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA 2004

Acostumats com estàvem a alimentar les nostres expectatives narratives amb novel·les de tall "històric", si més no a casa nostra; acostumats com ens han tingut darrerament a no eixir del rotlle, amb l'excepció, és clar, d'unes poques i honroses excepcions, de sobte ens sobta aquesta troballa, una petita-gran obra mestra que mena la literatura catalana actual cap a un camí tan necessari com necessari.

La història d'un jove (que pot ser un vell) que recorre els fils del seu passat immediat (que pot ser remot) i que es nega a deixar d'escriure perquè l'escriptura l'uneix amb aquelles vivències que han marcat la seua vida. El final de l'adolescència i el principi de la maduresa: un tema tan clàssic i tan manit que es pot permetre el luxe d'esdevenir en aquest cas resum i essència de tots els referents que us vulgueu

imaginar: un tema clàssic farcit de clàssics. Un trajecte vital que el narrador traça en unes dues-centes pàgines, tot configurant un univers bellíssim gràcies a un llenguatge –és el domini del joc literari, sobretot, el que dóna a la novel·la de Comes aquesta màgia que ens ha enamorat- precís i riquíssim, elaborat i ben tractat.

Un jove illenc, la metàfora de l'illa que ens aïlla, amic d'un poeta que pinta i que juga als escacs, creix en un món paradisiac, envoltat de poesia, de mar i d'amistat on descobreix l'amor. Aviat, però, abandona un món idíl·lic per prendre contacte amb la terra ferma: s'intal·la a Barcelona per tal d'iniciar estudis universitaris. En aquesta segona etapa, distanciat d'una Arcàdia intacta, veurà com el món en què ha crescut també ha viatjat amb ell i que, a la manera de Kavafis, sempre en guarda les petjades.

Parlàvem adés dels clàssics perquè aquesta joia literària es nodreix de constants referències a la literatura del segle vint i la mostra al lector a través de citacions, de clucs d'ull, de personatges, de paisatges. És això, juntament amb la bellesa que l'idioma adquireix des de la seua ploma, el que fa de Melcior Comes i Cladera un autor extraordinari en la literatura catalana

d'aquest segle vint-i-un.

No solament hi veiem Pavese -sobretot Pavese-, Poe, Baudelaire, Verlaine, Sciascia, Pessoa, Kafka, sinó que hi abunden referents cinematogràfics, aquells que sempre són presents a l'imaginari col·lectiu.

La narració s'interromp de tant en tant per donar pas a unes anotacions com de dietari, tot i que la narració ja ho és, en primera persona i autobiogràfica, on el to líric s'intensifica, on l'autor sembla voler fer-se a un costat i reunir-se amb ell mateix per dir-se tot el que no es permet dir al lector. Una proposta de lectura, un joc, al cap i a la fi, al qual us convida que jugueu sense presses, amb el batec de les tardes d'estiu. És així com tornareu a creure en la màgia de la paraula escrita.

Begonya Mezquita

Renàixer de les cendres

Les cendres del cavaller, que va merèixer el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 2003, és, essencialment, una història de decadència i de desencís. Aquesta obra ens arriba de la mà de Silvestre Vilaplana i compta amb un narrador d'excepció: Joanot Martorell.

LES CENDRES DEL CAVALLER

SILVESTRE VILAPLANA

COL·LECCIÓ L'ECLÈCTICA, 107

261 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2003

Darrere d'una gran obra literària hi ha, generalment, un gran caràcter. El personatge literari de Tirant lo Blanc és per a nosaltres el més intrèpid i valerós dels cavallers possibles, però això no ens ha de fer oblidar que les seues gestes, bregues i passions literàries tenen una correspondència palpable en el món real. Almenys aquesta és una de les impressions que el lector de *Les cendres del cavaller* pot extreure després d'haver-se passejat per la trajectòria vital del narrador, en majúscules, que fou Joanot Martorell. La documentació existent en relació a la biografia del cavaller valencià ens dona compte de les innombrables conteses cavalleresques, deseiximents, requestes de batalla, plets i litigis que va mantenir al llarg de la seua vida, el més significatiu dels quals fou amb

qui va deshonrar no només la seua germana Damiata sinó també el bon nom de la seua família: Joan de Montpalau. A causa d'aquest conflicte, Martorell va haver d'anar a Anglaterra, de la mateixa manera que després el seu heroi literari inicià el seu recorregut cavalleresc en aquestes terres, precisament. Fruit del seu caràcter 'bregós' —adjectiu que Martí de Riquer ha utilitzat tantíssimes vegades per referir-se a Joan Martorell—, de l'assumpció fins a les darreres conseqüències d'unes normes i un estil de vida cavalleresc i de la seua posició forçada d'hereu, Martorell acaba contribuint al declivi d'una de les famílies valencianes més influents i que havien arribat al seu màxim esplendor en temps del rei Martí l'Humà.

Les cendres del cavaller apareix només un parell d'anys després de la biografia, escrita per Josep Piera, del cunyat de Martorell: Ausiàs March, l'altra gran personalitat literària del segle XV valencià. Cal no oblidar tampoc la biografia de Martorell feta per Jaume Chiner uns anys enrere, titulada precisament *El viure novel·lesc*. En qualsevol cas, quina és la raó de ser d'aquest tipus d'obres? La d'apropar-nos a la literatura d'aquests clàssics? La d'actualitzar i completar-ne les dades

biogràfiques? Crec que abans de respondre a aquestes preguntes, hauríem de veure si *Les cendres del cavaller*, la novel·la que ens ocupa, funciona literàriament, encara que deixem de banda les ressonàncies metaliteràries que ja porta implícita. L'obra que avui comentem és una novel·la que conté tots els elements necessaris, diposats molt correctament i amb les dosis justes, per atrapar el lector. El vessant cavalleresc de Martorell és reconstruït sàviament en la novel·la, el vessant literari només insinuat. Martorell és un bon personatge de ficció, tot i que ja és conscient a la novel·la que el seu llegat té un nom molt més perdurable que el de la seua pròpia nissaga: *Tirant lo Blanc*.

Isabel Moll

La costumbre de la mirada

Autor de obras como *Treva d'hivern* (1987) y *Closed for sale* (1995), Josep Igual nos sorprende ahora con su primer libro en castellano, *Prosas meridionales*, una compilación de sus artículos periodísticos donde la anécdota cotidiana y la noticia de actualidad alcanzan su justo lugar.

PROSAS MERIDIONALES

JOSEP IGUAL

VII PREMIO LITERARIO DE AUTORES BENICARLANDOS

116 PÁGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Cada elemento de la vida cotidiana, por más ínfimo o trivial que nos parezca, es susceptible de inspirar la más vasta mitología. Una casa olvidada a orillas de la ciudad, un viaje en autobús por las calles del barrio, un encuentro inesperado en una esquina cualquiera y hasta un olvido no del todo involuntario contienen la clave de ese universo de ficción que es nuestra realidad. Hallarla no es únicamente tarea de filósofos y poetas. También puede ser la de un “escritor en periódicos”, como se autodenomina Josep Igual, autor de *Prosas meridionales* (Edicions Brosquil, Fora de Col·lecció, 2004), un libro que reúne los artículos que este experimentado poeta valenciano realizó para el diario ABC entre los años 1999 y 2000.

A lo largo de más de 30 artículos, Igual nos ofrece pequeñas y consistentes

misceláneas de una realidad que puede ser la de cualquiera de nosotros, pero que nunca deja de ser la suya. Con un claro predominio de la temática valenciana y particularmente de el Maestrazgo (su comarca natal), estas poco más de cien páginas combinan la anécdota cotidiana y los recuerdos personales con la noticia de actualidad y los temas de moda. El secreto está en el diálogo, nos dice el autor. Allí, “casi siempre se halla la pequeña maravilla, el pulido interrogante, la propuesta que ensancha los límites del mundo o vuelve del revés las convenciones de la realidad. Es un feliz territorio para dialogar en silencio, en el silencio que nos permite crecer”. Ese peculiar tono ensayístico, resultado de un estilo pausado y espontáneo al mismo tiempo, es el rasgo más característico del libro. Sin embargo, y a pesar de los muchos aciertos del autor, no todas las piezas tienen la misma calidad y a veces hasta llegamos a lamentar un cierto tono editorial de la línea del ABC, que resta valor estético y opaca ciertos pasajes. Pero aun en esos casos agradecemos que el autor reserve un lugar para el disenso, incluso para la discusión, como si nos invitara a compartir un café en una charla entre amigos. Quizás a esto se refería Antonio Mu-

ñoz Molina cuando escribió que “el periódico es una costumbre de la inteligencia y también de la mirada”. Dos facultades que hacen falta para hurgar en el hecho trivial, en la anécdota cotidiana, en la pura y sencilla actualidad. Porque “con frecuencia –nos dice Igual–, el azar dicta sus leyes y hay que seguirlas con cautela y resignación. ¿Qué es la realidad? La realidad es el azar, es lo improvisado, es la informalidad de alguien que cree que forma parte de la dieta mediterránea despreciar los planes y el tiempo ajeno. En fin...”.

Lucas Rodrigo

Vogar per a créixer

Amb l'habitual qualitat narrativa de l'autor, el llibre ofereix una història juvenil que afavoreix el debat reflexiu. El Rin esdevé l'escenari del trajecte iniciàtic d'un jove, amb pors i il·lusions, amb incerteses, i amb la solidaritat dels seus companys.

RIN

RAFA GOMAR

IL·LUSTRACIONS DE NINA L. PETERS.

GUIA DE LECTURA DE JOSEP PALOMERO.

"TABARCA NARRATIVA", 39.

120 PÀGINES.

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004.

Aquesta vegada Rafa Gomar no ha incidit en la síntesi de recursos i llenguatge que s'exigeix en els seus exercicis literaris, com ell diu: "tot allò que s'enclava entre la poesia i la novel·la forma part del meu territori". Però si ara no li ha calgut treballar la brevetat, el relat no ha patit pèrdues de correcció o fluïdesa d'una escriptura immersa en els sentiments, que pretén que la literatura emocione i sacsege l'interior del lector. Amb habilitat, varietat de recursos i una eficàcia adaptada a l'extensió.

Respecte al contingut, *Rin* és una història juvenil pels seus personatges, amb edats properes als vint anys, i també per les situacions a les que s'enfronten actualment. Com ara uns pares separats, l'accés a una formació superior sumat a una mobilitat geogràfica que permet aplegar un grup de

diverses nacionalitats, la LOU, la intensitat de les primeres relacions amoroses, etc. Però l'autor de Gandia no fa coartada de la joventut dels personatges per tal de baixar el nivell en cap aspecte, ni considera els lectors uns babaus, tinguen l'edat que tinguen. Si bé emprà un llenguatge senzill, aquest és literari, i tant de la composició com dels detalls de la història n'ha tingut bona cura. A més presenta una estructura quebrada i no lineal que varia el ritme i ens capta l'atenció.

Són dues narracions que conflueixen als nostres ulls. D'una banda tenim la visió en tercera persona d'un jove filonazi violent, fruit pudent de l'alienació, de les misèries humanes i de la frustració. D'una altra l'Adrià, en primera persona, se'ns apareix actiu i despert en el descobriment de noves responsabilitats, i integrat amb els amics i amigues amb els quals treballa en el servei d'un creuer fluvial. Units avancen en l'assumpció de responsabilitats i en la pràctica de la solidaritat. La definició dels personatges es limita a la seua funcionalitat dins la narració, que demostra una economia que facilita el seu desenvolupament. El plantejament de temes com l'ús de la violència, la seua legitimitat, o les alternatives d'autodefensa, són arriscats,

reclamen reflexió i aconseguen implicar qui ho llegeix. Al llibre queden oberts, perquè apareixen diverses opcions per debatre-les sense caure en el maniqueisme. Aquest és un aspecte molt aprofitable per als docents, així com les completes propostes didàctiques que incorpora el llibre, a cura de Josep Palomero.

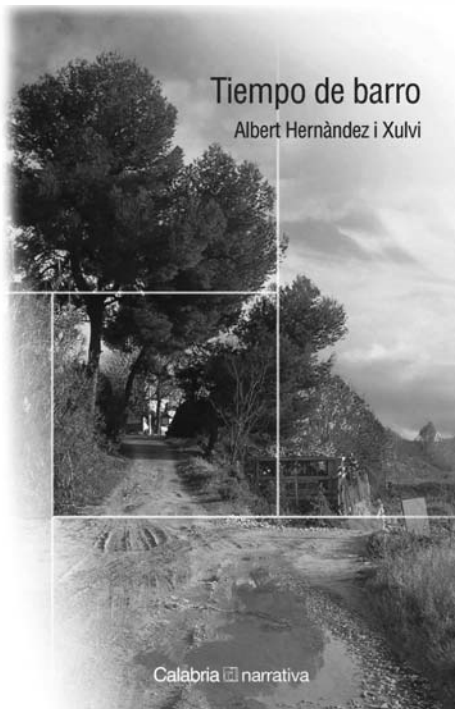
Fent recompte, doncs, direm que la història retrata les provisionalitats característiques de la joventut, amb una visió que evita els reduccionismes massa habituals. El tractament de temes com les relacions amoroses es desenvolupa com una opció més madura, que dóna espai als joves a guanyar àmbits de protagonisme personal, conscient i actiu. Una novel·la entretinguda, amb el dinamisme i la versemblança que aporta el treball de Rafa Gomar.

Eduard Ramírez

Los aires de la posguerra

Tiempo de barro es una historia de posguerra en la que el autor nos describe el universo gris en el que se desarrollan las vidas de sus personajes, todos ellos habitantes de una pequeña localidad, un lugar imaginario muy próximo a la Albufera valenciana

TIEMPO DE BARRO

ALBERT HERNÁNDEZ I XULVI

TRADUCCIÓ ANA PADILLA GUERRERO

COL·L. "CALABRIA / NARRATIVA" 10

228 PÀGS.

EDITORIAL DENES, VALÈNCIA, 2004

Tiempo de barro escrita en valenciano y publicada por Edicions 62 en el año 2000, obtuvo el premio Modest Sabaté, Vila de Perpinya 1997. Y en el año 2001 ganó el premio de la Crítica de el Instituto Interuniversitario de la Universidad de Castellón, Valencia y Alicante. Denes la publica ahora en castellano con lo que se recupera este interesante texto para otro tipo de lectores.

La historia que Albert Hernández nos cuenta se desarrolla durante la posguerra española es una pequeña localidad imaginaria cercana a la ciudad de Valencia. A través de una serie de personajes y las vicisitudes personales por las que pasan, el autor nos presenta un retrato acerado de la España de la época: triste, gris, plana y sin motivaciones.

Con un lenguaje preciso, directo y

exento de barroquismo el autor nos transporta al mundo de esta pequeña localidad valenciana y nos transmite la desolación y el sentir de los personajes que pueblan sus páginas. Hay entre ellos, una especie de alter ego del autor, Tomás, el adolescente que quiere ser escritor, que nos ofrece una visión más intimista de la situación, las aspiraciones y el desierto editorial de aquellos años.

Tiempo de barro nos describe un tiempo baldío, una realidad muy reconocible por la generación que nació a principios de los años cincuenta, es una historia que nos resulta próxima y cobra mayor dimensión por los caracteres de los personajes, todos ellos pobladores de un universo, absolutamente real. Y es ese tono de verosimilitud el que engancha al lector porque les ofrece una serie de claves y miradas todas ellas muy diversas que le permiten reflexiones sobre el pasado.

El personaje de Vicent el Tencó, y sus estrafalarias e hirientes apuestas nos dibujan con exactitud el poder y abuso caciquil muy habitual en los tiempos que describe. Pero también aparecen otros seres que resultan entrañables como Antoni que tendrá una aventura con una mujer casada o Lambert, que es aficionado a la lectura de

novelas del Oeste (lo más exótico que podía leerse en aquellos tiempos).

Un libro lleno de matices, sensaciones, escrito con precisión y al que no le faltan páginas de tinte poético, un texto en el que el lector se siente inmerso desde sus primeras líneas. Su lectura resulta gratificante para todos aquellos que disfrutamos con las historias que nos descubren detalles inusitados, y que guardan toda la esencia del sabor local.

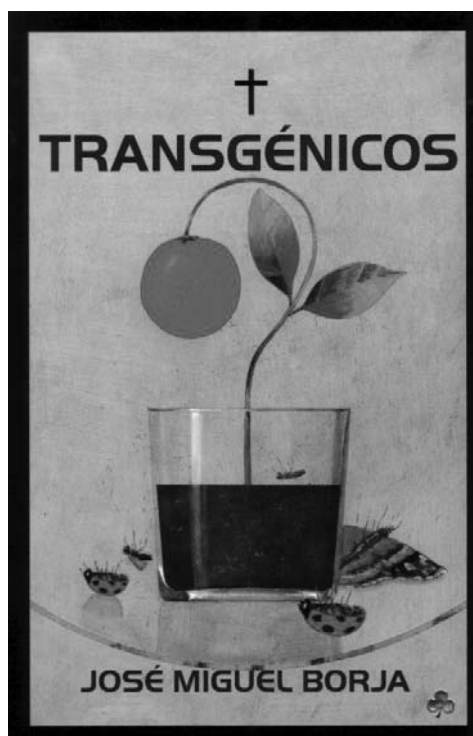
Albert Hernández i Xulvi es de Catarroja, realizó diversas películas experimentales tras cursar estudios de cinematografía. Ha escrito numerosas novelas, relatos, teatro, poesía y literatura infantil. Ganó el premio Nacional de Literatura Juvenil Ciutat de Ibi con *El Capità Pèrfil* o el Premio Francesc Badenes Dalmau de poesía en 1996 con *Les branques d'un hom fosc...* En la editorial Denes ha publicado tres cuentos infantiles y una obra de teatro.

Tiempo de barro es una historia de posguerra en la que el autor nos describe el universo gris en el que se desarrollan las vidas de sus personajes, todos ellos habitantes de una pequeña localidad, un lugar imaginario muy próximo a la Albufera valenciana.

Lourdes Rubio

Un Mundo contradictorio

Nada hace suponer al protagonista que su viaje a la ciudad norteamericana de Boston le pondrá en contacto con individuos cuya degradación moral le obligarán a vivir en un clima de ocultación y misterio, debido en gran parte a su insobornable conciencia crítica.

TRANSGÉNICOS
JOSÉ MIGUEL BORJA
168 PÁGS.

EL NADIR EDICIONES, VALÈNCIA, 2004

José Miguel Borja (Gandia 1935) es un escritor con una larga trayectoria literaria. La novela que ahora nos entrega, *Transgénicos*, es una obra cuya estructura narrativa capta la atención del lector desde el primer momento. El autor ha creado un mundo que no es otro que el actual, con sus ironías y trasiegos. Mundo contradictorio en el que se libra, como suele ser habitual, la batalla por el poder más absoluto. Borja narra la historia de Armando Blasco, un valenciano que decide abandonar el negocio familiar: cultivo y comercio de exportación de naranjas, para dedicarse a su verdadera vocación: la ciencia. Investigar todo lo referente al misterio que encierran las cadenas de ADN es la meta que se ha propuesto. Desde su relevante puesto en el Instituto de Tecnología Alimentaria piensa que, gracias a la ingenie-

ra genética, podrá transformar la vida y acabar con el hambre en el mundo.

La acción de la novela transcurre entre dos ciudades: Valencia y Boston (ciudad a la que el protagonista se trasladada para seguir con su trabajo). Ni siquiera se imagina, cuando decide viajar a la ciudad norteamericana, la manipulación a que serán sometidos tanto él como sus compañeros a causa de sus experimentos.

La evocación se convierte en todo un estudio fenomenológico de su vida de juventud, sobre todo las frustraciones de amor que le llevan a refugiarse en el trabajo y en la música, afición heredada de su madre. Hay sobre todo una sinfonía: Salomé, que -aún sin Armando saberlo- marcará toda su vida. Página a página el autor crea un clima de misterio, y nos introduce en la trama de la obra. El autor sabe mover a los personajes, intercambiar sus posiciones sobre un tablero intemporal. La técnica del *flashback* que Borja utiliza para la presentación de las distintas historia o secuencias narrativas, que aparecen de forma espontánea sin forzar ninguna situación, todas ellas unidas por el hilo inexorable del destino, entrecruzándose una y otra vez hasta encontrar su punto de unión. En

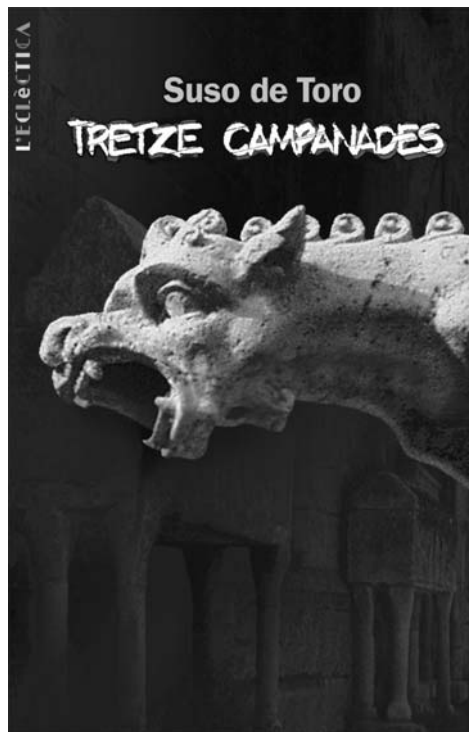
cuanto a los personajes, tanto el protagonista como sus amigos y enemigos están bien dibujados. Alguno de ellos es clave para el desarrollo de la novela, como por ejemplo Salomé, que al igual que el personaje bíblico, ejerce de mujer sensual, embaucadora. Esta mujer es enviada por el jefe de una secreta organización religiosa con una misión muy clara: cortar la cabeza del “Bautista” que interfiera en los planes de “La Iglesia de los Santos Pecadores”.

Toda la narración posee una cadencia suave, el lenguaje utilizado es acertado y clarificador. En cuanto a la estructura de la novela hay que decir que la acción arrastra al lector en busca del desenlace. En *Transgénicos* todo es arrebatado: la pasión, los asesinatos, las persecuciones, las traiciones, los accidentes; aún así hasta en la última página, lugar destinado al “futuro”, hay sorpresas que el autor no desvela del todo, tal vez con la intención de seguir la historia de Armando en otro momento.

M^o Teresa Espasa

L'hora del mal

Els mites sobre mals esperits, bruixes i fantasmes no abandonen Galícia. En l'escenari antic dels carrers de Santiago de Compostel·la, Suso de Toro narra una història actual, amb personatges que podrien ser qualsevol de nosaltres, amb un protagonista etern: el Mal.

TRETZE CAMPANADES

SUSO DE TORO

PREMIO NACIONAL DE LITERATURA 2003

COL·L. "L'ECLÉCTICA", 106

360 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Tretze campanades és una novel·la ambientada en la ciutat de Santiago de Compostel·la, coneguda per la seua gran bellesa i les creences populars. Al capdavant, Galícia encara manté, malgrat les innovacions i les obres de restauració, l'encant dels mites de tradició tant celta com catòlica que sempre l'han acompanyada. Aquest és l'escenari que Suso de Toro escull per a la narració. La protagonista és una dona madura, amb un passat incert que intenta viure el dia a dia com a guionista i escriptora. A l'empresa on treballa arriba un jove directiu, en Xacobe, i la simpatia inicial que es tenen els dos personatges és nul·la, com sol passar en les històries d'amor actuals. Però el guió d'una pel·lícula els canvia el transcurs vital. Cèlia, l'escriptora, li entrega un escrit que s'assembla prodigiosament a la vida d'ell; una vida que amaga misteris insondejables, eteris, i designis del més enllà. L'interès del directiu per saber el rerafons i la inspiració d'aquella història, i el d'ella pel desig que es reconega finalment el seu talent portaran aquests personatges a trobar-se en circumstàncies estranyes. En un breu espai de temps, la desgràcia s'abatrà en les vides de tots dos, controlades per un Mal que no poden abatre. Mentrestant, un tercer

personatge observa de lluny els seus passos, amb un ull posat en Xacobe i l'altre en la campana més alta de la catedral.

La narració, construïda com un mosaic, amb petites píndoles d'informació, ens porta, poc a poc, al desenllaç final. La protagonista i el sorprenent personatge, membre d'una confraria obscurantista, intentaran protegir i defensar les coses que més preuen.

La novel·la es llegeix àgilment gràcies a les diverses formes narratives que la conformen i la doten d'una visió calidoscòpica. D'aquesta manera, Suso de Toro manté el suspense però al mateix temps afegeix pinzellades d'humor de la mà del confrare vell. La seua visió dels fets la coneixem a través d'una carta, de manera que la lectura d'alguns fets que l'afecten en el terreny personal -com les insinuacions d'una dona de fer feines de la catedral, vídua i amb ganes de tornar a sentir plaer carnal- resulten especialment hilarants en moments de tensió.

Es tracta, doncs, d'una obra per als amants del suspens, però també de la bona literatura actual i fresca arribada directament de les fantasmals costes gallegues.

Marta Insa

Les veus de la memòria

Voces proféticas, excel·lent selecció, traducció i presentació de narracions d'un variat conjunt d'escriptores nord-americanes, nascudes en el segle XIX, que ens inicia amb temes encara candents, en una tradició d'escriptura transgressora dels models socials i culturals dominants.

**VOCES PROFÉTICAS.
RELATOS DE ESCRITORAS
ESTADOUNIDENSES
DE ENTRESIGLOS (XIX-XX)**

Selección, traducción y edición crítica a cargo de
Nieves Alberola Crespo y Carme Manuel i Cuenca

**VOCES PROFÉTICAS: RELATOS DE ESCRITORAS
ESTADOUNIDENSES DE ENTRESIGLOS (XIX-XX)**
SELECCIÓ, TRADUCCIÓ I EDICIÓ A CÀRREC DE NIEVES
ALBEOLA CRESPO I CARMÉ MANUEL I CUENCA.

COL·L. "SENDES"

329 PÀGS

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT JAUME I I ELLAGO
EDICIONES, CASTELLÓ DE LA PLANA, 2003.

Nieves Albeola i Carme Crespo han seleccionat, traduït i presentat críticament *Voces proféticas*, conjunt de relats d'escriptores nord-americanes escrits des de la segona meitat del segle XX fins la dècada de 1920; les autores s'inclouen dins d'un variat espectre cronològic i racial.

Les professores de literatura nord-americana i investigadores d'estudis sobre el gènere han volgut remarcar amb aquesta selecció una tradició literària de dones que transgredeixen els límits racials o socials als Estats Units.

Nou són les escriptores seleccionades: dos afroamericanes, Harper (1825-1911) i Dunbar-Nelson (1875-1935). La primera, una reconeguda conferenciant i escriptora que lluità pels drets de les dones i l'abolició de l'esclavitud. La segona, escriptora popular per les seues narracions costumistes, criticades per no reflectir la realitat racial; però és en el perio-

disme on Dunbar-Nelson es reserva la reivindicació política.

La asiàtica-americana Edith Maud Eaton (1865-1914), amb sobrenom xinès Sui Sin Far, fou la primera persona d'ascendència xinesa que escrigué en defensa de la minoria xinesa a l'Amèrica del Nord i sobre les experiències d'aquesta.

La índia-americana Gertrude Simons (1876-1938) (Zitkala-Sä, el nom que es posà ella en indi) es troba entre els primers escriptors indis mediadors i transcriptors de la tradició oral índia, convertint-se així en una conta contes dipositària de la riquesa tribal. Les cinc restants, blanques, són Rebecca Harding Davis, Kate Chopin, Charlotte Perkins Gilman, Edith Wharton i Willa Cather. Davis (1831-1910) ressalta les condicions miserables dels treballadors en les fàbriques a l'inici de la revolució industrial nord-americana; encara que sense qüestionar el sistema polític o social, ja que des de la tradició romàntica, el sentimentalisme i el quaquerisme, considera que la transcendència espiritual és "la única fuente válida para la salvación social y espiritual".

L'obra de Kate Chopin (1850-1904) trenca amb totes les convencions i normes establertes que limiten el desen-

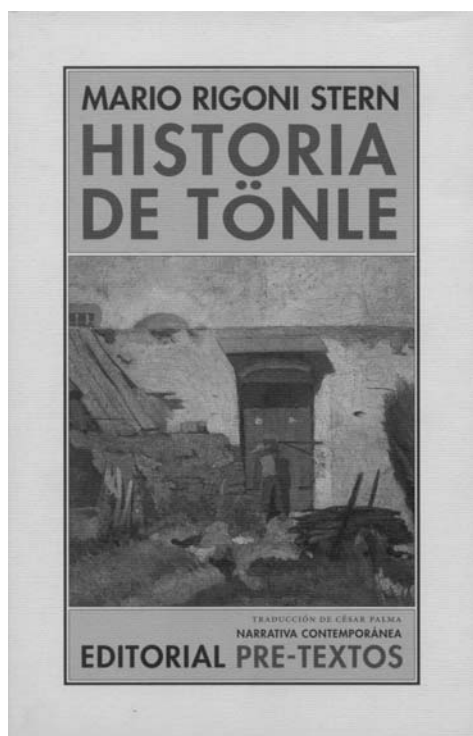
volupament intel·lectual de les dones. Les idees avançades de Gilman (1860-1935), de resistència als ideals masculins, la convertiren en una teòrica feminista de renom. I finalment, les obres de Cather (1873-1947) i Wharton (1862-1937) tanquen el conjunt de narracions, exemple totes elles de lluita i subversió.

Tan diverses són les procedències i idiosincràsies d'aquestes dones com els temes i els estils literaris dels seus relats, sense que per això es perda la seua unitat transgressora. A continuació enumerem alguns dels temes tractats: la construcció d'una identitat femenina i d'un mon significatiu des de la realitat quotidiana, l'opressió sexual i racial de la dona, la llibertat i la independència en la família i en el matrimoni, la igualtat laboral entre els sexes, la crítica de la realitat capitalista i l'explotació de la dona treballadora, la riquesa de les relacions entre dones, o les conseqüències de desviar-se de les pautes de comportament establertes per la societat patriarcal.

Nieves Avilés

Crónica del Altiplano

Mario Rigoni Stern es uno de los autores más importantes de las letras italianas de la segunda mitad de siglo. Su novela *Historia de Tönle* es un relato sincero y fascinante sobre un campesino del Altiplano de Asiago en tiempos del Imperio Austrohúngaro.

HISTORIA DE TÖNLE

MARIO RIGONI STERN

TRADUCCIÓN DE CÉSAR PALMA

COL-L "NARRATIVA CONTEMPORÁNEA", 25

97 PÁGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

Historia de Tönle del italiano Mario Rigoni Stern es un relato fuera de lo común sobre la vida de un campesino de las antiguas montañas vénetas. Un narrador cuenta la vida de un hombre del altiplano llamado Tönle Bintarn, y lo hace evocando ingredientes culturales e imágenes de una tradición únicamente compartida por aquellos que se saben del mismo lugar. Es muy probable que el personaje de la novela, o bien se corresponda con alguien acerca del que Stern oyera hablar en su Vicenza natal, o bien aluda a una de esas historias mitificadas por la imaginación colectiva. Sea cual sea el origen del mito, es el escritor italiano el que, albacea del sentido de la vida de Bintarn, hace uso de sus recuerdos personales y su conocimiento de las gentes del Altiplano de Asiago para construir un texto sincero y preciso.

Ésta es una historia de la frontera. La línea fronteriza que el protagonista no deja de cruzar es una franja que separa Italia del Imperio Austrohúngaro y que, desde 1866, atraviesa su aldea natal. Como morador de una región liminal, Tönle vive con las leyes y costumbres de uno de los lados, pero necesita del otro, el que se sitúa más allá de la frontera del estado, para, al fin y al cabo, sobrevivir. Lo importante es que Bintarn es un hombre que se enriquece conversando con los de fuera y los de dentro, pero urge de esa franja marginal que es la tierra-hogar donde nació. Convertido en fugitivo, cada invierno la nostalgia del origen lo hace regresar furtivamente a la aldea. El mismo impulso, pero dirigido hacia el otro lado, lo lanza cada primavera a esa aventura conversacional y cosmopolita que es vagar por los territorios de la Europa Central de finales del siglo XIX. El indulto llega y Tönle, ya viejo, regresa a la aldea. Poco después, el asesinato de Sarajevo transforma el Altiplano en primera línea de fuego y este campesino seminómada es empujado una vez más hacia el otro lado. Ahora, como prisionero civil. Su viaje de regreso finaliza a la sombra de un olivo en un bosque milenario. Ante sus ojos, ya ce-

rrados, se muestra el cuadro salvaje de la destrucción de su pueblo.

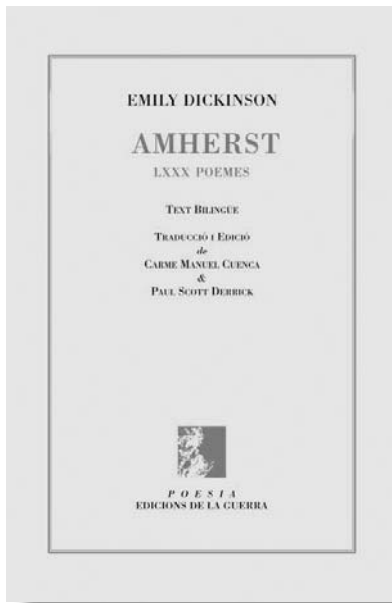
Es cierto que Stern ha escrito una novela que habla de pérdidas, pero al mismo tiempo se detiene en ese tiempo sagrado de aprendizaje – y desaprendizaje- que transcurre entre unas y otras. Algunas vienen inseparablemente unidas al proceso de la vida. La de la de la infancia de Bintarn, por ejemplo, esta recogida en esa imagen simple y vital de un cerezo que creció en el tejado de la casa natal. Es, sin embargo, la pérdida total que se abre con la guerra la que cortará definitivamente la experiencia conversacional de Tönle con el mundo.

Es cierto que una nostalgia -una poesía de la pérdida limpia de sentimentalismo- impregna esta hermosa crónica del altiplano. Canciones, comidas, relatos, tradiciones y un vínculo vivo y espontáneo entre hombre y naturaleza demolidos por los dientes de la máquina de la historia. Soberbio relato.

Teresa Villarroya

Les excel·lents seduccions

Emily Dickinson (Amherst, 1830 – 1886), fou una gran figura de la literatura nordamericana del segle XIX, creadora d'una poesia innovadora, profunda i intel·ligent. Ara se'ns presenta una nova i més àmplia versió catalana de la seua original i enigmàtica obra.

AMHERST. LXXX POEMES

EMILY DICKINSON

TRADUCCIÓ I EDICIÓ DE CARME MANUEL CUENCA
I PAUL SCOTT DERRICK.

IL·LUSTRACIONS DE GEMMA GOIG.

COL·L. "POESIA EDICIONS DE LA GUERRA", 53, 144 PÀGS.

DENES EDITORIAL, VALÈNCIA, 2004

Carme Manuel Cuenca i Paul Scott Derrick han enllestit la traducció d'una selecció de poemes d'Emily Dickinson, la majoria fins ara inèdits en català, presentats en una edició ben acurada i de contingut encisador. El volum recull huitanta poemes, amb l'original en anglès segons el text establert per R. W. Franklin en la seua edició de l'obra completa de l'autora. La confrontació permet la comparança i la comprovació, per part del lector, del seu sorprenent ús del llenguatge. Aquesta fórmula ens dona la possibilitat d'aprofundir la curiositat que desperta una primera impressió d'inquietud, de perplexitat i de fascinació que produeixen els versos d'aquesta romàntica nordamericana.

Si totes les traduccions arrossegueu dificultats i traïcions, una obra tan el·líptica encara més. Els traductors en són conscients, però pretenen presentar-nos

un repàs global que si més no, ens insinue “el púdic desenfrenament, la tímida capacitat de seducció, el delicat misticisme i la intel·ligència sense pretensions” que desenvolupa l'autora. Tot i que aquests matisos puguen resultar intraduïbles, el seu treball representa un valuós esforç introductor al món de la Dickinson, amb una extensió més àmplia i arriscada.

La versió de Marià Manent fou el primer trasllat al català dels poemes de Dickinson, destacant l'aspecte més íntim i transcendent, també més calmat. L'any 2003 Sam Abrams ens ofería una versió més actual i incisiva, en la que predominava la capacitat de l'autora per a la ironia. Aquests diversos acostaments enriqueixen la nostra visió i, amb les dificultats que superen, ens encomanen la seua particularitat. Com escrivia Susanna Rafart en comentar la versió anterior, les veritables traduccions són les “que ens duen, amb ales, a la casa de Poe, a la casa de Whitman, a la casa de Dickinson, a mirar, al seu costat, la construcció d'un poema”. Com els d'aquesta autora que va dedicar la seua vida a la creació d'un pensament transcendent. Congriat per l'intens romanticisme, fràgil, solitari, delicat i visionari, d'una poesia, que medita les angoixes humanes i

s'admira amb el descobriment de meravelles de la natura, amerada d'esperança. Des de la seua solitud, l'autora contempla els instants per tal d'accedir a l'immortal i provar d'expressar-lo.

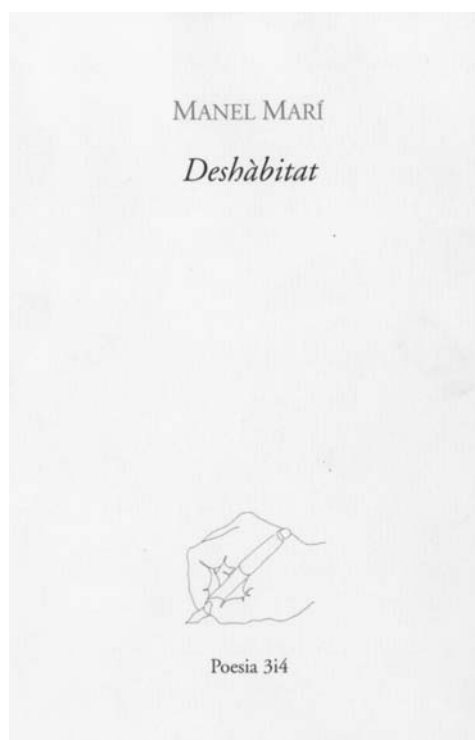
Aquest llibre és una bona avinentesa per a gaudir d'una expressió força intuïtiva, potent, enigmàtica i suggeridora. La llibertat i l'èxtasi traspuen des del seu aïllament vital, ja que visqué sense moure's pràcticament de la casa familiar d'Amherst (Massachusetts). Una poesia astoradora que amb aquesta nova versió troba un útil instrument per tal d'alimentar el nostre interès i eixamplar l'accés des de la nostra llengua.

Eduard Ramírez

El rovell del temps

Manel Marí (Eivissa, 1975) obtingué el premi "Senyoriu d'Ausiàs March" 2003 amb aquest *Deshàbitat*, que el confirma com un poeta d'arrels foscament simbòliques, metafòricament agosarat i que beu dels corrents que marquen la crisi del segle XX.

DESHÀBITAT

MANEL MARÍ

PREMI "SENYORIU D'AUSIÀS MARCH 2003"

COL·L. "POESIA 314", NÚM. 118

58 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

De vegades l'autor supera la seua obra. Manel Marí, eivissenc que s'en-testa en exercir-hi com a tal, pot confirmar aquest postulat. Amb una literatura desarrelada, dura, que mostra els tints més obscurs de la crisi vital, junt amb un domini esmolat dels recursos literaris. Així, enllaça un sentit de ressentiment del poeta com a marginat, com a foragitat de la societat, com a posseïdor dels sentiments més intensos sempre en clau negativa, dissortada, rebel. És, en definitiva, una poesia gens cofoia ni conformada, que rere una primera frontera críptica, d'un hermetisme que beu de la lògica simbòlica desenvolupa una brillant sèrie de recursos com antítesis, hipèrbols, comparacions, sinestèsies *et multi alii* que si per una banda ralentinzen l'accés al missatge del poema, d'altra banda formen un conjunt de significants propis summament efec-

tius per a crear la suggestió de la paraula i el joc arriscat del tot o res en la translació poètica mitjançant el ritme abundós i constructiu de la seua escriptura. Marí revela l'experiència com a única via possible per al coneixement del fet vital i d'assolir el sentit darrer d'aquest. Hem d'assenyalar que aquesta característica sembla ser també cara a d'altres autors de la generació dels noranta, com el contundent i subtil ensems Josep Porcar o com el propi pendant literari i humà de Manel Marí a València, Eduard Ramírez i Comeig. Fet i fet, caldria una aproximació seriosa i efectiva a la poètica d'aquesta generació d'autors nascuts al llarg de la dècada dels setanta que cada cop més consolidada ofereix elements tan singulars com els que ací presentem. L'autor confegeix el poemari amb materials diferents: "Espai Deshabitat", "Un tríptic al Cafè de Ca'n Pou" i "Suite Deshabitada". D'una manera especial, en la tercera part, Marí assoleix un to especialment punyent en la visió de l'autor-poeta submergit als inferns propis, caracteritzats per un ambient urbà marginal i decadent: amnistiats morts i sepulcres,/ exorcitzar les mans que oloren/ el tactes d'amors antics/ i guardar un roc a la butxaca/ per als miralls més vulnerables. Fins i tot, a l'e-

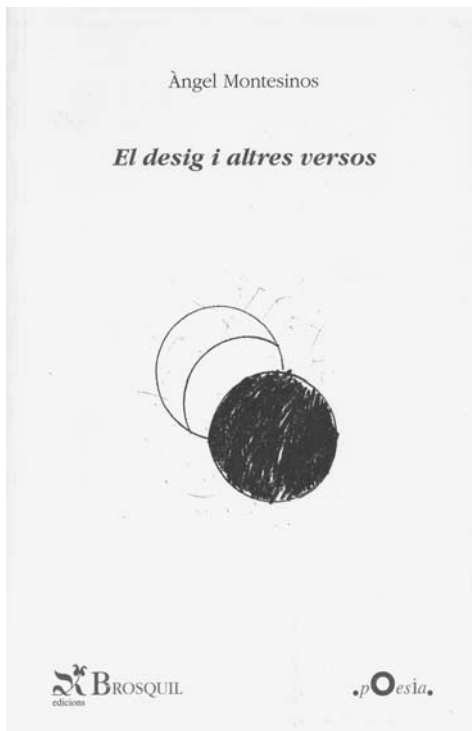
rotisme pregona d'"Un tríptic al Cafè de Ca'n Pou", arrossega aquesta pesantor existencial, aquesta angúnia, aquest dolor que neix de més enllà del poeta i que sembla voler reflectir la buidor espiritual i personal de les acaballes del segle XX. Amb una obra que ja arriba al seu cinquè títol (i de la qual també destacaríem el recent *Poemari de la descortesia* a Edicions Res Publica) Manel Marí és un poeta atemporal i aespacial, no sols per la perdurabilitat del seu missatge i l'absència de marcadors, sinó per l'ambient de crisi, personal i social que amara els seus versos, aquesta poesia "llunyana i just a tocar,/ sola i fent-nos companyia".

Alexandre Navarro

El desig de fer perdurable el desig

Hi trobem la meditada expressió del lirisme des de diversos usos del llenguatge, els proposats per Àngel Montesinos. L'impuls amorós li serveix per repassar la ferida vital, conversant amb autors clàssics, i que el desig esdevinga densitat dels versos.

EL DESIG I ALTRES VERSOS

ÀNGEL MONTESINOS

COL·L. "POESIA", 30.

80 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Després de la publicació l'any passat de *Ludus cupidinis*, Àngel Montesinos ens ofereix una altra dosi d'una producció que ha restat inèdita durant molts anys. En aquesta ocasió experimenta amb una diversitat d'acostaments al tema constant del desig amorós. Trobem, això sí, el lirisme que en ocasions assoleix un cert barroquisme en la construcció dels poemes, i la prodigalitat d'un vocabulari ric que dibuixa les imatges amb traç ferm. Els versos són densos, fruit d'un treball profund, i reclamen sovint del repòs per tal d'obrir-se, guanyar-nos, i causar el seu efecte complet.

Repasant succintament l'estructura de *El desig i altres versos*, hi trobem "Nox tibi longa venit", que és la part més formal del llibre, composta per sis sonets decasíl·labs que no segueixen l'accentuació clàssica a l'interior de cada vers. Com a inici aprofita per a pre-

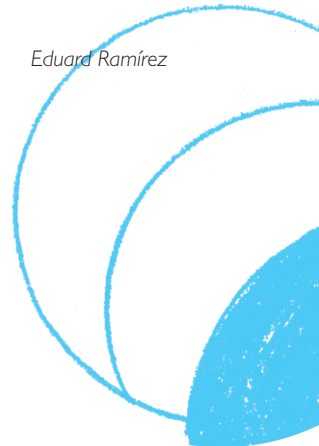
sentar un recorregut global del periple amorós, ja que passa per la soledat, el càlcul, la fugacitat de la culminació, l'obstinació vital i el record posterior. "Parament de bes" inclou quatre poemes compostats per una descripció lírica i un comentari que remata la situació plantejada. "Galeot" completa el primer bloc del llibre amb deu poemes que parlen de l'experiència del desig i de la seua relació amb l'escriptura, que també és un tema que travessa el llibre. "Aquest fall entre la resta i nosaltres / és Poesia; és tot cert i mentida, / saliva humil, de set i gosadia / filla, i d'encesos nemorals averns". Aquest conjunt conforma el primer bloc del llibre, "El desig", escrit entre 1981-1983 i 1995.

L'altre és "Cançó d'un amor", escrit durant el període 1979-1985 i el 1988. Aquest segon bloc es divideix en quatre parts d'extensió desigual i comença amb "Amor llunyà", set poemes travessats d'evocació. Continua amb "El cel de les mentides", cinc poemes que parteixen de l'amargor que anunciava Lucreci en la mateixa font dels plaers i després d'assumir aquell dolor indefugible, conclou amb la insistència del desig: "És ferma la volença més que el buit". El tercer grup és "Ciutat de l'amor", i en els seues catorze composi-

cions breus ens planteja un joc íntim ben arredonit. La suggeridora subtilitat dels versos troba l'eficàcia que ens mostra el poema "Carícies": "És bell el silenci, / em dius. / I el silenci et contesta". Finalment, "Dos poemes" recorden persones estimades que faltaren però, d'alguna manera, romanen encara.

Per acabar caldrà apuntar la capacitat de l'autor de treballar el llenguatge, d'elaborar-lo amb cisell i polir-lo per presentar-nos l'àmbit del desig. I això, amb un primer bloc de formes poètiques més primmirades i un segon d'imatges més despullades. Una expressió connectada amb els clàssics, que conversa també amb la literatura. I amb la vida mateixa, com ara en "Qüestió": "També / és breu l'art, com la vida. / Com l'amor i les tan sonores / espases de l'oblit. / Solament el canvi. / Aleshores, vida, / ¿com t'anomenaré?". Un exercici valuós, que cal mas-tegar sense ànsia.

Eduard Ramírez

Manhattan revisited

Acompanyada d'un passeig calmós i expectant per Manhattan, la poesia d'Eduardo Mitre honra i evoca les veus de Whitman i Lorca, alhora que celebra el present amb versos de tons i ritmes que juguen amb la proximitat de la prosa.

EL PARAGUAS DE MANHATTAN
EDUARDO MITRE
PRÓLOGO DE ANTONIO MUÑOZ MOLINA
COL·L: "LA CRUZ DEL SUR", 693
99 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

En *El paraguas de Manhattan* conflueixen les mirades atentes i intel·ligents de dos grans escriptors: Eduardo Mitre (Bolivia, 1943) i Antonio Muñoz Molina, autor del pròleg del llibre, unides aquí per dues passions comunes, la poesia i l'admiració per Manhattan, una ciutat "que fluye esculpida estatua del movimiento".

Davant d'aquests versos, el lector se situa com un oient a qui Mitre parla, narra una història concreta: la dels personatges del Metro, la de les rialles de les "morenas, caribes por el acento" que passegen per l'Avinguda de les Amèriques, la de la immigrant que treballa a una cafeteria i sent la seua vida com "una hoja al viento", la de l'avorriment dels porters dels edificis en "Nocturno de los porteros"; o bé descriu un paisatge urbà o arquitectònic de moviment perpetu, com és el cas del "río de los zapatos" que "fluye in-

cesante/ calles arriba y abajo,/ cada par en su cauce” o l’“arcoiris de aromas/ de surtido sabor” de l’Estació Central. Per això, com suggereix Muñoz Molina en l’avantsala d’aquest llibre, en ocasions els poemes de Mitre “parecen más relatos o fragmentos de novelas que poemas”, escrits com estan, des d’un impuls narratiu poderós, el qual “prefiere el presente y la celebración” a la “nostalgia y el pasado”, una força poètica que se situa davant de “los frutos de la realidad” i de “los milagros del instante”.

Amb la naturalitat de la conversa o de la confessió més íntima, aquest poeta de camins i viatges incessants escriu en la seua poesia -i *El paraguas de Manhattan* n’és una prova més- sobre la malenconia que produeix el desplaçament constant en les persones que canvien de país, de ciutat, d’immediatesa. Un desassossec, però, que en el seu cas ve equilibrat, com apunta Muñoz Molina, pel “gozo del espectáculo y el descubrimiento del mundo, con el paseo por las ciudades y el encuentro con la gente”. Mitre participa, doncs, del soroll i dels carrers, amb una mirada vigilant, plena d’energia, “a la salida otra vez de la ciudad/ que extiende sus calles/ como la madre los brazos/ al hijo por fin recobrado” i es deixa dur pel

fluid del riu humà, agraït amb tot allò d’inesperat i misteriós que li mostra la ciutat, i que ell convertirà després en poesia.

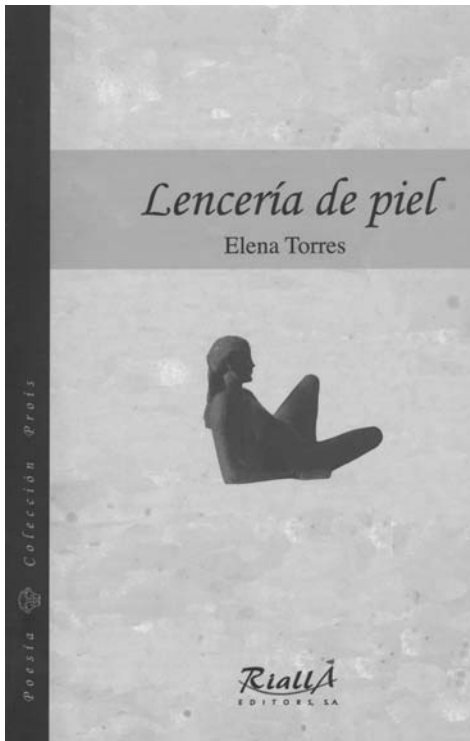
En altres moments, però, és la introspecció la que venç l’impuls vital del poeta, qui sap també estar-se quiet, seduït pel petit plaer de la peresa, silencis darrere de la finestra. Així ocorre en el poema “La lámpara” o “Manhattan Blue” o mentre observa seré i amb profunditat la pintura d’Edward Hopper o Mark Rothko. En tots els casos, la poesia de Mitre -d’imatges riques i diverses, unides per un fil invisible- ens mostra Manhattan a cel obert a mesura que girem pàgina.

Res és nou, pensaran. Cert, ho han contat tants ulls... Però en els parcs i en les avingudes de Mitre em reconec amb complicitat, amb un goig immediat, arrapada a un diàleg urbà envaït de saviesa i poesia.

Lourdes Toledo

Camí de retorn a l'efímer esplet

Aquest llibre respon a un pla de seducció. Desplega els mapes, ens traça la ruta i executa la seqüència fins a la plenitud eròtica i la descoberta, ben assumida, que l'únic tacte durador rau a la pell de l'evocació. I en viure un destí de reincidències.

LENCERÍA DE PIEL

ELENA TORRES

COL·L. "PROÍ", 13

56 PÀGS.

RIALLA EDITORS, VALÈNCIA, 2004.

Elena Torres continua enfortint la seua sòlida proposta poètica, en què lliga un subtil lirisme amb una profunda visió de l'esdevenir de l'experiència humana. En aquest nou lliurament ens porta a repassar la naturalesa de la seducció. Per això accentua el to íntim dels seus poemes i, al mateix temps, fa ús de comentaris de dos escriptors que han investigat llargament aquest terreny: Sören Kierkegaard i Jean Baudrillard. D'aquest últim és la primera citació: "La seducción es una pasión o un destino", de la que podem extraure els dos puntals bàsics entre els quals avançarà el poemari. La passió con-substancial al desig i al joc amatori, i la roda constant del joc de seduccions, on està immersa la nostra vitalitat. L'estira i arronsa de l'atracció com a inici, la insistència fins al compliment sistemàtic dels apetits i, llavors, el consecutiu abandó que ens menarà cap al record, com l'única llar duradora.

Sobre la utilitat de Kierkegaard en aquest treball, José Luis Villacañas ens aporta les claus en un pròleg instructiu i molt complet. No són els interessats viarans de dominació que obria aquella frivolitat de l'etern femení. L'autora se sap responsable del seu protagonisme, del que naix una veu activa i reflexiva. Allò compartit i que serveix per bastir el discurs que travessa el llibre, és la consciència de l'alternança entre els papers de seductor i seduït, així com la proximitat, la ironia, i el camí de mediacions fins a prendre l'objecte de desig. La satisfacció ens precipitarà indefugiblement cap a la monotonia i d'ací, ens brollaran nous delers. Sense refugi ni pau definitiva, s'imposa la voracitat.

Aquesta sorda veritat troba en els versos d'Elena Torres una emoció d'experiència específica, amb una expressió senzilla i justa. Empra reiteracions que mantenen un ritme progressiu en els poemes, una cadència envoltant. Obri el poemari amb l'explicitació de l'objectiu, per tal d'endinsar-se en els detalls del joc íntim. Amb una estructura al servei de la continuïtat, de la fluïdesa, de la que voldria destacar el reflex confrontat entre els poemes "Serà de noche" i "Aunque también podría ser de día". Són prova de l'alta in-

tensitat que manté, plena de sensacions evocades en un diàleg que també ens implica. I en el recorregut que desenvolupa el pla premeditat s'ofereix la bellesa i el suggeriment fins a un final que transcendeix l'objectiu inicial. "Cómo dejar para después / la evidencia de lo inmediato / sin que se arrepienta el aliento. / Cómo fingir indiferencia / ante la levedad de lo prohibido / sin que se quiebre el tacto. / Cómo no someterse, y rendirse a lo irremediable, / y ser amantes satisfechos." La culminació assolida després d'una execució metòdica, la vivència efímera que ens fa vulnerables però també ens llança, apassionats, cap al futur.

Eduard Ramírez

Anhelar i sofrir la vida

Selecció molt representativa de la poesia que Llorca ha elaborat amb una fèrtil dosificació durant dues dècades. Organitzat des dels poemes més recents, els inèdits, als més antics, el llibre planteja una nova i interessant lectura d'una gran poesia actual.

PARAULA DEL MÓN. ANTOLOGIA 1983-2003

VICENÇ LLORCA

SELECCIÓ I PRÒLEG DE SUSANNA RAFART

TRADUCCIÓ AL CASTELLÀ DE MONTSERRAT GIBERT I A

L'ANGLÈS DE BORIS NICHOLSON

COL·L. "POESIA 3i4", NÚM. 115

399 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2003

Fins ara la poesia coneguda de Vicenç Llorca (Barcelona, 1965) està formada per sis llibres i una miscel·lània, a partir de la qual Susanna Rafart ha antologat i prologat el significatiu conjunt de poemes (amb quatre inèdits) que ara es publica, incloent-hi unes encertades versions a l'anglès i al castellà. Es tracta d'una selecció molt representativa de la veu poètica que Llorca ha elaborat amb una fèrtil dosificació durant aquestes dues dècades. Així, el llibre d'ara, que està organitzat des dels poemes més recents (els inèdits) als més antics, planteja una nova i interessant lectura de la seua obra que, sens dubte, integra i actualitza la de les diferents i complementàries imatges que teníem fins ara, a causa de la lògica cronologia bibliogràfica.

Per això, revisitar ara els estadis perquè ha passat la poesia de Llorca és un

exercici estètic plaent, però encara més assistir a l'impacte que declaren i anuncien els poemes de la part d'inèdits, ja que produeix un singular vertigen per la positiva profunditat amb què flueixen aquests versos. Així, des de poemes de 1987, com "Recordaré" ("Deixa'm que siguis / la meva manera de morir...") als de 2002, com ara "És hora de ploure" ("Què romandrà de mi que en l'aire prengui forma / ... Animal de tristor, incòmode en la joia / ... Animal de l'enyor, et tornes el viatge / que s'aventura en tu..."), es comprova que ens trobem davant d'una obra que ha trobat, en el dir i en la reflexió acostar-se i tocar els espais nous que la llengua poètica inexorablement té el deure de buscar, d'ocupar i d'expressar, i aquests espais són referits a l'home, és clar, i els seus temes constants, des de la recreació sensorial, l'asserenat entusiasme de l'amor i la seua recerca o la constatació del dolor, però ara convertit tot en quotidianitat, en parla rítmica i noble, on es troben elaborats amb la gran eficàcia que tot ho naturalitza tant els trets populars, com els cultes. Aquesta fluïdesa expressiva diria que és, entre altres, una de les millors virtuts de Llorca, perquè ací l'artefacte del poema absorbeix el lector al servei del tema del poema, d'un món

que anhela, a partir de la paraula i els seus límits.

És una poesia la de Llorca molt convincent, perquè ha fet un camí amb gran independència de corrents, èpoques i escoles, on els rastres de la tradició literària es troben ben temperats, assumits i interioritzats, ja que sortejant bé els llocs comuns i singularitza amb gran naturalitat els tòpics personals, que per inevitables, també són el que fan que l'obra d'un poeta adquireisca el necessari to personal amb bones dosis de versemblança i novetat —sense les quals l'escriptura cau en la inanitat—, i tot això és formidable car admira quan escriu que "...un home té la vida / quan descobreix maneres de morir" i quasi dues dècades després —de manera rilckiana—, demostra que sap expressar tan bé el lloc que ocupen els anhels del viure. També en un atractiu exercici trilingüe.

Vicent Berenguer

El Gil-Albert poeta, al complet

En una acurada i elegant edició, l'Editorial Pre-Textos i l'IAC "Juan Gil-Albert" posen a disposició dels lectors la poesia completa de l'autor alcoià en el primer centenari del seu naixement, tot incloent-hi materials inèdits i introbables que ofereixen una visió total.

JUAN GIL-ALBERT, POESÍA COMPLETA.

MARÍA PAZ MORENO (ED.)

INTRODUCCIÓ D'ÀNGEL LUÍS PRIETO DE PAULA

956 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS I INSTITUTO ALCANTINO DE CULTURA "JUAN GIL-ALBERT", VALÈNCIA, 2004

L'obra de Gil-Albert, en el centenari compartit amb Neruda i amb l'anunci que la seua antiga casa rural de la partida del Salt d'Alcoi serà restaurada per a esdevindre centre de recolzament arqueològic, ha pres una embranzida notable amb aquesta voluminosa i entusiasta publicació. Si en l'exterior alegra l'acurada maquetació, la sobrietat tipogràfica i la cordialitat general, la tasca que s'hi conté resulta admirable i commovedora: la recuperació, diguem-ne canònica, de tota la poesia de Gil-Albert, amb la inclusió d'aquells poemes antics, dispersos, introbables o publicats als escenaris de l'exili, i acompanyats, a més a més, amb els inèdits que restaren a l'arxiu del poeta i que avui veuen la llum. Podem dir, doncs, gojosament,

—segons el raonament de Panero respecte de J.L. Borges— que Gil-Albert continua viu atès que continuen apareixent obres seues que no es coneixien.

Els poemaris que recull aquesta pulcra edició a càrrec de María Paz Moreno, de la Universitat de Cincinnati, i amb una molt excel·lent introducció a càrrec d'Ángel Luis Prieto de Paula, són els següents: *Misteriosa presencia*, *Cuatro sonetos valentinos*, *Candente horror*, *Siete romances de guerra*, *Son nombres ignorados*, *Las ilusiones* amb els poemes d'“El convaleciente”, “Los oráculos”, “El existir medita su corriente”, “Concertar es amor”, “El año”, “Carmina manue tremeti ducere”, “A los presocráticos”, “Migajas del pan nuestro”, “La meta-física”, “Homenajes e in promptus”, “El ocioso y las profesiones”, “Variaciones sobre un tema inextinguible”, i tres apartats amb d'altres poemes no recollits a llibres, poesia inèdita i poemes solts.

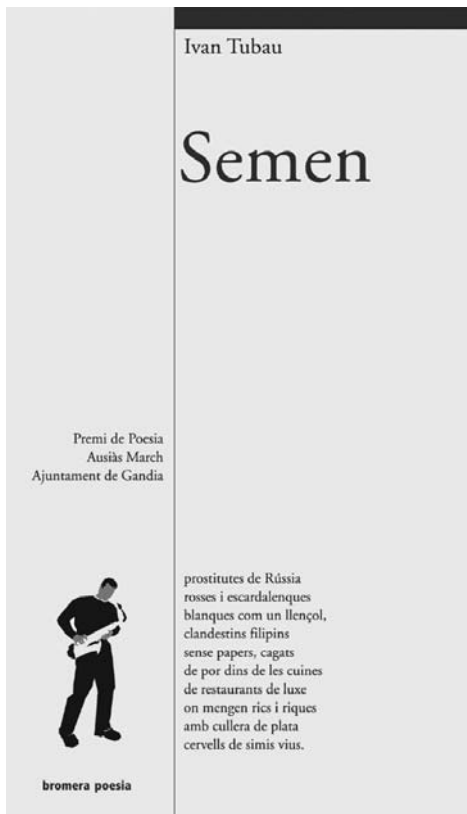
La fortuna moderna de la poesia gilalbertiana ve marcada per l'aparició el 1972 de l'antologia *Fuentes de la constància*, on el públic recupera i assumeix un autor ignorat, relativament allunyat i enfosquit per la grisor de l'exili intern. Tot i que per l'edat podria haver estat integrat dins la Generació

del 27, les característiques estètiques —fonamentalment poètiques, sense descurar, però, les prosístiques — el converteixen en membre de la del 36, tot i que ell mai no renuncià a sentir-se'n part de la primera. La seua tardana incorporació a la poesia i la filiació tardomodernista de tints finiseculars el distancia d'aquest corrent. Fet i fet, Gil-Albert esdevé un poeta-isla brillant i que troba en el seu volum *Las ilusiones* del 1944 un dels màxims cims. El fet que es publicara a Argentina, residir l'autor a Mèxic i els mals temps per a la lírica —i per a tot, en general— en què es vivia en aquesta riba de l'Atlàntic, impediren la consolidació d'aquesta estètica gilalbertinana com a referent per a la nova poesia castellana. D'aquesta manera Gil-Albert entra en un fosc silenci, no romput fins el 1972, quan comença en un lent crescendo la presència del vell poeta d'Alcoi, sobreviscut a tots els drames del S. XX i, principalment, al seu propi drama de poeta silenciats i esmorteït, gràcies a la força, la vigència i la immarcescibilitat de la seua poesia, que avui podem retrobar clara i ordenada gràcies a aquesta edició.

Alexandre Navarro

Epistemologia i fenomenologia pornogràfica del XX: El semen d'Ivan Tubau

Amb aquest material complex i assequible s'esdevé l'actual Tubau, "el poeta multilingüe" que és ell en el *Semen* descregut, irreverent, irònic, sensual, dissident i escèptic.

SEMEN

IVAN TUBAU

PREMI DE POESIA AUSIÀS MARCH 2003 DE
L'AJUNTAMENT DE GANDIA

COL·L. "POESIA", 60

475 PÀGS.

EDICIONS BROMERÀ, ALZIRA, 2004

Setanta cinc pàgines amb pròleg de Manuel de Seabra. Vint-i-vuit poemes en hexasil·labs i un en alexandrins. Poemes llargs, narratius, fruits de l'experiència i de les preferències estètiques i polítiques d'un home que ha viscut intensament el segle XX. Per aquest recull travessen els noms de les filies i fòbies d'aquest periodista d'opinió, assagista filòleg conjuntural, polemista de la microsociolingüística catalana, investigador de l'humor, a més d'altres activitats extraoficials d'esbargiment mediàtic o de pornografia epistemològica i fenomenologia del XX, que és professor de l'Universitat Autònoma de Barcelona.

Obres poètiques *Les ostres i el vi blanc* (Edicions 62), el llibre infantil i juvenil *Projecte Snoopy* (La Magrana). També és autor d'assajos com *Llengua i pàtria amb ceba tendra* (Laertes), *El català que ara es parla* (Empúries), *Paraula viva contra llengua normativa*

(Laertes), *Vides privades* (Laertes). També és autor d'unes quantes obres en espanyol *El humor gráfico en la prensa del franquismo* (Mitre). *Periodismo oral. Hablar y escribir para radio y televisión*. (Paidós). “Artefacto poètico” -diu Ernest Farrés a La Vanguardia (26-5-04)-, conté “aquella parte del siglo XX que ha causado un hondo impacto en el poeta” diu Xavi Ayén (14-5-04). Si l'home és el poeta, o almenys el poeta de *Semen* és una part important de l'home que és Tubau, com afirma Seabra en el pròleg, Ivan Tubau farda de ser un home internacional i antinacional “Uno, sin ir más lejos, no se siente ni catalán ni español. Es ambas cosas: tiene DNI y está empadronado en Barcelona.” “Disfruta” (més que gaudeix) de cagar-se en totes les coses sagrades per a molts (pàtria, déu i senyor...). Intenta (més que no creu) d'anomenar les coses d'aquella manera més lliure i directa que li ha donat a entendre la seua idiosincràsia (més que no tarannà). Es tracta d'un senyor explosiu, visceral, iconoclasta, descarat, que no es talla ni un pèl, excessiu, mala llet, arriscat, que li agrada el “cool jazz” (Coltrane i Chet Baker), la narrativa eròtica (Riera i Henry Miller), la poesia social (Neruda, Gil de Biedma, Papasseit i Estellés)... però tam-

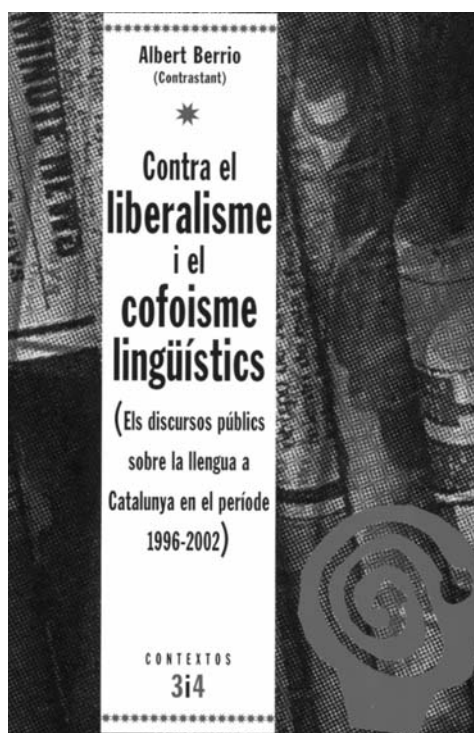
bé Camus, Dant, Epicur, Popper, els poetes comunistes i els chansonniers francesos (Aragon, Yves Montand, Moustaki, Edith Piaf i Brassens), La Chavela i Sabina... i la *gauche divine*. Amb aquest material complex i assequible s'esdevé l'actual Tubau. Amb aquell material i aquesta vara d'amidar que són els anys, construeix la narració d'un passat que estén les seues urpes fins el present i taca les “il·lusions” d'aquell jove que era Tubau que pensà que el XX acabaria amb religions, marxismes, fes, supersticions i pàtries per dedicar-se al pensament empíric, la raó i “les palles”. Alguns preguntariem al poeta:, per què escriure aquesta poesia que no és el testament, si ja tenim la vida? ¿Más de lo mismo?

Francesc Collado

Per una normalitat real del català

Amb la intenció de participar del debat sobre la llengua que s'ha reobert des de sectors de la societat catalana, el llibre es mostra pesimista sobre la situació actual del català i crític davant la majoria de discursos públics sobre la llengua dels darrers anys.

CONTRA EL LIBERALISME I EL COFOISME LINGÜÍSTICS
(ELS DISCURSOS PÚBLICS SOBRE LA LLENGUA A
CATALUNYA EN EL PERÍODE 1996-2002)

COL·L. "CONTEXTOS", NÚM. 9

185 PÀGS.

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2004

Des de fa un temps, el col·lectiu Contrastant (www.contrastant.net) ha aconseguit certa repercussió pública pels seus recomptes de les persones que assisteixen a les manifestacions, els quals solen divergir enormement d'aquells elaborats per les administracions i pels mitjans de comunicació. Tot i això, com ells mateixos insisteixen, el seu principal interès s'hi troba en l'estudi i l'anàlisi de la llengua, sobretot des de l'àmbit de la sociolingüística. Aquest treball d'un dels seus membres, Albert Berrio, n'és un bon exemple.

L'assaig identifica i analitza els discursos que s'han elaborat sobre la llengua a Catalunya en els últims anys i que han trascendit públicament. En concret, se centra en l'anomenat liberalisme i cofoisme lingüístic. A grans trets, el liberalisme lingüístic, encapçalat pel Fòrum Babel, demana, en nom dels principis liberals

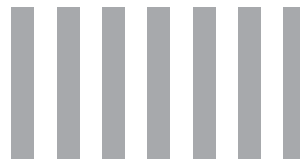
de no intervencionisme de l'Estat i de prioritat dels drets individuals, el final del procés de normalització lingüística del català perquè ja està assolida i és discriminatòria en relació a l'espanyol. Per la seua banda, els cofois sostenen que, tot i no presentar un estat ideal, les polítiques realitzades des dels governs autonòmic i municipals dirigides a la normalització del català han sigut un èxit i, per tant, cal mantindre-les tal i com estan.

A diferència d'aquests dos plantejaments, als que acusa de fal·laços, Berrio manté que el català continua sent una llengua minoritària i minoritzada respecte l'espanyol en tots territoris de parla catalana. És més, fins i tot afirma que el català es troba en el pitjor moment de la seua història. Principalment es basa en què l'ús del català no és predominant a tots els àmbits de relació social pública i privada. Es prioritza, doncs, l'ús de la llengua sobre el nombre de persones que diuen conèixer-la. De fet, una cosa és que la majoria de ciutadans sàpiguen parlar català i una ben diferent és que l'utilitzen. I en segon lloc perquè el català no funciona com a vehicle de comunicació interètnica en el seu propi territori, és a dir, l'espanyol s'està convertint en la *lingua franca* per a la cohesió i comunicació amb els immigrants. Els arguments

els acompanya de nombroses dades i exemples ben clarificadors extrets de la vida quotidiana i els media, el que reforça i dóna rigor a la seua posició.

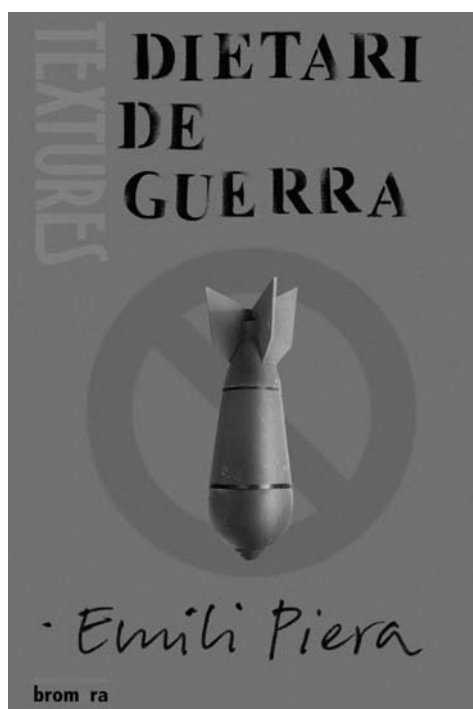
Al remat, el conflicte lingüístic, per a Berrio, no s'entén sense una lluita de poder. No es pot avançar cap a una normalització vertadera del català sense que l'espanyol cedisca espais d'ús on fins ara era hegemònic. Això no s'aconsegueix sense la intervenció d'un estat, i com l'Estat espanyol no té la intenció de fer-ho, l'autor és partidari de la independència dels Països Catalans. Només amb un estat propi, la llengua catalana podrà aturar el procés de substitució lingüística, desenvolupar-se amb plenitud i tindrà garantit el seu futur. El que no explica, i és una llàstima, són les mesures a emprendre si aquesta independència no arriba. Una possibilitat que, d'altra banda, es dibuixa tan irreal a curt o mitjà termini com els discursos que critica.

Àlvar Peris

Savi fill del dolor

Emili Piera (Sueca, 1954) es confirma com una de les veus més sòlides del panorama literari valencià. Sota el format del dietari, l'autor dóna nou impuls a un gènere que sovint desdibuixen l'excés d'academicisme o la tendència a l'anècdota prescindible.

DIETARI DE GUERRA

EMILI PIERA

COL·L. "TEXTURES" I I

238 PÀGINES.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Als qui seguim les columnes d'Emili Piera a la segona plana del Levante i apreciem les excel·lències d'una recepta que sintetitza en unes línies l'agudesia, el rigor i el bon humor de la millor prosa no ens ha sorprès l'eclosió d'aquesta rara flor en el jardí poc irrigat de l'assagisme autòcton. Era qüestió de temps i d'oportunitat, i de dominar amb solvència les armes de l'ofici: amplitud de mires, llibertat de pensament i gran disponibilitat moral. El temps no passa debades en els casos millors. Quant a l'oportunitat, la de la guerra i la contestació global que va suscitar, aquest dietari palesa l'agilitat de l'autor per, a peu d'obra de l'actualitat, assajar anàlisis i inquietar amb preguntes. En el repte, on el més pintat hauria naufragat en un mar d'obvietats o s'hauria marejat amb la quantitat i

qualitat de la informació disponible, Piera s'hi mou com peix en l'aigua, atent a burxar els punts candents, geogràfics i polítics, dels conflictes. Assagisme periodístic? A condició que atorguem a l'adjectiu el valor aproximatiu de mots com literari, polític, històric o d'altres, orientadors de la naturalesa del tema més que no d'estil, profunditat o to. El treball conté ingredients de molt diversa procedència, i és, doncs, assaig en majúscules, amena i engrescadora literatura d'idees.

Tot dietari és personal per definició, de manera que aquesta organització del material literari, que posa l'accent en el subjecte davant uns fets i els solda en l'eix del temps, ha esdevingut una de les fórmules preferides de l'assagisme de sempre, i molt especialment del d'ací. El format elegit es revela idoni per, entre altres coses, mostrar el fil íntim que cus l'escriptor amb l'objecte del seu assaig, el món en què viu i riu, malgrat que hi ha massa motius per a la desesperança, o precisament per això. A contrapèl de tants dietaris que malden per elevar la xafarderia narcisista a categoria literària, Piera no s'està de "mostrar el cul", com diuen que ha de fer tot assaig, però ho fa amb un gust exquisit en la selecció de l'anècdota, que sempre subratlla un motiu més ampli. En aquest sentit em

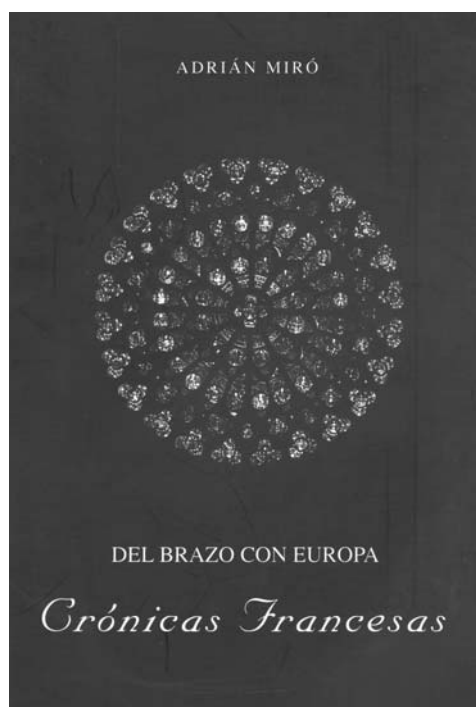
semblen magistrals les pàgines que l'autor dedica al seu poble i a la Ribera ("un entrepà d'aigua"), a les seues peripècies de militant trotskista o el perfil que traça d'Orwell com a paradigma d'intel·lectual honest ("la intel·ligència sense valor, valor moral, sobretot, no val res").

Escrita des del 13 de febrer, en els prolegòmens de la Guerra d'Iraq, al 29 de juliol de 2004, l'obra conté 29 assaigs més un prefaci que, units pel fil conductor dels esdeveniments, constitueixen una detallada i brillant radiografia del món (imperial) en què vivim, exuberant en el maneig de les fonts documentals i literàries i sucossíssima fins en les notes a peu de pàgina. I feta per un home que afirma: "dir-me valencià és la meua manera de dir-me babilònic". Pot ser altrament? La paràfrasi, que és molt més que una broma, revela que la normalitat d'una literatura és un guany de la seua maduresa. Un llibre, ara sí, imprescindible.

Manel Rodríguez-Castelló

Itineraris francesos

A la publicació de les *Crónicas italianas* ha seguit ara la de les *Crónicas francesas*. El volum està integrat per trenta-quatre capítols que ens porten a visitar amb l'autor llocs d'interés històric, artístic, literari o paisatgístic. Sensible, intel·ligent i ben informat, ens porta d'un punt a l'altre de la geografia francesa i ens els fa viure, contagiats pel seu fervor, amb interès. Cada crònica porta una fotografia que la il·lustra convenientment.

DEL BRAZO CON EUROPA. CRÓNICAS FRANCESAS (1957-1973)
ADRIÁN MIRÓ
150 PÀGS.

EDITORIAL ALFAGRÀFIC, ALCOI, 2003

Adrián Miró (Alcoi, 1923) és un escriptor prolífic i rigorós, que ha fet, i fa, la seua carrera un poc en solitari, sense adscripció a capelletes, escoles, tendències o institucions. És un personatge individualista, independent, insubornable, amant de la llibertat.

En aquests últims anys, ja de tornada al seu poble, ha encetat la publicació de les seues memòries (*Lo que queda del tiempo*) i de les cròniques de viatges que van anar apareixent al periòdic "Ciudad" d'Alcoi, entre 1957 i 1973. En total, si hi afegim les publicades en altres llocs, en sumen més de cent setanta. Posat a donar-les a conèixer, ara en forma de llibre, Adrián Miró les ha seleccionades per països, amb el títol general *Del brazo con Europa*. El primer, *Crónicas italianas*, aparegué el 2002 (Alcoi, Alfagràfic) i comprèn trenta-tres proses publicades entre 1963 i 1977. L'any següent va sor-

tir *Crónicas francesas*, trenta-quatre en total, i datades entre 1957 i 1973.

França, és clar, no podia faltar entre els seus itineraris. Els trenta-dos anys que hi va viure, li van donar l'oportunitat de recórrer-la en totes les direccions. "En verdad -escriu- la conozco yo como a la palma de la mano", en cotxe o a peu. França és "un inmenso calidoscopio, un mundo excesivo, un carrusel de vida y de belleza". Ben mirat, aquest recull és un sorprenent i fascinant calidoscopi. Llegint-lo, girant-lo a poc a poc, cada crònica ens fa veure, d'una manera discontinua, els llocs més diversos i atractius, o insòlits, perquè no sempre figuren a les guies. El llibre s'obre amb una imatge del cementeri de gossos d'Asnières, continuem de sobte amb Chartres o Saint-Cloud, seguim, en ziga-zaga, per la Costa Brava, Provença, l'illa d'If -la del comte de Montecrist-, Carcassona, Martel, Rocamadour, la Bretanya, Normandia, amb un altre cementeri, el de Saint-Laurent, amb les seues nou mil tres-centes creus, "todas de mármol, todas de la misma talla y color, todas uniformes como un ejército alineado", els morts del famós desembarcament al·liat del 1944.

El llibre repassa, sobretot, en els seus itineraris, la França profunda, medieval, de vegades amb els seus poblets que semblen aturats en la història, a penes llepats i erosionats per ella. La seua virtut -atractiva- és, precisament, la visió de-

tallada, viva, personal, que ens proporciona l'autor de tots aquests llocs apartats, aïllats, en algun cas mig amagats, amb els seus castells, palaus, muralles, torres, paisatges, ambients... L'autor no es vol un "turista". S'afirma com a "viatger", com l'individualista lliure que és, i fa la guerra -el viatge- pel seu compte, explora els espais que té al davant mogut per una curiositat inquieta i per l'admiració. L'autor escriu el que veu, que és el que viu, atent, enjogassat o decepcionat. La seua cultura i la seua sensibilitat li permeten evocar-ho amb interessants referències històriques, records, experiències. Tot forma, en el fons, l'entramat del seu esperit.

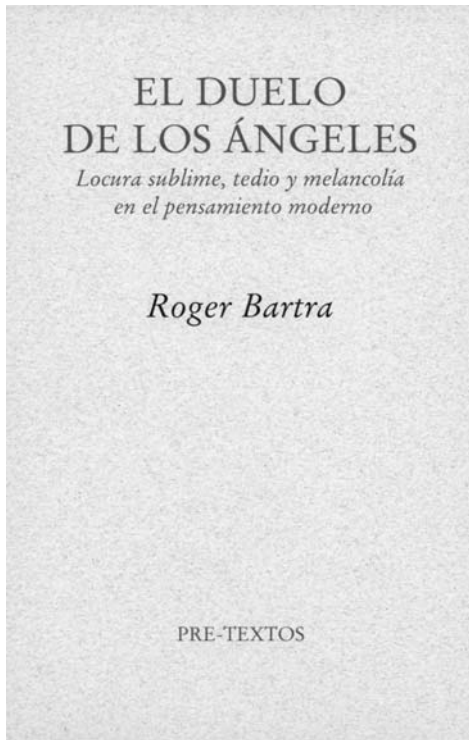
Hi ha alguns llocs visitats que van lligats amb personatges cèlebres: l'illa d'If, amb el comte de Montecristo, el parc d'Ermenouville, amb Rousseau, l'illa de Gran Bé i el port de Saint-Malo amb Chateaubriand, Chateau-Thierry amb La Fontaine...

No debades, Adrián Miró imagina, diu, "la posibilidad de una nueva rama de la literatura que se titularia Geografía Literaria". Aquest llibre n'és, en part, una mostra, juntament amb altres que s'endinsen per la geografia física, artística i històrica... Tot plegat, per què no dir-ne que és un fragment de la seua Geografia Personal?

Josep Iborra

L'ÀNGEL DE LA MALENCONIA

L'escriptor i antropòleg Roger Bartra indaga en les obres i les trajectòries vitals de tres pensadors il·lustrats, Kant, Weber i Benjamin, i aporta noves vies d'interpretació des de les seues reaccions davant la malenconia i altres sentiments.

EL DUELO DE LOS ÁNGELES. LOCURA SUBLIME, TEDIO Y
MELANCOLÍA EN EL PENSAMIENTO MODERNO

ROGER BARTRA

COL·L. " ENSAYO", 689

167 PÀGS.

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

“No es fácil entender cómo la melancolía, símbolo del desequilibrio y la muerte, encontró un espacio en la sociedad moderna (...) ¿por qué la expresión amenazadora de la irracionalidad y del desorden mental logra alojarse en el corazón de la cultura europea orientada por el racionalismo?” Amb aquesta reflexió, que connecta amb els pensaments de tres dels filòsofs més significatius de la modernitat -Kant, Weber i Benjamin-, comença el llibre *El Duelo de los Ángeles*.

Roger Bartran afirma que part de l'explicació podem trobar-la en l'eclosió del romanticisme, que reaccionà contra la Il·lustració i l'ordre capitalista. Però, refusa explicar el problema de la malenconia únicament en el context romàntic, ja que abans i després del romanticisme es donaren manifestacions culturals que reaccionaren envers aquest senti-

ment. Així doncs, ha preferit ubicar-lo dins de la filosofia il·lustrada, la ciència social moderna i el pensament crític, representats respectivament pels filòsofs esmentats, per tal d'explicar com s'han enfrontat aquests a la irracionalitat.

Com si es tractés d'un experiment antropològic, l'autor ha fixat l'atenció en algunes de les dimensions aparentment marginals de les seues trajectòries filosòfiques i vitals perquè és en aquestes on s'entreveuen els contorns del "rostro oscuro del ángel de la melancolía", la presència inquietant del qual ells mateixos intuïren. En paraules de l'antropòleg: "A contrapelo, yo quise viajar hacia el corazón del mundo moderno para buscar un estado luminoso de racionalidad llevado a su extremo más puro, un estado que tal vez nunca ha existido ni existirá, pero sobre el cual es necesario formarse una idea precisa para entender nuestra situación actual. Fui a buscarlo en los más brillantes pensadores, inmersos en complicadas sociedades y en intrincadas agresividades bélicas. Ellos mismos se ocultaron más allá de los límites de la extrema complejidad, y cuando llegué a ellos los encontré al borde de un vacío". Les tres parts corresponents a cada un dels filòsofs podem llegir-les en qualsevol ordre. En cada una d'elles Bartra fa un recorregut per la trajectòria filosòfi-

ca i vital del pensador en qüestió; amb el pols serè d'un cirurgià, analitza totes les cicatrius, vestigis d'aquesta estranya malaltia que impregna la modernitat. La malenconia, el tedi, la bogeria, l'avorriment, la depressió, el dol, el fàstic, l'horror sublim i la nàusea existencial són interpretats com a símbol de l'obscuritat caòtica, la qual sol ser negada pel pensament il·lustrat modern, enlluernat per la raó. Bartra amb un profund coneixement de Kant, Weber i Benjamin aconsegueix desxifrar la seua ceguesa i les seues entropessades, tot il·luminant aquelles zones ocultes, fins i tot, per a ells mateixos.

Nieves Avilés

Textos sobre arte

El momento estético es un conjunto de textos breves hasta ahora dispersos sobre diversos aspectos del arte moderno y contemporáneo; escritos unos con ánimo divulgativo y otros con intención analítica, nos permiten conocer parte de la obra reciente de J. F. Yvars.

EL MOMENTO ESTÉTICO

J. F. YVARS

351 PÁGS.

EDITORIAL ALBATROS, VALÈNCIA, 2004

El volumen que nos presenta J. F. Yvars, historiador valenciano del arte y traductor, es un conjunto de textos de carácter más o menos breve que han sido redactados en los últimos años por el autor para los propósitos más diversos, desde catálogos de exposiciones a entrevistas con historiadores de arte, pasando por reseñas bibliográficas, textos de presentación, artículos de prensa, prólogos de libro o artículos inéditos de destino no señalado. Esta colección de textos éditos e inéditos trata a su vez sobre diversos temas y escuelas: cubismo, surrealismo, expresionismo, impresionismo, dadaísmo, arte primitivo, crítica de arte, estética, historiografía artística, museística...

Por desgracia, la clasificación de los textos que ha escogido Yvars con el fin de ordenar una masa textual tan heterogénea (“Notas”, “Apuntes” e “Incisos”) dis-

ta de ser aclaradora y obra de hecho más bien el efecto contrario; la falta de un criterio eficaz de ordenación confunde al lector sobre la parte del libro que está leyendo en cada momento: las “Notas” carecen de un mínimo denominador común; en el capítulo de “Apuntes” lo que encontramos en realidad son las entrevistas, las cuales merecerían sin duda un capítulo aparte bajo el sencillo epígrafe de su nombre, pero además se encuentran a la vez mezcladas con textos de otra índole; en “Incisos”, que parecen recoger los textos más breves, hallamos exposiciones de diez páginas; demasiadas sin duda para un inciso. Esta mareante multiplicidad de propósitos y asuntos es la que quizá ha llevado a Yvars a redactar una justificación inicial que, sin embargo, tampoco hace honor a su nombre, pues tras la mención de la singularidad de la obra de arte se constituye más bien en un capítulo de agradecimientos precedido por la presentación de algunos de los textos.

Las tres entrevistas a historiadores y artistas consagrados, realizadas en colaboración con Clare Carolin y Christian Barranco, se encuentran entre lo más interesante del libro; la entrevista realizada al historiador del arte Francis Haskell, al que Yvars define como “profesor de primer orden de incuestionada credibi-

lidad multicultural”, la que aborda al pintor Albert Ràfols-Casamada en su piso de Barcelona cuando cumplía los ochenta años y, por fin, la realizada al célebre erudito e historiador del arte Ernst H. Gombrich, nos dan buena medida de las tendencias de la historia y la crítica del arte contemporáneas.

Aunque a veces se confunda la estadística con la aritmética (p. 68) o se cometa la imprudencia de definir al crítico y filósofo del arte Clive Bell como un “errático divulgador de las ideas de [Roger] Fry” (p. 69), el conjunto se lee con agrado debido a la gran cantidad de información sobre arte moderno y contemporáneo que nos procura su autor, buen conocedor del medio, expuesta en general en un estilo claro y ameno.

Miguel Catalán

Globalització i cosmopolitisme

El parany cosmopolita examina el vincle existent entre l'actual fenomen de la globalització i els ideals teòrics del cosmopolitisme, i com aquest intenta legitimar com a universal una visió del món i uns valors que corresponen en realitat a uns models culturals molt concrets.

EL PARANY COSMOPOLITA

JORDI SEBASTIÀ

COL·L. "ELS LLIBRES DEL CONTEMPORANI", 15

178 PÀGS.

EDITORIAL AFERS, CATARROJA, 2004

L'objectiu d'aquest llibre és demostrar que el procés econòmic de creació d'un mercat mundial -la globalització- no hauria estat possible sense l'impuls aportat per unes ideologies que es poden sintetitzar amb el nom de cosmopolitisme. En els primers capítols del llibre, Sebastià ressegueix l'aparició i l'evolució d'aquest concepte, complex i confús, des de la seua creació a la Grècia clàssica, passant pel cristianisme, fins a arribar al segle XVIII, on amb la Il·lustració es conforma de manera quasi definitiva la noció de cosmopolitisme que ha dirigit l'economia i la política occidentals des d'aleshores. En aquest concepte de cosmopolitisme conflueixen, per una banda, la idea de la humanitat -la unitat i la igualtat del gènere humà- i, per l'altra, la idea de l'individu per ell mateix, que es defineix no per la seua cultura i la seua pertinença a un medi social, sinó pel fet

de compartir unes qualitats i uns valors que són comuns a tota la humanitat.

Sebastià denuncia que la humanitat no pot jugar el paper de referència immediata de l'individu, de la mateixa manera que la moral que no és moral d'una societat en concret no es troba enlloc. A més a més, i aquí hi ha el parany del cosmopolitisme a què fa referència el títol del llibre, si bé la humanitat és una abstracció, la humanitat del cosmopolita no és gens abstracta, és la "seua", amb unes característiques molt determinades: "el cosmopolita creu tant en la seua nació i la considera tan perfecta que la considera universal". La novetat respecte a èpoques anteriors és que la globalització econòmica, juntament amb els avenços tecnològics en el transport i la comunicació, permeten creure que el cosmopolitisme és un ideal que s'ha realitzat en el nostre segle. Sobretot ho pot creure una elit econòmica, intel·lectual o funcional, que viatja amunt i avall. La majoria de la humanitat, però, en queda fora.

D'altra banda, aquest cosmopolitisme no es limita a reivindicar la unitat essencial del gènere humà, sinó que considera la diversitat cultural dels pobles com un perill, com una de les causes dels conflictes que qüestionen la unitat de la humanitat. I encara que l'expressió actual del cosmopolitisme defensa també el plu-

riculturalisme i el mestissatge, aquests se solen esgrimir sovint contra les reivindicacions de les minories nacionals, que són acusades de tribalisme i d'aïllar-se respecte a la riquesa i l'obertura de mireres que representa el mestissatge, etc. A banda de la confusió que arrossegueu els rètols de pluriculturalismes i mestissatge, es tergiversa el fet que quan un poble reclama la independència no ho fa per aïllar-se, sinó per connectar-se més directament i més intensament amb els altres pobles. I sense intermediaris. En fi, hi hauria uns *nacionalismos aldeanos* i, lògicament, uns *nacionalismos cosmopolitas*. L'embull és considerable, però forma part d'una mena de sentit comú. El parany cosmopolita, a més de ser una interessant aportació al debat ideològic sobre la globalització, té el mèrit d'exposar els tòpics i les contradiccions que s'apleguen entorn d'aquest *soi disant* cosmopolitisme.

Enric Iborra

Aproximació al cançoner narratiu valencià

Àlvar Monferrer, investigador ben conegut pels seus treballs sobre les festes i la religiositat popular valenciana, ens presenta ara el resultat del que ha sigut la seua dedicació primordial els darrers anys: la recopilació del romancer valencià.

[EL ROMANCER VALENCIÀ \[ANTOLOGIA\]](#)

[ÀLVAR MONFERRER](#)

[PREMI BERNAT CAPÓ-BANCAIXA DE DIFUSIÓ
DE LA CULTURA POPULAR 2003](#)

[COL·L. "LA FARGA MONOGRÀFICA", 19, 283 PÀGS.](#)

[EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2004](#)

“Que se n’ha fet del romancer valencià?”, es preguntava Vicent Torrent en el llibre *Música popular valenciana*. I ben bé cent anys abans, Marià Aguiló, bibliotecari de la Universitat de València, no ocultava tampoc la seua perplexitat davant l’absència d’un repertori que al Principat de Catalunya i les Illes Balears s’havia conservat amb més o menys integritat: “En Valencia han tenido sin duda alguna los mismos cantares que las demás provincias que hablan su lengua; ahora, sin embargo, no quedan más que restos”.

Desmenteix aquesta obra de Monferrer les apreciacions del músic valencià i l’erudit català? Si atenem al gruix del volum, és evident que sí: l’etnògraf de les Useres hi recull un centenar llarg de peces procedents, en la seua major part, de la amplíssima bibliografia que ha generat el cançoner valencià de tradició oral en els darrers anys. Ara bé: si ens detenim en la lletra menuda, la cosa canvia de totes totes. I és que quan Monferrer empra el terme “romanç” no es refereix a l’expressió local de la balada europea, caracteritzada per uns trets formals i estilístics ben definits —tema narratiu, nombre indeterminat de versos monorims assonants, absència de divisions estròfiques, recurrència de fórmules i tòpics, etc. De fet, l’autor es mostra

força ambigu en la introducció que precedeix l’antologia i acaba confessant que “al llarg de l’elaboració del treball he dubtat algunes vegades de qualificar el material triat de romanç”.

Aquesta ambigüitat és precisament el punt més feble d’un treball que acaba posant en el mateix sac balades tradicionals, col·loquis vuitcentistes, albaides de Nadal, peces popularitzades d’autor conegut —com “La cric-crac” de Valeri Fuster o “La calma de la mar” de Nicolau Guanyabens—, tirallongues infantils, cançons de bressol i, fins i tot, una versió del Ball de Torrent o una variant factícia de la dansa del vetlatori. Tot plegat esdevé una col·lecció de materials molt interessant i ben documentada però absolutament excèntrica —respecte als moderns estudis de baladística— pel que fa a metodologia, classificació i criteris d’edició. Potser hauria estat millor prescindir del terme “romancer”, llevat de la tradició castellana, i haver fet servir el de “cançoner narratiu”, més precís i entenedor.

Josep Vicent Frechina

El segle de l'ecologia?

Que l'ecologia és una ciència que s'ha desenvolupat en el segle XX és innegable, però ha sigut aquest el segle de l'ecologia? s'han assolit els canvis necessaris per tal de poder fer aquesta afirmació? J. Ros ens planteja distints aspectes de la problemàtica ambiental actual i ens proposa solucions, tot insistint en el canvi de mentalitat necessari per part de tots, per tal que el segle XXI siga realment el de l'ecologia.

EL SEGLE DE L'ECOLOGIA. ELS PROBLEMES DEL
MEDIAMBIENT (I ALGUNES SOLUCIONS)

JOANDOMÈNEC ROS

IL·LUSTRACIONS DE JOAN -ALBERT ROS
COL·L. "SENSE FRONTERES", 15, 320 PÀGS.

EDICIONS BROMERA-UPV,ALZIRA 2004

Encara que, com diu l'autor en el pròleg, la biologia molecular, la genètica, l'automòbil, l'exploració del fons del mar o l'aventura espacial, han experimentat avenços gegants, és innegable que al segle XX s'han produït algunes fites importants en l'àmbit de l'ecologia. No obstant això, a nivell pràctic, molts aspectes mediambientals continuen sense resoldre's.

Joandomènec Ros, catedràtic d'Ecologia de la Universitat de Barcelona i rector de la Universitat Catalana d'Estiu, recull i rescric en aquest llibre una sèrie de articles publicats en els darrers anys, principalment en la secció que publica en el suplement Ciència i Medi Ambient del diari Avui. En primer lloc, l'autor dóna una visió general de la problemàtica ambiental; a continuació, l'aspecte més greu d'aquesta problemàtica:

la pèrdua accelerada de biodiversitat. Més endavant, l'autor, tant per la seua importància com per la seua experiència investigadora, fa un repàs de la problemàtica de la mar Mediterrània. Tot seguit es presenten alguns estudis de casos (les nostres ciutats, l'Antàrtida, el PHN o la gestió dels parcs naturals). Per a finalitzar, Ros tracta dos aspectes que, al seu parer, haurien de ser més estudiats en l'anàlisi i en la solució dels conflictes ambientals: els aspectes ètics i de divulgació de la ciència ambiental. A més, l'autor encapçala cada capítol amb versos de Verdaguier, tot evidenciant que ciència i art no han d'estar renyits.

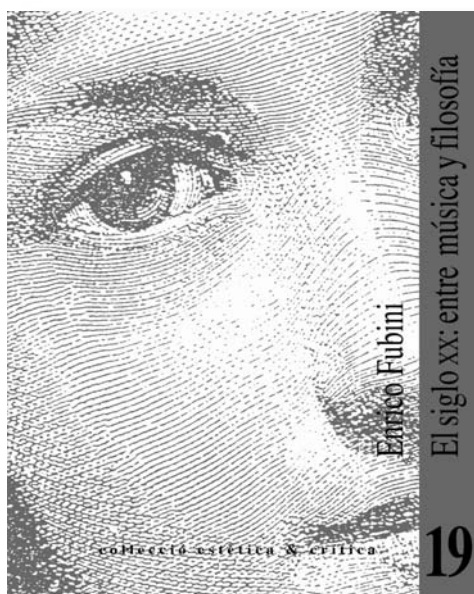
J. Ros és un científic amb una gran experiència en el camp de l'ecologia, a més d'una persona sensibilitzada amb la problemàtica del nostre temps (immigració, sostenibilitat, desigualtats nord-sud, cooperació...) i insisteix en el paper que la ciència i la tecnologia (i per tant la divulgació científica) tenen a l'hora de resoldre molts problemes mediambientals de la nostra societat que avui s'aborden tan sols com una qüestió política (com per exemple el PHN o la gestió dels espais protegits). Tot açò sense oblidar que l'home és una part més de la biosfera i no un dominador d'aquesta i que, per tant, l'explotació no respectuosa d'aquesta ens porta a una pèrdua de bio-

diversitat i al exhauriment de recursos que repercuteixen directament en la nostra societat. I per a finalitzar, unes paraules de l'autor que reflecteixen molt bé el seu pensament: "Em preocupa que mentre els governs del món endeguen molt tímidament les transformacions des de dalt i mentre estem amb prou feines esmerçant diners i esforços en canvis des de baix, ningú sembla adonar-se que, abans que res, cal precisament que ens convencem d'aquests nous valors morals i ètics. Caldrà recordar que, en els seus inicis, els moviments socials i el que ara són les grans religions del món foren conspiracions civils, revolucions, contra els valors imperants?"

Neus Sanjuan

El cal·lidoscopi de la música del XX

El siglo XX: entre música y filosofía, d'Enrico Fubini, aplega dotze assajos sobre la gran diversitat d'experiències musicals del XX i les seues relacions amb la cultura, les ideologies i el pensament estètic.

EL SIGLO XX: ENTRE MÚSICA Y FILOSOFÍA

ENRICO FUBINI

COL·L. "ESTÈTICA & CRÍTICA", 19

170 PÀGS.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2004

Enrico Fubini és un nom fonamental en els estudis d'història i d'estètica de la música. En castellà fa temps que podem llegir, publicada per Alianza Editorial, *La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX*, la seua obra més important i un llibre de referència per a la història del pensament musical. D'altra banda, Fubini manté una col·laboració molt estreta amb la Universitat de València, com a professor i conferenciant de les distintes convocatòries del Màster d'Estètica i Creativitat Musical promoguts per l'Institut Universitari de Creativitat i Innovacions Educatives. Aquesta col·laboració s'ha traduït, a més, en la publicació per part de la col·lecció "estètica & crítica" d'aquesta universitat de tres volums amb assaigs de Fubini: *El romanticismo: entre música y filosofía*, *Los enciclopedistas y la música* i, ara, *El siglo XX: entre música y filosofía*.

Aquest últim volum recull dotze assajos que, en paraules de l'autor, "tracten una sèrie de problemes inherents a la histò-

ria de la música més recent i les seues relacions amb la cultura, les ideologies i el pensament estètic del segle XX”. Un fil conductor recorre aquests estudis: l'intent de matisar i de corregir la visió històrica de la música del XX de Theodor Adorno, segons la qual la línia que parteix de Wagner i a través de Mahler, Schönberg i l'escola de Viena, arriba fins a Webern i el postwebernisme amb l'escola de Darmstadt i a la serialitat integral, és la que encarna i representa millor el que ha estat l'evolució de la música durant el segle XX.

Fubini, partint dels escrits de Pierre Boulez i de Vladimir Jankélévitch, critica aquest esquema interpretatiu, que s'ha convertit en un lloc comú a l'hora de referir-se a la música del XX, i remarca que la visió històrica d'Adorno infravalora o ignora corrents i personalitats musicals que no són gens secundaris, com Bartók, Debussy o Janáček. Fubini destaca sobretot el paper de Debussy com un dels progenitors més importants de les avantguardes del XX. La seua obra no seria una conseqüència evolutiva de la desintegració del llenguatge wagnerià, sinó una alternativa al llenguatge musical del clasicisme, una concepció nova i completament revolucionària de l'obra musical, en la qual el temps musical es parteix en diferents moments que no remetent necessàriament a altres moments succes-

sius. Fubini corrigeix la visió d'un Debussy impressionista, un creador de refinades textures orquestrals, que no es pot comparar en pes -en qualitat- als noms de la genealogia traçada per Adorno, i proposa considerar una doble polaritat en l'avantguarda musical del XX, representada per Viena i París, o per Schönberg i Debussy. Dos pols diferents i, alhora, complementaris, perquè Fubini també assenyala algunes de les profundes semblances que presenten aquests dos músics, tan diferents per cultura i per experiències musicals.

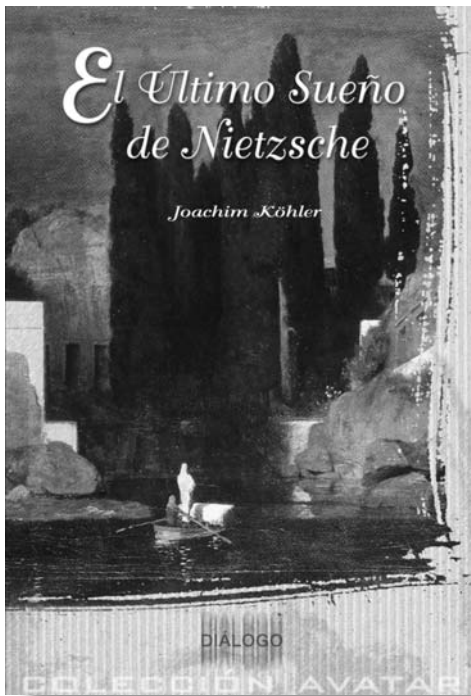
Els altres assajos que es recullen en aquest volum tracten altres aspectes de la música del XX, com ara la relació entre el futurisme i la música, o entre les escoles nacionals, el folklore i les avantguardes. També estudia en aquest volum la relació entre la paraula i la música, un dels punts que han preocupat més els compositors del XX. Particularment interessants són els dos assajos dedicats a plantejar la influència del judaisme en la pràctica compositiva de Schönberg i un altre en què matisa la identificació de Stravinsky amb l'estètica formalista.

D'una manera sempre clara i suggestiva, els diferents assajos d'aquest llibre actuen com una mena de cal·lidoscopi que il·lustra la diversitat i complexitat de la música del XX.

Enric Iborra

L'ocàs del filòsof del martell

Una novel·la que recrea els últims dies de Nietzsche, tot combinant realitat i ficció. En ella un Nietzsche moribund -i presoner de la seua germana-, posa fi a la seua vida, però abans de morir es submergeix en un somni alliberador que el torna a Torí i a episodis dionisíacs.

EL ÚLTIMO SUEÑO DE NIETZSCHE.

JOACHIM KÖHLER

TRADUCCIÓ DE SANTIAGO IBÁÑEZ LLUCH

COL·L. "AVATAR"

269 PÀGS.

EDITORIAL EDITILDE, VALÈNCIA, 2003

L'autor d'aquest darrer retrat literari, Joachim Köhler (1952), escriptor i periodista independent a Hamburg, es va doctorar el 1977 amb una tesi sobre *La Gaya ciència de Nietzsche* i ha publicat dos llibres més sobre el filòsof: *El secreto de Zarathustra* (1989), i *Friedrich Nietzsche y Cosima Wagner* (1996).

El último sueño de Nietzsche és una novel·la basada, segons el propi autor, en escrits, apunts i cartes de Nietzsche, com també en els documents sobre la seua malaltia i el seu esfondrament psíquic. La majoria dels personatges són històrics i els seus pensaments són, sovint, citacions literals. En canvi, la acció és fictícia en la seua major part.

El llibre està escrit en un to dramàtic, de vegades poètic encara que sobri, amb alguns moments d'hilarant comicitat. A pesar del risc que comporta per a l'autor abordar un tema tan tòpic com la bogeria del polèmic filòsof, la seua lectura pot

traslladar l'esperit del lector a l'atmosfera decadent, ara anguniosa, ara histriònica i grotesca, de l'última etapa de la vida del profeta del "superhome"; esperit que fàcilment pot quedar atrapat en el ritme narratiu del misteri dels esdeveniments. I és que no es tracta d'una tesi que pretenga descobrir-nos-hi res de nou, sinó d'una recreació versemblant, ahora que fictícia, d'un retrat dinàmic i imaginatiu de la darrera i paradoxal figura nietzscheana.

Tot comença el 25 d'agost de 1900, el dia que Nietzsche va morir, al llit, paralític, aparentment extingida la seua ment, tancat en una habitació, sota la cura de la seua desagradable i autoritària germana Elisabeth, qui a més d'usurpar la seua obra utilitza el seu cadàver vivent com una peça més del Arxiu-Nietzsche, del qual ella trau profit econòmic i social. Nietzsche, conscient i fastiguejat de la farsa, decideix posar fi a la seua vida amb una sobredosi d'opi que, pacientment i sacrificada, ha anat acumulant amb l'absteniment de les dosis diàries.

Però, abans de morir torna a viure les etapes més dionisíiques (o boges, segons la perspectiva) a través d'un somni que el fa despertar a Torí, on es va creure l'encarnació del déu de l'embriaguesa i de la sexualitat. Es retroba amb el seu amic el teòleg i professor de la Universitat de Ba-

silea, Fraz Overbech, qui el porta al manicomí de la mateixa ciutat, on és analitzat per l'intuïtiu i sarcàstic doctor Ludwig Wille amb habilitat detectivesca i el descriu amb certa admiració com "un tipo excéntrico que sigue siendo fiel a sí mismo incluso en la enfermedad". Entre la megalomania i la lucidesa, en una acció que no és lineal, Nietzsche es troba amb personatges peculiars: el fanàtic nietzschian i misogin Paul J. Möbius; la baronessa Helen von Druskowitz, àlies Rosalie Nielsen, doctora en filosofia i autora de *El hombre como maldición del mundo*; Ludwig von Scheffler, estudiós de la cultura mediterrània i deixeble favorit del filòsof quan fou professor en la Universitat de Basilea. Tots ells participen en una espècie d'homenatge col·loqui on debaten sobre la figura i l'obra nietzschiana i es reflexiona sobre la relació entre aquesta última i la bogeria.

Nieves Avilés

Una altra Espanya és possible

Fruit de la ràbia i de la consternació per una situació política i social que no li agrada, Suso de Toro elabora un llibre més pròxim a l'*agit-prop* que a la reflexió pausada, que es converteix en un repàs crític a la vitalitat de la democràcia espanyola.

ESPANYOLS TOTS

SUSO DE TORO

COL·L. "ACTUAL", NÚM. 1

171 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Quan la realitat és tan injusta i miserable, la impossibilitat de crear per a l'escriptor es fa ben palesa. Això no vol dir que s'haja de mantindre al marge. Al contrari, aquest ha de participar activament i prendre partit. Sota aquesta premissa, Suso de Toro ens presenta aquest text eminentment polític i que ell mateix el qualifica de (quasi) pamflet. Una franquesa inesperada en un món, el literari, poc donat a aquestes sinceritats i que, quan es manifesten, el lector sempre les agraeix. Ara bé, de la mateixa manera que l'ús d'aquest qualificatiu honra l'autor, també posa al descobert les seues mancances, sobretot pel que respecta a l'estil (poc acurat) i a la repetició excessiva i un tant desordenada dels temes, el que sorprén si es coneix la seua obra de ficció, rica en matissos i complexa narratològicament.

En essència, Suso de Toro, autoproclamat gallec i espanyol, el que pretén ex-

posar és la possibilitat de donar forma a una idea d'Espanya absolutament diferent d'aquella que hui en dia és dominant i de la que se sent exclós, a saber, una Espanya homogènia, eterna i nacional-catòlica, que cueja des del segle XIX i que ha tingut la darrera revifada durant la segona legislatura del govern del PP presidit per José María Aznar. Segons l'autor, es tracta d'un discurs nacional heretat del franquisme i que durant la transició cap a la democràcia no es va poder, saber o voler tallar de socarrel. Així doncs, promogut des de la dreta espanyola i acceptat per sectors de l'esquerra, s'ha acabat incrustant en la nostra vida diària fins a convertir-se en invisible. Ara pren el nom de "constitucionalisme", una ideologia buïda que, per a l'autor, amaga un profund nacionalisme espanyol que evita incorporar les cultures catalana, basca i gallega i dotar-les del reconeixement que es mereixen com a parts de ple dret de l'Estat espanyol. Aquesta circumstància el porta a parlar sense embuts d'una crisi de la democràcia espanyola, que arranca als anys setanta i s'ha agreujat des de l'any 2000, quan la falta de diàleg, l'autoritarisme i la demonització de la diversitat s'han convertit en els seus signes distintius. A pesar de tot, l'autor detecta darrerament un intent per part de diversos sectors socials de recuperar l'esperit

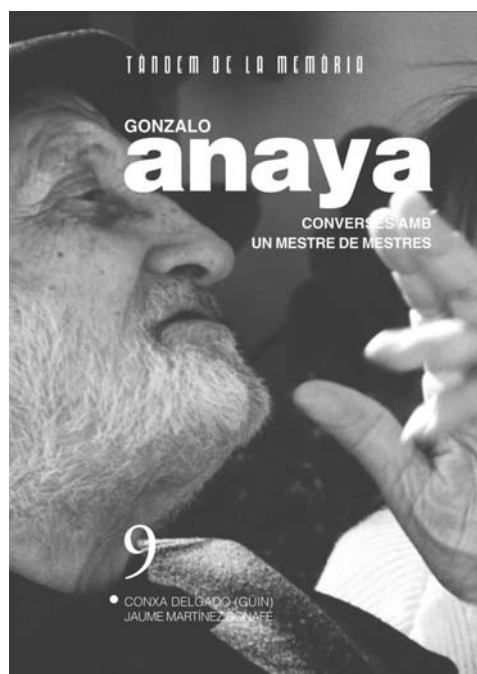
d'una idealitzada democràcia republicana. Aquest es concretaria en les mobilitzacions ciutadanes contra la catàstrofe del Prestige organitzades per Nunca Más, però també en les protestes estudiantils contra la LOCE i la LOU, la vaga general contra l'anomenat "decretazo" o en les exhumacions de fosses comunes dels vençuts durant la Guerra Civil.

Més enllà de les reflexions de caire més polític, resulta ben interessant la ferotge autocrítica que llança sobre l'ofici d'escriure i el paper de la literatura més recent. Unes línies, però, que no aconsegueixen entelar l'objectiu primordial d'agitar les consciències dels lectors. Independentment de si se'n surt, no hi ha dubte que ens trobem davant d'un il·lustrador retrat, des de l'esquerra de la societat espanyola dels últims anys.

Àlvar Peris

Un mestre de la República

Gonzalo Anaya (Burgos, 1914) és un pedagog de llarg recorregut que fa més de trenta anys que arriba al País Valencià, conquistat -diu ell-, per la nostra manera de viure. En aquests retalls autobiogràfics, el vell professor s'autodefineix com un mestre de la República.

GONZALO ANAYA. CONVERSES AMB UN
MESTRE DE MESTRES

CONXA DELGADO I AMO, JAUME MARTÍNEZ BONAFÉ
COL·L. "TÀNDEM DE LA MEMÒRIA", 9

167 PÀGS.

TÀNDEM EDICIONS I PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2004.

Gonzalo Anaya és un referent clau per a l'escola valenciana d'avui i alhora un esglaió indefugible per a comprendre la millor pedagogia feta a l'estat durant tot el segle XX. A través de diferents fragments vitals, el llibre ens mostra les seues obsessions: la consideració del mestre com a responsable de l'estructuració del saber, l'ensenyament determinat per les necessitats de l'alumnat, el desenvolupament del dret humà a l'educació o la preocupació pel conreu de l'escriptura a l'escola.

Tanmateix, aquest no és un text pedagògic, sinó el testimoni d'una manera singular de viure l'educació, un estil amb què el mestratge anayista ha impregnat els seus deixebles, entre ells, els dos entrevistadors.

Tot mantenint el format de conversa, el protagonista desgrana passatges i reme-

mora l'experiència com a mestre de poble, la participació a les Misiones Pedagógicas de Burgos, l'afició pel cinema social, la vocació de conferenciant, la docència a l'institut i a l'Escola de Magisteri de Santiago de Compostel·la o l'ensenyament i la militància pedagògica a València. Des d'aquesta ciutat, que l'acull el 1973, torna a interrogar-se sobre l'aprenentatge de l'escolar: "¿Què faig perquè el que jo li ensenye li interesse aprendre-ho i el faça progressar?" El magisteri que Anaya defensa es resumeix en un objectiu ambiciós formulat de manera diàfana: fer efectiu el dret de tothom a ser educat.

Però, per damunt de tot, en el llegat del pedagog destaca, com la seua eterna boina s'encarrega de recordar, el seu compromís amb els perdedors: "Amb la República, l'ensenyant no és dogmàtic, ni hermètic, ni autoritari. El mestre no ho sap tot, ni ho diu tot, ni està tot al llibre. És un individu que s'acosta al poble (...) nosaltres no només estàvem a l'escola, estàvem en una societat i la féiem créixer". La República, l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia i la Institución Libre de Enseñanza són per a ell els tres pilars més pròxims sobre els quals descansa un discurs pedagògic que condueix a l'emancipació humana.

Sembla sorprenent per això l'absència en

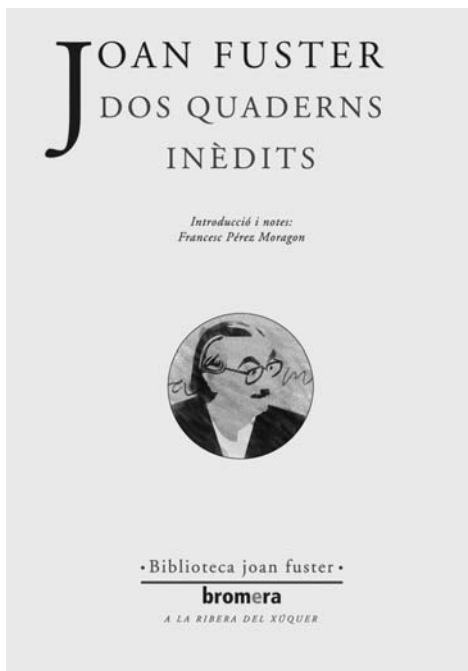
tot el volum d'al·lusions autocrítiques i, més encara, la reproducció d'afirmacions impròpies d'una pedagogia emancipatòria: "Jo sóc el millor catedràtic allà on vaig, l'home més puntual, el més responsable"; "Sóc un professor que ensenya, que ensenya molt i bé"; "La gent no sabia qui era jo, no sabien que feia la millor pedagogia". També grinyola la focalització insistent dels entrevistadors cap als Moviments de Renovació Pedagògica, mentre que s'obliden d'altres temes més prioritaris de l'agenda de l'ensenyant. Pel que fa a l'edició, desconcerta l'alternança de preguntes en valencià i respostes en castellà, un criteri que resta versemblança als diàlegs i coherència a la mateixa col·lecció.

Rafael Miralles

etc

La mirada atenta

En aquests dos quaderns inèdits, escrits entre 1954-55, trobem un Fuster en estat pur, carregat de reflexions polítiques i civils i amb una escriptura més espontània i directa que en altres textos concebuts com un producte literari final.

[DOS QUADERNS INÈDITS.](#)

[JOAN FUSTER](#)

[INTRODUCCIÓ I NOTES DE FRANCESC PÉREZ MORAGON](#)

[COL·L. "ELS NOSTRES AUTORS", 48](#)

[277 PÀGS.](#)

EDICIONES BROMERA, ALZIRA, 2004

Allò que anomenem “literatura del jo” esdevé en Joan Fuster la reflexió col·lectiva i àcida sobre un nosaltres d’un escriptor que llig i observa insaciable i, atent i encuriós, anota. Res li és aliè, des de la política internacional fins a les anècdotes locals de Sueca o València, la mirada atenta de Fuster té sempre un moment d’atenció per al món que li envolta, el qual vigila expectant i mesura informat. Un cop tranquil a casa, és arribat el moment de prendre’n nota i passar comptes, però no amb malícia ni rancúnia, sinó amb distància, humor i serenitat, a mena d’avís o de constatació.

Així estan escrits aquests quaderns, els quals -com apunta en la introducció Francesc Pérez i Moragon- s’emmarquen, a més, “en un moment de consecució d’un estil literari propi”, el fusterià: una prosa esmolada, àgil, clara i sintèti-

ca, que no deixa mai indiferent. Són anotacions fluides i espontànies, més o menys breus, que parlen d'encontres i desencontres literaris, lectures i viatges, en unes pàgines divertides, pròdigues en comentaris sarcàstics i en anècdotes impagables. D'esquenes al jo íntim i lluny de l'àmbit privat, en el sentit més estricte, Fuster hi revela poca o nul·la informació personal, però gens importa, perquè allò que el lector aprecia amb el temps és la destresa i l'encert amb què l'autor pren el pols a la vida política, social i cultural dels anys cinquanta, tant a casa nostra, com a Argentina, Amèrica Central, França o els Estats Units. Fuster escrivia, doncs, -reprement les paraules de Josep Palàcios- "un dietari cívic o polític", uns textos que revisaven la realitat exterior i palpable, des de la soledat de la reflexió i l'escriptura. Així ho palesen les seues preocupacions polítiques i els seus interessos intel·lectuals reflectits en aquests quadern, com ara les lectures d'Aldous Huxley, Llorenç Villalonga, Arthur Koestler, Carles Pi i Sunyer, o de premsa ben diversa: la del règim, que ell analitza amb sentit crític i ironia, i la de fora, que li proporciona una visió contrastada i a partir de la qual pot dialogar en silenci. En aquest sentit, els diaris de què parlem significaven per a Fuster el moment d'escriure sense contencions, ni

d'espai ni de temàtiques, el lloc on "desfogar-se", deixar anar moltes inquietuds, i potser, on llegir-li la cartilla a més d'un, però també -i així ho deia ell- li "servien de tot, de memoràndum i d'exercici, de lloc per a la digressió i per a l'acumulació de materials".

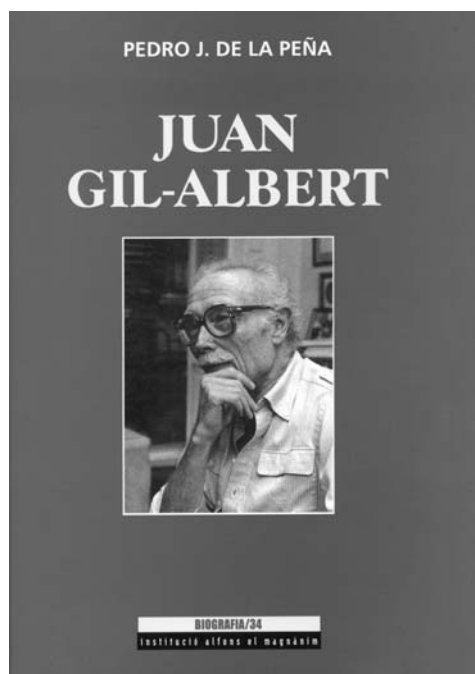
I així és perquè, paral·lelament a l'escriptura d'aquestes anotacions, Fuster es perfila com a autor de literatura d'idees, alhora que abandona la poesia i s'apropa a una prosa erudita i suspicax. És el moment també en què l'autor experimenta un canvi de perspectiva en el seu pensament, un període "d'especial rellevància en el desenvolupament de l'obra fusteriana, en l'obertura de relacions al Principat i, sens dubte, en la recepció d'idees i punts de vista impossibles d'adquirir a l'Espanya dominada pel franquisme", a través del contacte que estableix amb els catalans exiliats, com explica Pérez Moragon.

Lourdes Toledo

Gil-Albert: Cent anys i una aproximació

Amb ocasió del centenari del naixement de l'autor alcoià Juan Gil-Albert, el segell Alfons el Magnànim ha tret a la llum una biografia del poeta i prosista desaparegut ara fa deu anys on s'el ressegueix des d'una admiració sempre cordial i afectuosa.

JUAN GIL-ALBERT
PEDRO J. DE LA PEÑA
COL·L. "BIOGRAFIA", NÚM. 34
253 PÀGS.

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2004

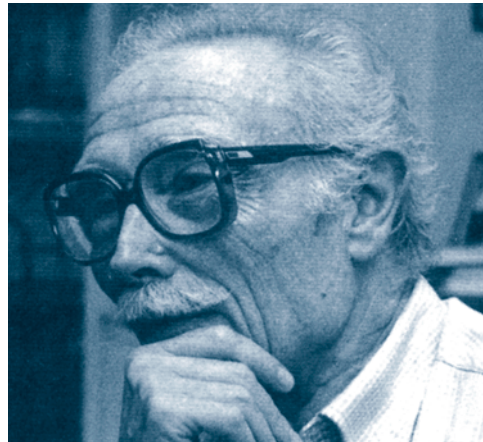
Sense caure tanmateix en l'hagiografia, Pedro J. de la Peña (Reinosa, 1947), professor de literatura a la Universitat de València, ha traçat un aproximació rigorosa i documentada des de la talaia que li ha proporcionat la proximitat personal al poeta i a la persona. Aquesta és una obra que reivindica el paper i la magnitud de l'ordre de Gil-Albert, no del tot considerada en l'actualitat ni, en general mai, amb l'agreujant actual del "largo y desesperante letargo que ha seguido a su muerte [...] En definitiva, un doloroso e incomprensible silencio mediático, editorial y administrativo". Aquesta biografia pretén d'alguna manera rompre aquest silenci i creiem que ho aconseguirà amb solidesa, rigor i amenitat. Amb una lectura on corren paral·leles la vida i l'obra, forma una ben oportuna parella literària amb la simultània publicació de la poesia completa de Gil-Albert a cà-

rrec de l'editorial Pre-Textos i l'Institut Alicantino de Cultura homònim que, d'aquesta manera, ret homenatge al seu patró onomàstic als cent anys del seu naixement.

Pedro J. de la Peña estigué estretament vinculat amb Gil-Albert, “uno de los prosistas y poetas más grandes en la España del siglo XX”, en els darrers trenta anys de la vida d'aquest. La visió de l'escriptor és volgudament reivindicada com una figura destacada dels dos exilis –exterior i interior, com tants d'altres, que han caigut sota l'espèr vel de l'oblit– i com a creador. Un creador no tan sols poètic, sinó prosista i assagista. El biògraf divideix la seua visió en deu apartats. En primer lloc, realitza sengles aproximacions, tot assajant oferir una visió coherent i harmònica, de la persona, el seu temps, la seua escriptura i la seua poesia, on a tall de taules sinòptiques, desvetlla les claus existencials que sustentaren el poeta en uns temps ni fàcils ni clars. Des de la seua infantesa acomodada fins els esdeveniments de 1936-39, el pas pels camps de concentració i l'exili americà, per a retornar a València el 1947 i submergir-se en l'exili interior fins les acaballes del franquisme. Continua amb un “Umbral que puede servir de colofón”, que clou els anteriors quatre apartats i que conté una definició magnífica del

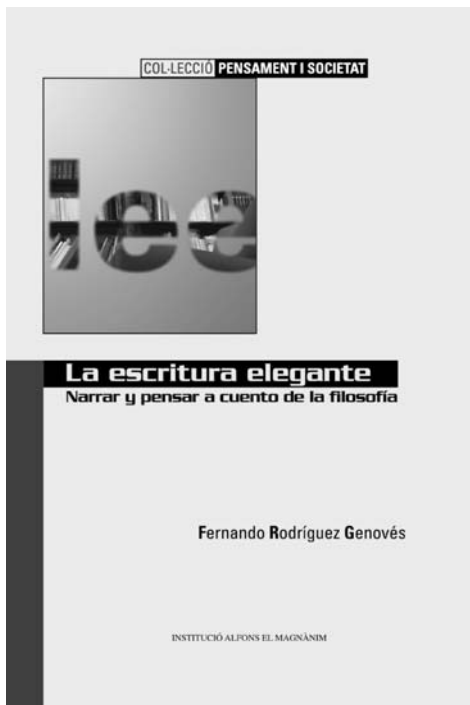
biografiat: “liberalismo moral, democracia política, socialismo económico”. “Palabras actuales a los poetas” recull un article del propi Gil-Albert on, malgrat el temps transcorregut, es mostra la vigència del missatge i la plenitud i solidesa dels seus plantejaments literaris. Com a document excepcional se'ns ofereix a la darrera part de l'obra les lletres creuades amb Ramón Gaya el 1937, abans de cloure amb un àlbum fotogràfic i una oportuna i completa bibliografia, imprescindible per a qui voldrà endinsar-se amb rigor i certesa al món gilalbertià.

Alexandre Navarro

La filosofia entre l'esnobisme i la literatura

La escritura elegante és un assaig sobre l'estètica del pensament filosòfic escrit, elaborat des de la perspectiva orteguiana del que significa fer filosofia amb l'elegància, sense confondre's amb la literatura.

LA ESCRITURA ELEGANTE. NARRAR Y PENSAR
A CUENTO DE LA FILOSOFÍA

FERNANDO RODRÍGUEZ GENOVÉS

COL·L. " PENSAMENT I SOCIETAT", 30

274 PÀGS.

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2004

L'autor de *La escritura elegante. Narrar y pensar a cuento de la filosofía*, Fernando Rodríguez Genovés, és assagista i filòsof, i publica amb regularitat en diverses revistes de cultura i pensament. Segons una coneguda declaració d'Aranguren s'ha de buscar l'essència de la filosofia espanyola en el deixant de la tradició literària. Aquesta afirmació es pot enquadrar dins d'un vell tòpic: que en la tradició cultural hispànica la filosofia no és més que una secció de la literatura, a les exigències estètiques de la qual es troba sotmesa. També Unamuno defensà la mixtura de gèneres, tot cantant les glòries de la llengua espanyola en la seua comunió amb la nostra filosofia. D'aquesta manera es desdibuixen les distincions entre ficció i realitat, narració i pensament.

En contra d'això, és pot dir que hi ha certs principis estilístics, més enllà de

l'àmbit hispànic, segons els quals veritat i elegància, o filosofia i senzillesa, són incompatibles: el filòsof nord-americà Thomas Nagel, per exemple, escriu “La sencillez y la elegancia nunca son razones para pensar que una teoría filosófica es verdadera; por el contrario, por lo común son fundamentos para pensar que es falsa.” En aquesta línia, però del costat de la literatura, Stefan Zweig defineix la filosofia com “ese hospital para poetas desgraciados”; també Goethe havia alertat de les nefastes influències de la metafísica sobre la literatura alemanya: “Al estilo de los alemanes le perjudica la especulación filosófica, que lo vuelve incomprendible, complicado y presuntuoso.”

En cap de les línies estètiques exposades es troba, segons Rodríguez Genovés, l'obra d'Ortega, assajos en què, per a expressar penetrants meditacions amb bell estil, el filòsof no necessita esborrar la línia divisòria entre pensament i literatura, canviant així de gènere; excepcional mostra, en el panorama espanyol, d'escriptura filosòfica elegant, tot entenent per elegància, claredat i senzillesa, alhora que pertinença, o en paraules del mateix Ortega: “A este acto y hábito del recto elegir llamaban los latinos primero *eligentia* y luego *elegantia*. Es, tal vez, de este vocablo del que viene nuestra palabra

int-eligencia. De todas suertes, *Elegancia* debía ser el nombre que diéramos a lo que torpemente llamamos *Ética*, ya que es esta el arte de elegir la mejor conducta, la ciencia del quehacer (...) Elegante es el hombre que ni hace ni dice cualquier cosa, sino que hace y dice lo que hay que decir.” Sense oblidar, per descomptat, que “la claridad es la cortesía del filósofo.”

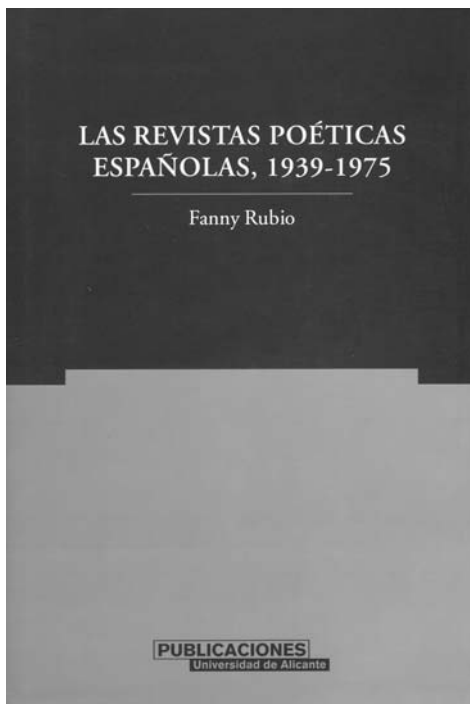
El propòsit de l'autor no és desenvolupar una anàlisi comparada de diferents estètiques filosòfiques sinó, “identificar la presencia allí de la particular *ética de la responsabilidad intelectual* que acompaña el acto de elegir una perspectiva intelectual y un determinado modelo de escritura que le sirvan de vehículo, todo ello en el contexto de la distinción entre géneros literarios.”

Nieves Avilés

40 años de poesía española

Publicacions de la Universitat d'Alacant ha recuperado el libro de Fanny Rubio *Las revistas poéticas en España, 1939 – 1975*, después de casi veinte años de ver la luz por vez primera, en una nueva edición notablemente corregida.

LAS REVISTAS POÉTICAS ESPAÑOLAS, 1939-1975

FANNY RUBIO

COL·L. "NORTE CRÍTICO", 9

586 PÁGS.

UNIVERSITAT D'ALACANT, ALACANT, 2004

Fruto de la tesis doctoral que Fanny Rubio llevó a cabo durante 1976 surgió este estudio en torno a las revistas poéticas que trató de recoger la labor de buena parte de los poetas que quedaron en España tras el exilio masivo de intelectuales. Una labor que ha permitido a Fanny Rubio desentrañar la actividad poética, y con ella, dibujar todo un complejo panorama literario y social de la época. Las revistas poéticas publicadas en la península durante el periodo que va desde el final de la Guerra Civil a la muerte del general Franco en 1975 ocupan, pues, el ámbito temporal y espacial de este estudio, ya que según la autora, se trata de una época en la que “florece los medios más sensibles y despiertos de la cultura coetánea”, al mismo tiempo que éstos “ofrecieron con muchos años de antelación la obra de autores responsables de los cambios estéticos”. Se refiere aquí,

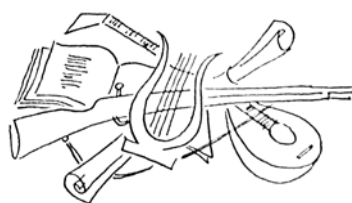
pues, a la labor continuada por revistas de antes de la guerra como “Revista de Occidente” (Ortega), “Cruz y raya” (Bergamín) o “La Gaceta Literaria” de Ernesto Giménez Caballero que pasan el testigo, ante la desaparición o el exilio (como “Litoral”, de Manuel Altolaguirre), a otras como “Escorial”, “Corcel”, “Insula”, “Poesía Española” o aquella otra valenciana, “La Caña Gris”, que rescatara en los años 60 la figura de Luis Cernuda, exiliado en México.

Las voces emergentes que han de protagonizar el relevo generacional hacen de estas revistas poéticas instrumentos valiosos no ya sólo para publicar sus escritos, sino también para aunar esfuerzos ante las diversas corrientes que van apareciendo en la época, es decir, para dar a conocer sus intenciones, su credo estilístico o vital. Los nombres de Juan Eduardo Cirlot, Josep Maria Castellet, Blas de Otero, Vicente Aleixandre o los que conformaron la llamada Generación de los 50 aparecerán encabezando algunos de los debates más apasionados que se recuerden entre la historia literaria del país: la llamada poesía social versus el neoclasicismo que centra sus esfuerzos en la búsqueda de la forma y el conocimiento. No nos olvidaremos tampoco de otra función destacada de estas publicaciones periódicas y a menudo autofi-

nanciadas: la de puente con los escritores del exilio que siguen manteniendo y nutriendo su actividad literaria en continuo diálogo.

Decíamos que el estudio de Fanny Rubio logra desentrañar un aparentemente inextricable mapa de fechas, nombres, cabeceras, etc., datos todos ellos importantísimos para configurar una historia paralela de la literatura española. La recuperación de algunas de estas revistas en edición facsimilar de unos años a esta parte ha permitido a los especialistas conocer mejor el contexto en que apareció publicada la obra de tantos poetas que hoy se nos antojan imprescindibles. El valor de este libro reside, fundamentalmente, en su condición de guía de esa historia paralela de la literatura a la que antes aludíamos. Sin este trabajo de Fanny Rubio, muchas publicaciones dedicadas a la poesía habrían caído en un lamentable, imperdonable olvido.

Rafa Martínez

Més sobre el gran Estellés

Vicent Andrés Estellés va viure del seu treball periodístic i, inevitablement, va reflectir en els seus articles l'estil de la seua obra poètica. Aquest llibre presenta un estudi seriós per acostar-nos a aquesta relació i una antologia de textos representatius de l'Estellés periodista.

Ja és una obvietat repetir que Estellés és un nom fonamental de les nostres lletres i que sense ell és impossible entendre la literatura valenciana contemporània i, no obstant això, encara hi ha molts elements de la seua producció que no han estat estudiats i que romanen a l'espera d'un treball d'anàlisi que ens permeta comprendre millor totes les dimensions del "gran Estellés". Per això, no cal més que saludar amb una calorosa benvinguda aquest estudi que ens dóna algunes de les claus de com l'estil estellesià també es va crear a través dels treballs que el poeta feia als diaris i que eren la seua manera de guanyar-se la vida. Al diari Las Provincias, on Estellés va desenvolupar tota la seua vida professional i d'on va ser acomiadat de forma ignominiosa per la direcció, el poeta de Burjassot va escriure no sols articles en prosa, en valencià i castellà, sinó també una secció en

OBRA PERIODÍSTICA

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS

EDICIÓ I PRÒLEG DE VÍCTOR MANSANET
ESTUDI INTRODUCTORI D'EMILI CASANOVA

EPÍLEG DE VICENT SALVADOR

COL·L. "BÀSICA", 5

287 PÀGS.

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2003

vers anomenada Bon Dia on recuperava el popular gènere de la gasetilla.

El treball d'aquest llibre es presenta dividit en diverses parts. Comença amb l'estudi introductor de Víctor Mansanet que s'ocupa essencialment de les gasetilles en vers que Estellés va publicar entre els anys 1959 i 1974 a Las Provincias, després trobem una introducció del professor Emili Casanova i continua amb la selecció de textos. Hi trobarem tota la producció de la secció Bon Dia de l'any 1960 més un recull d'altres anys i una acurada selecció d'articles en prosa en valencià i castellà. Finalment, a manera d'epíleg, el professor Vicent Salvador conclou el volum amb unes interessantíssimes notes sobre la qualitat i la importància de la poc coneguda prosa estellesiana.

Per a tot lector amb interès per descobrir més sobre la força de la poètica estellesiana, aquest volum resulta imprescindible. Les gasetilles del Bon Dia, escrites amb el pseudònim de Roc, tenen unes limitacions evidents: tracten temes de circumstàncies i es troben sotmeses a una censura que planava sobre tot el que es publicava aleshores; a més són la rutina de cada dia i ja se sap que és impossible, malgrat el poeta, ser sublim sense interrupció. I no obstant això, en aquests versets amables, en ocasions innocents i

sempre escrits en un valencià "planer", hi és Estellés. Se'n perceben algunes de les seues característiques: la mirada atenta al detall, la tendresa de vegades brusca, el ritme que queda de sobte suspens però no tallat...

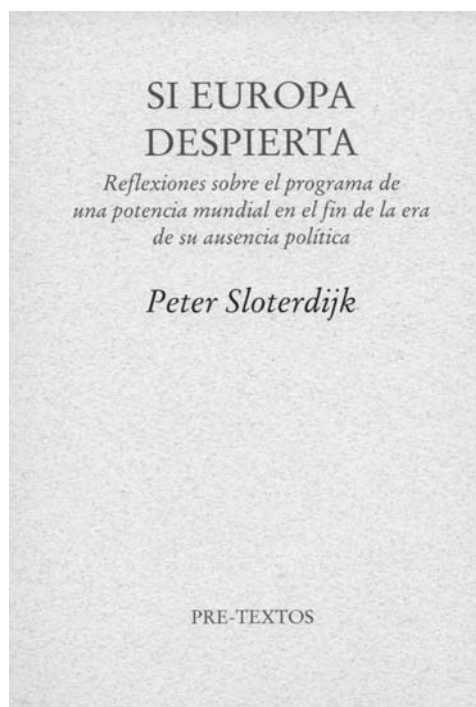
A més d'això, la lectura de les proses que acompanyen aquesta selecció del Bon Dia aporta noves perspectives a la lectura general d'un autor tan descomunal com Estellés i demostra que l'escriptor no s'esgota en el poeta. En definitiva, ens trobem davant d'un volum necessari per saber més de la figura que retornà la nostra literatura a cims que semblaven perduts en la història.

Jordi Sebastià

La Voluntat d'una Gran Política.

Si Europa despierta: un assaig de filosofia política, un recorregut pels moments històrics més determinants de la idea d'allò denominat "Europa", i una crida a la creació imaginativa, lúcida i visionària del projecte de l'Europa futura.

SI EUROPA DESPIERTA. REFLEXIONES SOBRE EL PROGRAMA DE UNA POTENCIA MUNDIAL EN EL FIN DE LA ERA DE SU AUSENCIA POLÍTICA.

PETER SLOTERDIJK.

COL·L. "ENSAYO/PRE-TEXTOS", 683

81 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2004

Si Europa despierta. Reflexiones sobre el programa de una potencia mundial en el fin de la era de su ausencia política és la sisena publicació en l'editorial Pre-textos de Peter Sloterdijk. Encara que han transcorregut ja deu anys des de l'edició original en alemany d'aquest petit assaig —en dimensions, que no en aspiracions— les seues reflexions resulten molt pertinents en un moment en què s'està debatent sobre la constitució europea i en què, passades recentment unes eleccions al parlament europeu, no podem dir que el clima dominant siga d'arrabassador entusiasme.

L'autor comença precisament analitzant una era (1945-1989) caracteritzada per "la ausencia de Europa", conduïda per "ideologías del vacío" que, orientades al catolicisme o al nihilisme, es proposen com aspiració màxima "hacer subir a Europa al carro de una economía de

mercado de cuño anglo-americano y libre de toda connotación ideológica.” Aquesta situació s’interpreta “psicopolíticament” com un “absurdismo” generat per un sentiment europeu de desfonament, davant el shock que va suposar la caiguda de l’eurocentrisme després de la Segona Guerra Mundial: “Por entonces sólo una minoría de intelectuales estaba en condiciones de comprender por qué el antiguo centro del mundo se había convertido en una zona apresada dentro de una tenaza, por qué el sujeto soberano de otras épocas había terminado siendo el objeto semiemancipado de los cálculos estratégicos de Moscú y Washington (...) Europa, en todas sus naciones, había perdido su privilegio histórico, ese derecho a la cruzada en nombre de la civilización.”

En 1989 les conseqüències dels esfondraments en l’Europa de l’Est impulsaren innovadores i radicals reflexions dels europeus sobre ells mateixos i el seu estil de vida, i renasqueren els discursos sobre una “vuelta de Europa”. És en aquest punt on l’autor proposa “una definició psicopolítica y matemática de Europa como proceso e intensidad”, amb paraules de Paul Valéry, com un conjunt de màxims (de necessitats, de renda, d’ambició, de poder, de relacions...), on l’europeu no es defineix per la raça, la llengua

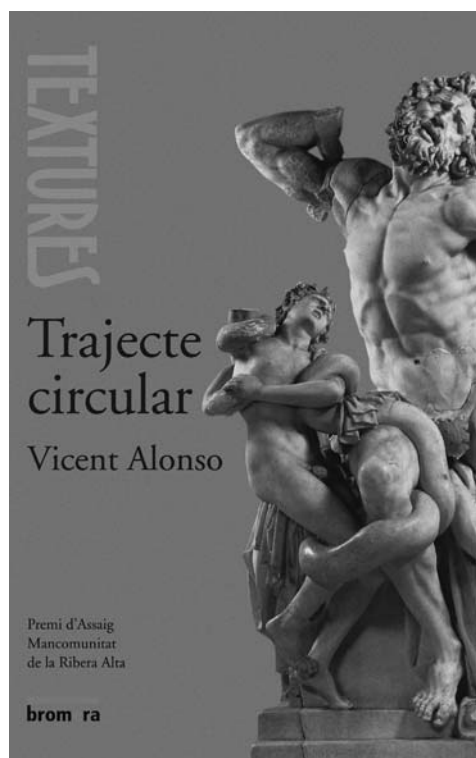
o els costums, “sino por sus deseos y la amplitud de la voluntad.” Des d’aquesta òptica, Europa no pot deixar de ser una potència mundial i es pot rellegir l’episodi del domini de Washington i Moscou com una carrera competitiva de dos projectes, d’origen europeu, d’intensificació del poder i la vida. Al llar de mil cinc-cents anys Europa ha manifestat la seua potència en forma d’imperialisme, on l’imperi ha anat transferint-se d’un costat a l’altre; la qual cosa pot significar, més que la perpetuació d’aquest, la seua superació. Per això “la obligació de una gran política” capaç d’inventar una nova forma que no ignore els Estats nacionals però que arribe més enllà d’aquests, sense imitar absurdament els Estats Units d’Amèrica.

Nieves Avilés.

Escriure per conèixer el món

Trajecte circular és una manera d'anomenar la vida per contar-la. Si el “fet d'escriure empenta el desig i el fa créixer” -com apunta Alonso- serà que paga la pena deixar-s'hi seduir i anotar el dia a dia. Heus aquí la prosa de quatre estacions que ho corroboren.

TRAJECTE CIRCULAR.

VICENT ALONSO

PREMI D'ASSAIG MANCOMUNITAT DE LA RIBERA ALTA

COL·L. «TEXTURES», 10

337 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004.

Petites obsessions, encontres i converses, records, lectures, viatges, i sobretot, literatura. De tota aquesta matèria primera es nodreix el dietari de Vicent Alonso, un quadern guarnit de deures ètics i estètics, de “visions de la realitat feliçment subjectives”, on l'autor dedica pàgines als gestos quotidians i als petits plaers de la vida, i en especial, a l'art i la literatura “com a eina de coneixement humà”. “Escriure -llegim en “Corrent subterrani del sentit” - és conèixer el món, intentar veure enllà del que simplement apareix als nostres ulls (...) Mantenir un diàleg constant amb els escriptors que exerceixen l'ofici amb intencions semblants”.

I això és el que Alonso hi fa, atiar el diàleg, com a escriptor i com a lector, “un lector que ho passa bé parlant de literatura” i que no se'n cansa. Així doncs, de l'observació i del record d'allò vist, llegit o escoltat, naixen aquestes anotacions espontànies -fruit de la constància i del

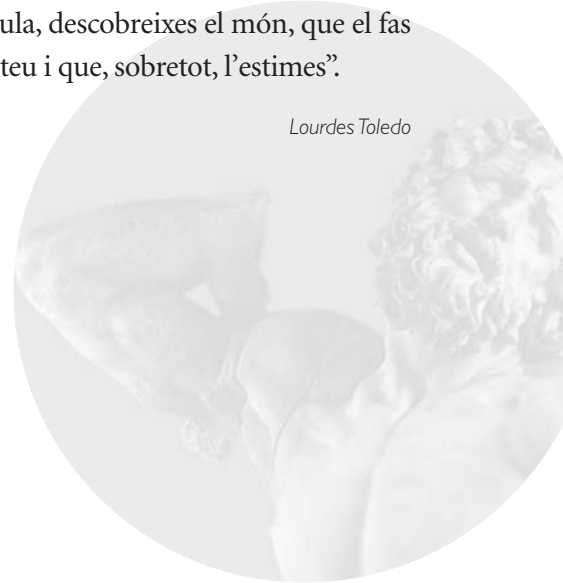
desig- que esdevenen fragments elaborats i alhora matèria de futurs llibres. No debades ens parla l'autor de la temptació de revisitar, després d'un temps, les anotacions ja escrites i de com uns textos el menen a uns altres. Res és aliè del tot en aquest dietari enriquidor i, llevat d'algunes justificacions inicials -al meu parer sobrer- l'escriptura d'Alonso convida a continuar la lectura amb un desig que és gran i creix.

Des de la condició històrica i perifèrica d'escriptor valencià, encetem, doncs, un trajecte net de vanitats i planys, que ceix pas a valoracions i a les impressions sobre la cultural i la política d'ara i adès, prova de la bona vitalitat intel·lectual i salut crítica de l'autor, qui -si bé tímid i discret de per vida- sempre sembla trobar-se on cal per prendre'n nota. Anotacions sinceres, dolgudes, punyents i encertades d'algú que coneix en profunditat -per inquietud i per maduresa- la vida política, cultural i acadèmica del País Valencià.

Al capdavall, "l'obligació d'un escriptor -diu Alonso- és escriure (...). Aconseguir lectors és només un afegit satisfactori. Sobretot si pensem que, per fer-se amb lectors, alguns s'aboquen a escriure el que no creuen. I creure en allò que s'escriu hauria de ser condició indispensable de la creació autèntica".

Cap màxima més encertada que la de Montaigne, "No heu de cercar que el món parle de vós, sinó com heu de parlar-vos a vós mateix", podia, doncs, inspirar el quadern de provatures i esbossos d'algú que defensa el debat per sobre de les presències i fuig dels "negocis dels buròcrates de la literatura". Feu una ullada, doncs, a pàgines com "Provisionalitats", "Els trucs de la intimitat", "Montaigne i la soledat", "Pla i la intimitat", "Poesia i coneixement" o "Formes de coneixement", són petites joies dedicades a la literatura i a la paraula, perquè "des de la paraula, descobreixes el món, que el fas més teu i que, sobretot, l'estimes".

Lourdes Toledo

Vides creuades de dos republicans

Les últimes cartes que Azaña va escriure al periodista i polític d'Alacant Carlos Esplá pal·lesen l'afinitat, el respecte i la confiança entre dos homes que, tot i partir d'opcions polítiques distintes, van confluïr en un mateix projecte: La República.

Pedro L. Angosto, Julia Puig, eds.

Epistolario Azaña-Esplá, 1939-1940

PUV

UNA LEALTAD ENTRE RUINAS.
EPISTOLARIO AZAÑA-ESPLÁ, 1939-1940.
PEDRO LUIS ANGOSTO, JULIA PUIG, EDS.

169 PÀGS.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, VALÈNCIA 2003

El present epistolari treu a la llum una vintena de cartes fins ara inèdites, testimoni de la relació personal de confiança i d'amistat que van mantenir Manuel Azaña (Alcalá de Henares, 1880 - Montauban, 1940) i Carlos Esplá (Alacant, 1895, -Mèxic DF, 1971) des que es van conèixer, en 1930, fins al gran èxode republicà, en 1939. Transcrites i anotades per Julia Puig, i precedides de l'assaig de P.L. Angosto -autor també d'una biografia política sobre Esplá- aquestes missives donen a entendre com Azaña i Esplá van trobar en la paraula i en l'acció un punt en comú, fins a confluïr en un mateix projecte polític a partir de "camins divergents que se cruzan en un punt", com ha escrit Angosto.

Tal com ens ho recorda Angosto en la introducció a les cartes, Azaña arriba a la política a partir d'unes idees monàrquiques liberals que evolucionen després

cap al republicanisme i Esplá, en canvi, s'hi introdueix des de ben jove, educat com havia estat en ambients republicans. Tot i així, res els va impedir treballar en una mateixa línia i, fins i tot, complementar-se políticament i humana. Com a estadista, Azaña era capaç de condensar un projecte polític titànic en un discurs. Esplá -home de decisions fermes i urgents, sempre fidel a la seua "vocación de servicio público"- va simbolitzar en tot moment un pont de paraules entre interlocutors diferents.

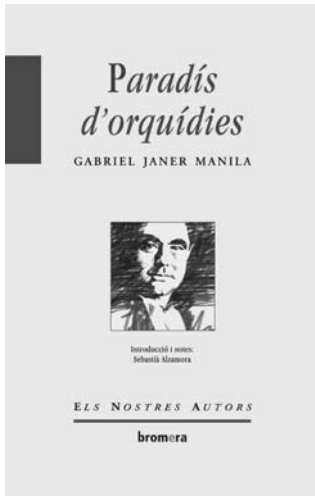
Arrabassada la causa republicana per "la insurrección contra la inteligencia" -que diria Azaña- i soterrat el projecte d'escola i llibertat, en el qual creien Azaña i Esplá, els republicans en l'exili van lluitar per explicar i mostrar al món aquell somni polític i social. Aquesta esperança per fer-se entendre i la urgència d'ajudar els refugiats que havien quedat en situació de penúria -alguns privats fins i tot de llibertat als camps de concentració- és una de les raons que ajuda Azaña a mantenir-se actiu enmig de la soledat i a continuar en contacte amb Esplá, el seu "confident i enllaç amb l'exterior", com apunta Julia Puig.

Aquestes cartes d'Azaña són, segons Angosto, "les últimes en eixir a la llum. És per això -comenta- que tenen un gran valor històric afegit i perquè aporten el

testimoni d'una relació i d'un compromís per un projecte polític compartit". "En ellas -diu l'historiador- se manifiestan los sentimientos de Azaña, a pesar de ser un hombre que raramente los mostraba, y lo hace a través de unos textos precisos y exactos, llenos de humanidad y escritos con aquella prosa excelente que el nunca descuidaba, ni en sus diarios, ni en las cartas que escribía a los amigos más íntimos".

En definitiva, aquestes missives -escrites des de la sinceritat i des de la distància- desvelen les preocupacions i les pors d'Azaña en un moment dolorós i fràgil en què l'expresident de la República decideix quedar-se al marge de certes disputes, com s'enten a partir de les paraules dirigides a Esplá entre juliol i agost del 39: "Lo único que he adquirido con la derrota, es el uso público de mi antigua libertad de juicio".

Lourdes Toledo

PARADÍS D'ORQUÍDIES

GABRIEL JANER MANILA

INTRODUCCIÓ I NOTES DE SEBASTIÀ ALZADORA

COL·L. "ELS NOSTRES AUTORS", 47, 208 PÀGS.

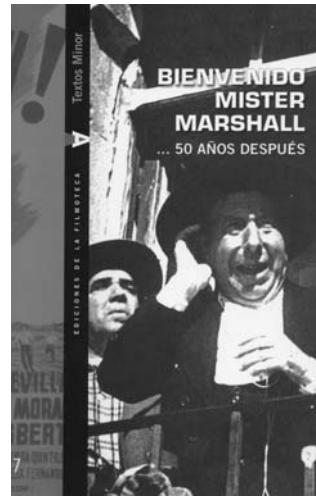
EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Històries d'amors impossibles

De l'actual president de l'Institut Ramon LLull ens arriba Paradís d'orquídies. Janer Manila, conegut sobretot per la seua literatura dirigida als més joves, reuneix en aquesta novel·la la seua gran capacitat per explicar biografies i ens ofereix en aquesta ocasió una trista i tendra història d'una família de xuetes mallorquins. La narradora, una dona que parla a un jardí de flors, explica a aquest públic tan inusual la trajectòria de la seua família tal i com ella l'ha coneguda: incompleta, subjectiva i entenedridora o esfereïdora, segons els esdeveniments. La història parteix de sa mare i del seu tiet quan eren joves. La relació incestuosa i turmentada per un món que no els entén ni els admet és tallada en sec quan sa mare es casa amb son pare. A partir d'aquell moment, han de fingir una felicitat que no senten. Teresa, la filla, coneixerà aquest neguit a partir de la història de la reina Ester, un conte que li explicava la mare quan ella era xicoteta i cobrarà sentit quan passe pels dolorosos esdeveniments de la guerra civil i posteriorment de la guerra mundial.

La prosa cuidada i filada com un mocador de boxets ens porta a través d'aquesta història d'amors impossibles.

Marta Insa

BIENVENIDO MR. MARSHALL... 50 AÑOS DESPUÉS

DDAA. (COORD. JULIO PÉREZ PERUCHA)

COL·L. "TEXTOS MINOR", NÚM. 7

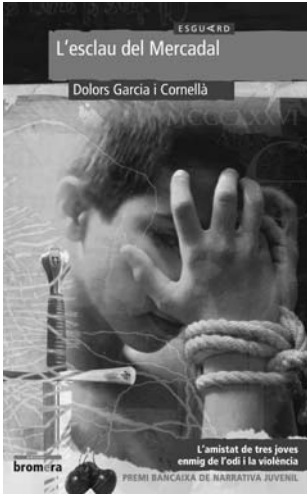
284 PÀGS.

EDICIONES DE LA FILMOTECA, VALÈNCIA, 2004

Conmemoració entre estudiosos

Aquest llibre recull les ponències que es van presentar durant el seminari que l'IVAC (Institut Valencià de Cinematografia Ricardo Muñoz Suay) i la Asociación Española de Historiadores del Cine (AEHC) va organitzar el 2003 a València amb motiu del 50 aniversari del segon llargmetratge de Luis García Berlanga. Es tracta de catorze textos d'investigadors de prestigi com Julio Pérez Perucha, Santos Zunzunegui, Pilar Pedraza o Juan Miguel Company, entre altres, que aborden la pel·lícula des de punts de vista i metodologies diverses, amb resultats finals no del tot coincidents, però que confereixen al conjunt una enorme riquesa que el lector agraeix. Hi trobem des de les circumstàncies polítiques i econòmiques que envoltaren el projecte, passant per les particularitats de l'escenografia o el paper central de la música, sense oblidar el procés de gestació del guió o les influències posteriors d'una pel·lícula que va aconseguir un èxit de públic i crítica que ni el seu director es podia imaginar. En definitiva, com afirma Pérez Perucha, "un escrutini intens", alhora rigorós i divulgatiu, sobre un dels referents de la cinematografia espanyola de tots els temps.

Àlvar Peris

L'ESCLAU DEL MERCADAL
DOLORS GARCIA I CORNELLÀ
 COL·L. "ESGUARD", NÚM. 10
 207 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA 2004

Esclaus de la intolerància

L'Esclau del Mercadal ens porta a una realitat que malauradament és tan viva al segle XIV, data en la qual se situa l'argument de l'obra, com ara, set segles després. Es tracta de la intolerància religiosa, la revenga, la incomprensió i l'odi respecte a aquell que és diferent, dins d'una mateixa comunitat. L'obra que va ser guardonada amb el Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil l'any 2003, ens parla de l'amistat entre tres joves enmig d'aquest clima. Així, un jove de religió jueva (en Jucef), un cristià (Hug), i un dels pocs esclaus de la Girona de l'època (en Suliman), intentaran albirar un espai de llibertat per sobre de la rigidesa imposada. Compartir la seua amistat, però, no serà gens fàcil en aquest context. Ans al contrari, la por, el càstic, el dolor i la mort estaran a l'ordre del dia al mateix nivell que l'estima i el respecte que els tres senten. En L'Esclau del Mercadal una narració amb rerefons històric- Dolors Garcia i Cornellà (Girona, 1956), assatja un llenguatge viu, àgil i dinàmic que aconsegueix la interacció entre el lector i els personatges de la història. Una cronologia que situa el lector en el temps de l'obra completa la narració que ha sigut publicada per Bromera en la seua col·lecció "Esguard".

Agustí Hernández

L'ESCOLA SECRETA
MARIANO CASAS
 FINALISTA PREMI BANCAIXA DE NARRATIVA JUVENIL 2003
 COL·L. "ESPURNA", NÚM. 67, 196 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Els ulls, la boca, el nas Misteri i aventures a l'internat

Mariano Casas, finalista del Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil 2003, ha escrit una història de misteri i d'aventures amb la que aconsegueix aclaparar l'atenció del lector de la primera a l'última pàgina. Al llarg de la novel·la pulsa la tensió, desperta la sospita i obre enigmes que sap resoldre amb la destresa d'un excel·lent narrador. La trama es teix i es resol sense llacunes, de la mà d'un feix de personatges complexos, cap gratuït, que es donen a conèixer i evolucionen amb ressenyable coherència. La història està protagonitzada i explicada anys després per Fèlix Ferrer, un xiquet d'onze anys que, en quedar orfe de pare i mare, ingressa intern, per decisió de la seua padrina, a la prestigiosa escola del Patronat. Fèlix hi coneixerà un estrany company d'estudis i es veurà immers en una trama intrigant que posarà en perill la seua vida i que el remetrà als fets més obscurs de la història d'Europa. L'ambientació descrita, els escenaris, les reflexions i les descripcions minucioses, a més dels ingredients principals de misteri i aventura, fan d'aquesta una interessant lectura per a tots els públics.

Anna Gimeno

L'ANELL DELS NIBELUNGS

RICHARD WAGNER

ADAPT. DE JOAQUIM CARBÓ. DIB. DE FRANCESC SANTANA

COL·L. «L'ELEFANT», 7, I 17 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

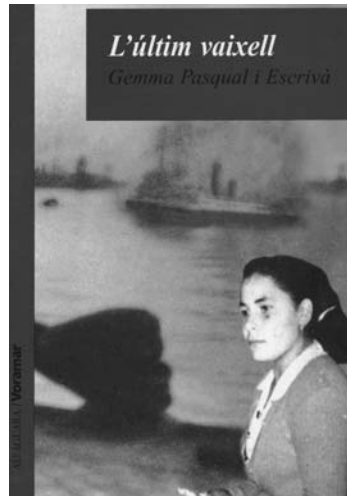
L'or maleït

Aquesta és una història mítica de nans, herois, déus i sirenes que viuen en boscos fantàstics. En aquests paratges de rius, castells i cimeres de muntanyes inacessibles, les enemistats i les ànsies de poder i de venjança no deixen tranquils cap dels seus habitants, excepte Sigfrid, un jove heroi que ha estat nodrit pels nans, anomenats nibelungs, el qual no coneix la por perquè se sap cridat a un gran destí, ple de gestes.

Publicada recentment per Bromera en versió de Joaquim Carbó, L'anell dels nibelungs -obra d'autor anònim que Richard Wagner va representar en la seua cèlebre tetralogia d'òperes- recrea part de l'epopeia germànica d'aquests nans sibil·lins en una història enigmàtica que, segons molts crítics, va inspirar l'obra cabdal de Tolkien, El senyor dels anells.

La màgia del relat, acompanyat dels dibuixos misteriosos i suggeridors de Francesc Santana, endinsa el lector en un món curull d'encants i de temptacions, on les febleses dels seus protagonistes acaben per ferlos-hi sucumbir, tot i haver de pagar amb un preu tan car com la mateixa vida.

Lourdes Toledo

L'ÚLTIM VAIXELL

GEMMA PASQUAL I ESCRIVÀ

GEMMA PASQUAL I ESCRIVÀ

181 PÀGS.

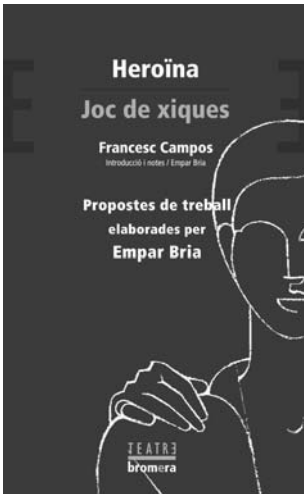
EDITORIAL ALFAGUARA/VORAMAR, PICANYA, 2003

Llibertat exiliada

L'últim vaixell narra la història de la Llibertat, la filla d'un coronel de l'exèrcit de la República que, juntament amb la seva àvia i com milers d'altres dones, homes, nens i nenes, es veu obligada a emprendre el camí de l'exili. El seu anhel d'escapar de les represàlies franquistes, però, acabarà convertint-se en un llarg viatge vital, al llarg del qual la protagonista recorre alguns dels llocs més emblemàtics de la diàspora republicana que fuig de l'horror i de la barbàrie.

El port d'Alacant, la ciutat de València, les muntanyes de la comarca dels Ports, Barcelona i els Pirineus seran els escenaris d'una vida marcada pel desig de supervivència. En definitiva, una història que pren com a punt de partida la Història, com ja és habitual en les novel·les de Gemma Pasqual, qui sembla haver assumit, literàriament parlant, una de les feines més difícils i necessàries: la recuperació de la memòria històrica, la pervivència del record dels vençuts sobre l'oblit i el silenci imposat pels vencedors.

Sergi Verger

HEROÏNA/JOC DE XIQUES

FRANCESC CAMPOS

INTRODUCCIÓ I NOTES D'EMPAR BRIA

COL·L. "BROMERA TEATRE", 31, 166 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Teatre i ensenyament

En la imprevisible col·lecció de teatre de l'editorial Bromera, ens trobem amb la publicació de dos textos de Francesc Campos (Alzira, 1962), *Heroïna* i *Joc de xiques*, estrenats el 2000 i 2001 respectivament sota la direcció del mateix Campos a l'IES Josep M. Parra d'Alzira. El primer dels textos, *Heroïna*, està construït des de la interrelació de dues ficcions. Per una banda, la història del clàssic grec *Antígona* i, per una altra, la d'una família actual marcada per la terrible situació de la drogaddicció d'un dels seus membres. El segon dels textos, tot i la diferència de to, també ens acosta a una escriptura que combina, si bé no dues històries, sí dos nivells ficcionals. Així doncs, ens trobem amb el nivell dels personatges-actrius i amb el de la ficció que aquestes representen. En aquest cas, i més enllà del que acabe de comentar, ens endinsem en un món molt més simpàtic i intrascendent, això sí, farcit de petits drames, al voltant d'un univers de personatges femenins que, tot just, comencen la vida d'adults. Segurament, tant en un cas com en l'altre (si de cas més en la segona peça), els estudiants de l'ESO i del Batxillerat veuran satisfetes les seues expectatives com a lectors i lectores de teatre.

Ramon X. Rosselló

10 ANYS AMB EL SOMRIURE D'UN BES.

ALBENA TEATRE

ROBERTO GARCÍA I ENRIC SOLBES (ED.)

COL·L. "GRAN TEATRE BROMERA", 160 PÀGS.

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2004

Tota una dècada d'Albena Teatre

La companyia valenciana Albena Teatre, capitanejada per Carles Alberola i Toni Benavent, compleix 10 anys d'activitats i, juntament amb altres actes de celebració, comptem amb l'edició d'aquest luxós volum destinat a presentar-nos la història escrita i visual de tota una dècada de produccions teatrals, algunes d'aquestes tan estimables com *Mandíbula afilada* o *Paraules en penombra*.

Algú podria preguntar-se si 10 anys en són prou per abordar un volum d'homenatge de tanta envergadura com aquest. Ja se sap que la mesura del temps és subjectiva i que, de ben segur, Albena, després de l'exitós projecte que va iniciar fa ja 10 anys, s'ha guanyat aquest bonic regal que ara ens ofereix a tots. Sens dubte, que, si més no per a la professió teatral i per als fetitxistes de l'art escènica, aquest àlbum de fotografies i de petites històries resultarà emocionant. Qui hauria dit 10 anys enrere on s'ha pogut arribar? Ningú, probablement, hauria endevinat l'èxit ja aconseguit, com així en deixa constància aquest volum tan acuradament editat.

Ramon X. Rosselló

¿ERES DEMÓCRATA ... O LO PARECES?
MAGDA VILLARROYA
167 PÀGS.

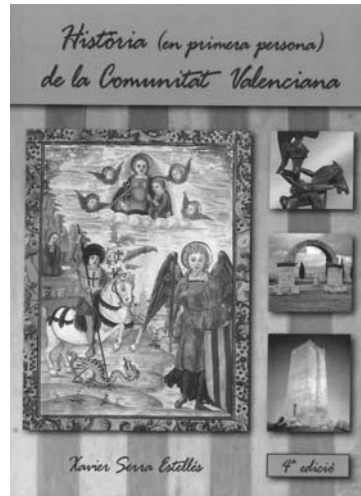
DEL SENIA AL SEGURA, VALÈNCIA, 2004

Una reflexión sobre el hecho democrático

¿Eres demócrata ... o lo pareces? es un libro que se inscribe en el ámbito de homenajes celebrados con motivo del XXV aniversario de la Constitución Española. A partir de preceptos diferentes del Texto Constitucional, los veintiséis capítulos de esta obra profundizan en un análisis de las situaciones sociales que en la actualidad viven los ciudadanos españoles, teniendo en cuenta el soporte legal que supone la norma constitucional propia. Con esta finalidad, la autora ha intentado huir de una reflexión técnico-jurídica y ha decidido centrarse en la reflexión de una serie de experiencias cotidianas que suceden a diario en la vida de los españoles y las españolas.

En definitiva, este trabajo llega como un estudio sociológico -no exento de valoración- sobre los comportamientos de los ciudadanos españoles en democracia. En él, Villarroya muestra sus dotes de observadora y un agudo sentido crítico, sin disimular en ningún momento la firme decisión de hacer del humor una herramienta para penetrar en la comprensión y la divulgación de la realidad examinada.

Joan De Antonio

XAVIER SERRA ESTELLÉS
HISTÒRIA (EN PRIMERA PERSONA)
DE LA COMUNITAT VALENCIANA
287 PÀGS.

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

Història per al poble

Com pot arribar una obra de divulgació històrica a la seua quarta edició? El secret d'un èxit així el custòdia l'autor d'aquest llibre excèntric, fortament questionat des d'àmbits acadèmics i definitivament popular: una història dels habitants de les terres valencianes des dels seus primers pobladors paleolítics fins al recent casament de l'hereu de la corona espanyola. I tot això explicat des d'un subjektivisme honest i militant —d'aquí l'incís del títol: "en primera persona" — que s'estalvia l'abocament indiscriminat de dades i cronologies per passar directament a una interpretació gens neutral dels fets.

Certament, el seu descarat biaix pot escandalitzar els historiadors que proclamen el caràcter científic de la seua disciplina però enlluernarà el lector còmplice seduït per la desimbolta barreja d'erudició, humor, sentimentalitat i, per damunt de tot, estima a una terra i unes gents enteses com un tot orgànic del qual l'autor se'n sent part.

Josep Vicent Frechina

TIPOGRAFÍA BÁSICA.

PHILIPP LUIDL

PRÒLEG DE JOSÉ MARTÍN MONTESINOS.

TRADUCCIÓ D'ANA ELISA GIL VODERMAYER. 177 PÀGS.

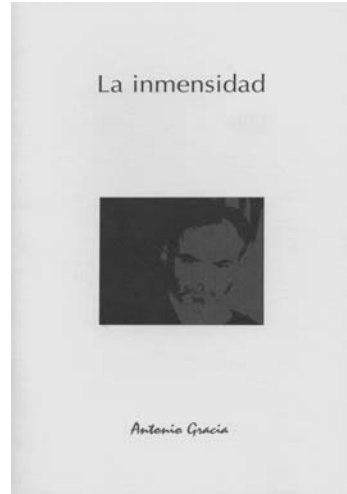
 CAMPGRÀFIC EDITORS, VALÈNCIA, 2004.

El abecé de la tipografía

Campgràfic mostra una vegada més la manera de fer llibres de gran qualitat. En la curta existència d'aquesta editorial, especialitzada en el món de les arts gràfiques, aquells que hi seguim la trajectòria hem pogut observar els seus encertats esforços per introduir-nos en la cultura tipogràfica: bé amb obres més didàctiques o bé més teòriques. *Tipografía básica* de Philipp Luidl és una nova publicació complementària de *Manual de tipografía. Del plomo a la era digital*, pel seu caràcter més general i introductori.

És aquest un llibre didàctic on s'enumeren tots els recursos necessaris per compondre un text, des de les peces més bàsiques de la tipografia (les lletres, l'alfabet), fins als més complexos (la composició d'una pàgina o d'un llibre). Tot i que quan l'autor escrigué aquest llibre, allò vigent era la fotocomposició -i les referències a aquest sistema ja no tenen aplicació pràctica a causa dels actuals procediments informàtics-, els seus principis tipogràfics es mantenen en vigor. En definitiva, les orientacions de Luidl no han de ser rebudes com si d'un catecisme es tractés, tanmateix no hem de restar-li el gran valor documental.

Nieves Avilés

ANTONIO GARCÍA

LA INMENSIDAD

PRÓLOGO DE MARÍA-JOSÉ ZARAGOZA HERNÁNDEZ

32 PÀGS.

 INSTITUTO JUAN GIL-ALBERT, ALACANT, 2003

Poesía y verdad

Antonio García (Bigastro, 1946) esgrime la voluntad de pergeñar secuencias de un texto total que se le resiste a ser revelado, a ser escrito. Huye del presente y pregona lo que se quiere leer: la felicidad, la luz.

El poemario parte de la contemplación y salta a lo racional compartido buscando un hermanamiento afirmando que “yo soy todos los hombres”. El proceso se repite en la “búsqueda ancestral” y lanza al hombre a la posesión del universo desde la “luz”. Sin embargo, el deseo no alcanza su cumplimiento, “naufraga” en el incómodo presente que huye de la historia y que se sabe perdedor en el futuro refugiándose, cómo no, en la frontera de la cronología.

Por el camino se propone una suerte de vía contemplativa laica con la que se accede a esa “inmensidad”. No se ocultan, pues, los ecos (léxicos y rítmicos) de la tradición mística española para acceder a “la claridad en pureza” que habrá de revelar la dimensión extraordinaria del ser: “inmensidad, transparencia”.

La verdad que se encierra en su poesía se centra en la experiencia de lo vivido como obra inacabable: un trabajo que progresa continuamente y que apunta hacia lo inextinguible.

Pasqual Mas

INVISIBLE

JAIME MARTÍN

COL·L. «MERCAT»

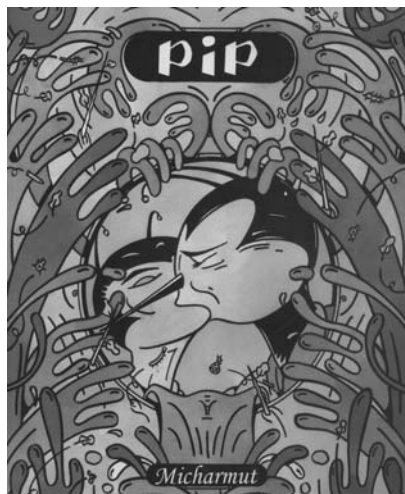
64 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

Des del món, contra el món

Sense res a veure amb la que alguns ja consideren una de les millors obres del còmic mundial, *The Invisibles* —paradigma del talent de l'escocès Grant Morrison—, l'obra de Martín (Barcelona, 1966) sembla pertànyer a aquesta línia de llibres visuals que el seu editor, Paco Camarasa, defensava en aquestes pàgines com a opció ideal per arribar a un públic més generalitzat. Amb una factura impecable, que barreja els textos il·lustrats i la narració en còmic, *Invisible* té també una prosa acurada, precisa fins a l'últim detall, que narra amb pols ferm la recerca personal d'un indigent immers en un món tan hostil com ho pot ser el nostre —i ho pot ser molt—, desmunta els tòpics de la societat contemporània amb certesa implacable —resulten especialment colpidores les seqüències de la vida matrimonial i de la manifestació— i acaba mostrant-nos el protagonista amb el somriure de qui no pot perdre res perquè ja ho ha perdut tot, de qui s'ha enfrontat amb el món des de dins i ha sobreviscut per contar-ho. I molt bé.

Felip Tobar

PEL CAMÍ DEL DESENGANY

VICENT SEBASTIÀ. PRÒLEG I ESTUDI DE J. VICENT FRECHINA

OBRA COMPLETA I

COL·LECCIÓ «PALLERÀS, ESTUDIS LOCALS», 1, 344 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA 2003

El retorn de Micharmut

Aquest és el tercer àlbum de l'autor del Cabanyal que publica Ponent; els altres van ser *Vint-i-quatre hores* (1995) i *La noche de la rata* (2001). *Pip*, però, no és una historieta nova, sinó una recopilació dels diversos lliuraments d'una sèrie que aparegué pels volts del 1991 a la revista *Camacuc*. Ara tots els episodis han estat traduïts al castellà per un tal S. Limonge, que, amb el joc de noms que hi ha en tot el volum —sembla que és Pedro Porcel qui s'amaga sota el pseudònim de Juan Centollo—, no tinc ja ni idea de qui deu ser. L'obra, malgrat alguns lleus errors de transvasament literal —potser «la rosada» hauria d'haver-se traduït per «el rocío»— i l'excessiva insistència en l'edat infantil del públic lector, torna a demostrar la capacitat del dibuixant per crear entorns gràfics únics amb referents geogràfics propis i per transmetre missatges complexos sobre la personalitat humana amb embolcalls coloristes i simples. Pot agradar més o menys, però la idiosincràcia de *Micharmut* torna a fer-se evident en pàgines com aquestes.

Felip Tobar

HISTORIA DE CELIA. RECUERDOS DE UNA GUERRILLERA ANTIFASCISTA

REMEDIOS MONTERO

PRÒLEG D'ALFONS CERVERA

COL·L. "TRÀNSITS", NÚM. 7, 93 PÀGS.

RIALLA EDITORES I EDICIONES OCTAEDRO,
VALÈNCIA-BARCELONA, 2004

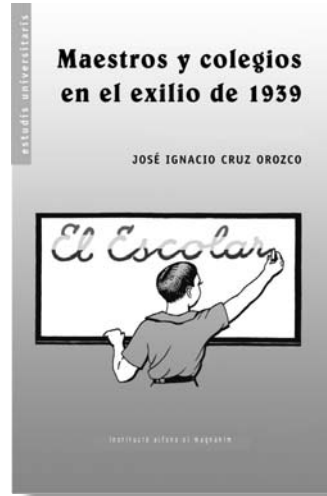
Testimonio de una luchadora antifascista

Remedios Montero (Beamud de la Sierra, Cuenca, 1926) ha concentrado en apenas noventa páginas su vida hasta el año 2000: la República, la Guerra Civil, la supervivencia en la sierra —«en guerrillas mi nombre era Celia»—, la muerte de allegados, la lucha clandestina desde el Partido Comunista, la delación, la cárcel, la tortura, el exilio y, por fin, el regreso en 1978 a un estado español libre de la dictadura franquista.

Estremece leer en primera persona hechos tan atroces: la humillación pública; el asesinato en 1947 de Herminio, hermano de la narradora, y poco después el de Fernando, «que tenía 16 años recién cumplidos»; las palizas durante los interrogatorios —«me tiraron al suelo y me daban patadas (...) me metieron astillas entre las uñas»— y las condiciones indignas de las prisiones; la añoranza por el regreso al lugar de origen. Y conmueve la solidaridad entre los vencidos y las ganas de Remedios Montero de seguir luchando todavía ahora contra cuanto considera injusto.

Un testimonio real, material valioso para los trabajos e investigaciones sobre la historia reciente de España que se están llevando a cabo en los últimos años.

Arantxa Bea

MAESTROS Y COLEGIOS EN EL EXILIO DE 1939

JOSÉ IGNACIO CRUZ OROZCO

COL·L. "ESTUDIOS UNIVERSITARIOS", 92,
187 PÀGS.

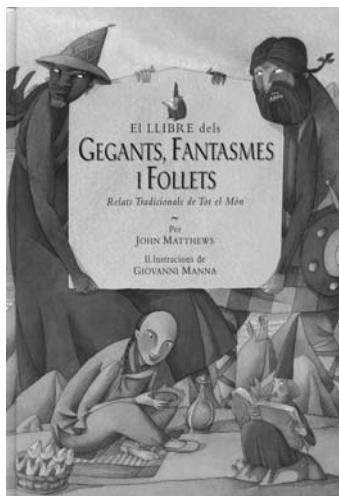
INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2004

Història d'un compromís vital

La fe en l'educació com a forma de fer progressar el poble i aconseguir la creació de "persones" completes, lliures i creatives va ser un dels pilars ideològics de la Segona República i, com tota la resta de bases d'aquell règim, va desaparèixer anorreada pel colp feixista encapçalat pel general Franco. Però una petita part d'aquella il·lusió i de l'empremta que els mestres i professors més implicats estaven donant al sistema educatiu va poder sobreviure transplantada en altres terres, especialment a Mèxic.

Aquest llibre estudia de forma completa, detallada i amena, els processos de creació de col·legis i instituts a Mèxic per part de professionals de l'educació que hagueren de patir l'exili però que no es resignaren a abandonar les seues innovadores idees pedagògiques. Una aventura que començà en els terribles camps de concentració a França, que continuà a bord dels vaixells que travessaren l'Atlàntic i que finalment trobà sòl d'acollida al Mèxic postrevolucionari. Una vessant importantíssima d'aquella terrible sagnia intel·lectual i moral anomenada exili.

Jordi Sebastià

EL LLIBRE DELS GEGANTS, FANTASMES I FOLLETS.
RELATS TRADICIONALS DE TOT EL MÓN

JOHN MATTHEWS

IL·LUSTRACIONS DE GIOVANNI MANNA, 80 PÀGS

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2003

Contes i globalització

És difícil que aquest llibre no entre per l'ull dret. Es tracta d'una edició acurada de relats de diferents tradicions narratives tan alienes a la nostra que semblen contes nous; les il·lustracions esplèndides de Giovanni Manna, plenes de colors, són belles i aclaridores; la traducció de Manel Alonso és més que correcta; un útil apartat final, a mena de bibliografia, explicita les fonts del compilador. Potser hom podria buscar algun inconvenient, com ara que dels nou relats que ha seleccionat John Matthews, quatre, és a dir, gairebé la meitat, són originaris de l'Europa del Nord, la resta són d'Àfrica, Xina, Sibèria, Austràlia i el poble Xieienne. En un volum de relats "de tot el món", és proporcional la representació de quasi el cinquanta per cent d'una tradició cultural dominant com és l'occidental?

I d'altra banda, una curiositat maliciosa, perquè una editorial valenciana com Brosquil, porta els seus llibres a imprimir a Hong Kong per la companyia South China Printing?

Imma Gandia

CURÇÓ (MEMÒRIES D'UN CALÇETÍ)

JESÚS ESCRIVÀ I GARCÍA

IL·LUSTRACIONS: CARLA FRANCÉS

COL·L: "LA BICICLETA GROGA", 112 PÀGS.

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Els perills de ser un calçetí

És un mal comú a tots els xiquets i gran part dels adults el fet de perdre calçetins, siga per la raó que siga. Un dia, sense solta ni volta, obrim el simfonier i al calaix de la roba no trobem calçetins emparellats. Aquest conte per a xiquets explica quines són les diverses raons per les quals els calçetins es van perdent pel camí. Curçó ha nascut a Egipte, d'unes plantes de bona qualitat, i espera arribar a ser famós. Un dia, al carrer Major de Gandia, una mare compra el paquet de calçetins on es troba Curçó, i comencen les aventures d'aquesta prenda tan xicoteta, que acaba als peus de Grossabruna, una ama molt activa, i amb una casa plena de perills. El nostre calçetí protagonista ens explica, un per un, quins són els perills que es troba; des dels gossos fins a les ungles dels peus mal tallades, o unes pinces d'estendre la roba que no subjecten bé aquesta prenda. Però també es pot arribar a la fama sent calçetí, sobretot si s'arriba a ser primer actor en una obra teatral.

El llibre també inclou instruccions sobre com elaborar un calçetí actor i algunes obres de teatre que es poden representar per calçetins.

Marta Insa

EL TIBET: LA FRUSTRACIÓ D'UN ESTAT

JOSÉ ELÍAS ESTEVE MOLTÓ

PRÒLEG DE CONSUELO RAMON CHORNET

COL·L. "PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA"
644 PÀGS.

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA 2004

Entre orient i occident, el Tibet

És el Tibet una regió autònoma o una colònia xinesa? El present llibre tracta d'aproximar-nos al complicat estatut jurídic del Tibet des del punt de vista del dret internacional, sobretot després de l'arribada de l'exèrcit popular xinès el 1950 i el conseqüent sotmetiment dels tibetans a la política de Pekín. La història recent del Tibet, una regió unificada en època de conquestes militars des del S.VII d.c. es veié sacsejada per la política intervencionista occidental de finals del S.XIX a tota Àsia. Anglesos i xinesos es disputaven la influència sobre un bast territori amb importants reserves en recursos naturals, a més de la seua importància geoestratègica. Tot i els intents de les autoritats tibetanes per proclamar la independència del Tibet com a Estat en el sentit modern, les complicades relacions entre les potències que es disputaven la influència en la regió, feren que la qüestió tibetana quedara sempre sense resoldre fins que la República Popular Xina s'annexionà tot el territori tibetà per la via de les armes, provocant així l'exili de les autoritats tibetanes i causant centenars de milers de morts amb una política de repressió contra la cultura religiosa tibetana. Un fet que es reforçaria amb l'arribada de la revolució cultural xinesa a finals dels anys seixanta. Les Nacions Unides aprovaren una resolució el 1961 sobre el dret a la l'Autodeterminació del Tibet, però la qüestió sobre l'estatut jurídic tibetà segueix sense resoldre's.

Pau Caparrós

TRES EN LÍNIA. CONVERSES EN LA XARXA

MODERADES PER FRANCESC BAYARRI,

JOAN DOLÇ, RAFA ARNAL I TONI MOLLÀ

COL·L. "EL TÀVEC", 161 PÀGS.

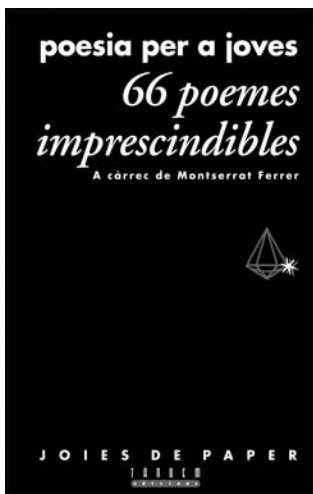
EIXAM EDICIONS, TAVERNES BLANQUES, 2004

L'eficàcia del diàleg

La publicació d'aquest llibre és una prova més que internet no té encara la marca sagrada que el paper imprès va aconseguir ja fa moltes dècades i que encara conserva. Els tres autors mantenen diàlegs periòdics a través del diari digital "Ara o mai" i ara, amb un clar afany de fer-los perdurar, n'han reunit una selecció i l'han impresa. El sistema utilitzat per propiciar la saludable mania de la discussió és molt senzill: es proposa un tema —tan divers com L'esquerra, l'Església o el mes d'Octubre— i cadascú dels tres "cibertertul·lians" en diu la seua: Joan Dolç des d'un escepticisme iconoclasta, Rafa Arnal des d'un vitalisme voluntàriament primari (en ocasions una mica bròfec) i Toni Molla des del dilentantisme intel·lectual; el periodista i escriptor Francesc Bayarri ens prepara el camí per a cadascun dels temes tractats amb una sorneguera introducció.

El resultat és molt variable, trobarem articles de circumstàncies i ben prompte aprendrem a preveure com es comportarà cadascun dels tres davant dels assumptes a comentar, però tot i així el llibre resulta àgil, fresc i suggerent.

Jordi Sebastià

POESIA PER A JOVES. 66 POEMES IMPRESCINDIBLES.

ANTOLOGIA, PRÒLEG I PROPOSTES DIDÀCTIQUES
A CÀRREC DE MONTSERRAT FERRER

IL·LUSTRACIONS: ALICIA MERELO

COL·LECCIÓ: JOIES DE PAPER, 10

178 PÀGS.

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Poesia a la butxaca

Montserrat Ferrer ha elaborat un volum que, diríem, condensa els continguts mínims del que qualsevol alumne valencianoparlant hauria de saber, de poesia. Hi ha una part de coneixements bàsics sobre poesia en qualsevol llengua (com ara les figures retòriques), i també una tria acurada, però mínima, com escau al tipus de col·lecció, de poemes essencials. Entre els poemes, hi ha algunes cançons que configuren el nostre imaginari col·lectiu, i que adquireixen, gràcies al fet de figurar en antologies com aquesta, l'estatus que els pertoca.

La tria, per tant, és pertinent, i l'acompanyen unes propostes didàctiques que són, a més, com deïem, un mínimanual de poesia destinat a obrir a molts joves les portes d'aquest excels saber. I una curiositat: l'autora dedica el llibre a sa mare "i a totes les dones, que sempre hem estat dipositàries de la tradició oral, narrativa o poètica, i transmissores privilegiades de l'imaginari col·lectiu a les noves generacions."

Maite Insa

MOTS I BRASES

NORA ALBERT

COL·L. "POESIA", 31.

72 PÀGS

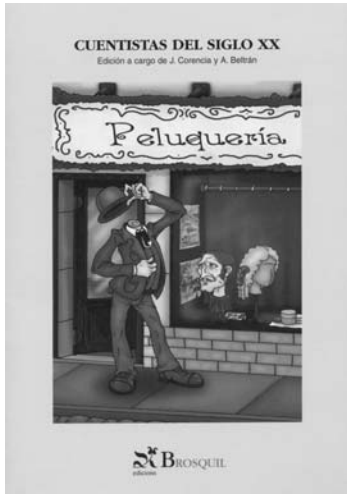
BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Dolça ona de passió

La major part d'aquest poemari fou premiat amb el II Premi Lambda de Poesia convocat pel Casal Lambda de Barcelona. Aquesta edició afegeix dos blocs i un epíleg: Encenalls, una sèrie d'haikus i altres mínims poemes que inclouen jocs gràfics suggeridors, i Febrer enfebrat i orfebre, nou poemes inserits harmoniosament en la temàtica amorosa, farcida de referències mediterrànies, amb una mar tothora sentida, palesa o no, i de la recurrència del foc i de la flama. Així com la part que dóna títol al llibre, que empra un llenguatge subtil alhora que encés i apassionat.

Amb els seus versos ens fa arribar la carícia de les brises, que envolta una intimitat roent. Nora Albert ens relata les espurnes d'un amor intens amb cels clars i càlids. La passió sintetitzada en el contacte de les pells i en les múltiples delícies d'una plenitud inventada per les amants. Finalment l'epíleg, Illa de flames, serveix l'Helena Alvarado perquè explique la intenció d'aquests versos i el seu pseudònim Nora Albert. Elles han aplegat un recull de poemes plens de placidesa, de voluptuositat i de permanència dels instants fugissers.

Eduard Ramírez

CUENTISTAS DEL SIGLO XX

J. CORENCIA I A. BELTRAN (ED.)

COL·L. "PALANCIA", 1

277 PÀGS.

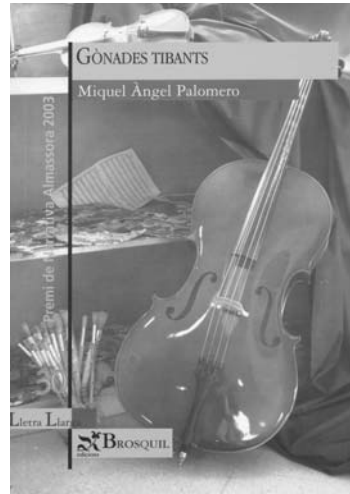
BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

Vint-i-tres autors del XX

Aquesta antologia aplega vint-i-tres contes per tal d'oferir-nos un ampli panorama de la narrativa breu castellana des del Realisme i el Naturalisme de finals del segle XIX fins a la Guerra Civil i l'exili, passant pels autors de la Generació del 98, el Noucentisme, les avantguardes i la Generació del 27. Es tracta d'un ventall d'autors de renom literari entés com a manual de referència d'un dels períodes de la història de la literatura castellana més interessants i productius, tant quantitativament com qualitativament. Un repàs necessariament parcial, com passa en qualsevol tria, però que pot ser vist com un petit tast orientatiu per qui vulga iniciar-se en aquesta etapa de la història de la literatura.

Leopoldo Alas Clarín, Benito Pérez Galdós, Vicente Blasco Ibáñez, Unamuno, Valle-Inclán, Baroja, Azorín Juan Ramon Jiménez, Francisco Ayala, Federico García Lorca, Max Aub, Miguel Hernández, són alguns dels vint-i-tres autors antologats a través de l'obra dels quals se'ns proposa un repàs suggestiu i ben divers de l'evolució de la literatura espanyola del segle XX.

Sergi Verger

GÓNADES TIBANTS

MIQUEL ÀNGEL PALOMERO

PREMI DE NARRATIVA ALMASSORA 2003

PRÒLEG DE JAUME GARCÍA LLORENS

COL·L. "LLETRA LLARGA", 30, 152 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2004

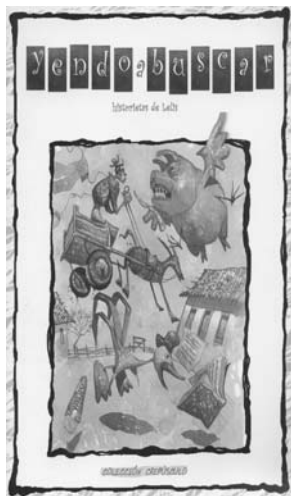
Un acto parecido al amor

Hay cosas que los escritores no pueden callar, dan voces desde lo más profundo de su ser y al fin no tienen más remedio que hablar, contar aquello que les obsesiona, verbalizar sus preocupaciones sociales y estéticas. Miquel Àngel Palomero lo hace por medio de Gónades Tibants, libro ganador del "Premio de Narrativa Almassora 2003".

El autor divide Gónades Tibants en una serie de relatos, onze en total, que constituyen un aporte a la literatura valenciana actual. En el planteamiento de los diversos temas, el autor se nos presenta como un hábil jugador que sabe mezclar lo trivial de la realidad cotidiana con la imaginación, saltando el hilo normativo de toda lógica en una piroeta hacia lo irreal, lo fantástico, lo absurdo a veces.

Una misma intencionalidad estética preside todos los relatos que, empleando una prosa sencilla desprovista de afecciones innecesarias, muestran diferentes registros y estructuras. El autor dispone de una especial capacidad analítica respecto a los problemas que envuelven todos y cada uno de los estamentos de nuestra sociedad y sin pretender cambiar nada, el autor lo cuenta para que saquemos nuestras propias conclusiones.

M^o Teresa Espasa

YENDO A BUSCAR

LELIS

TRADUCCIÓ DE JORGE GARCÍA

COL·L. «CREPÚSCULO», 44 PÀGS.

EDICIONS DE PONENT, ONIL, 2004

Més ruralisme màgic

Aquest àlbum de Lelis, un autor brasiler nascut el 1967, incideix en els temes rurals tractats de maneres delirants i alhora amb la brutícia del realisme. Les tres històries recopilades són ben diferents: la primera és una versió hardcore de «L'aneguet lleig» que comença amb un ànec miop violant una gallina casada i acaba amb l'estrany fill rebent la glòria del món acadèmic; la segona és la narració d'un tipus que segresta una prostituta després d'haver mort el seu client, un coronel infame, i la porta a un destí que no es veu menys incert; i la tercera i més llarga relata la troballa d'un aparell de televisió per part d'un camperol, la vida del qual a partir d'aleshores degenera fins que mor en la més absoluta misèria, i la posterior arribada «oficial» de l'aparell a la resta d'habitants de la contornada. Textos plens d'errors i fins i tot mal situats en algunes pàgines completen l'obra, juntament amb la sensació general que l'autor volia dir alguna cosa i no sabrem mai quina, i que potser és aquesta incertesa la major virtut que l'acompanya.

Felip Tobar

LA METAFORFOSI

FRANZ KAFKA. IL·LUSTRACIONS DE LUIS SCAFATI

TRADUCCIÓ DE CÉSAR AIRA

COL·L. "LIBROS DEL ZORRO ROJO", 63 PÀGS.

BROSQUIL EDICIONS -VALÈNCIA, 2004

ALBUR PRODUCCIONES, VALÈNCIA

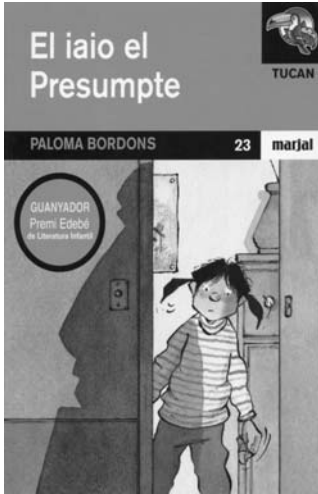
Kafka en imatges: la metamorfosi

Després de passar una nit intranquil·la, Gregorio Samsa desperta transformat en un monstruós insecte. Així comença una de les narracions més conegudes de la literatura contemporània: La metamorfosi de Franz Kafka. Edicions Brosquil i Libros del Zorro Rojo n'ha publicat enguany una versió il·lustrada per Luis Scafati, qui recrea els ambients i personatges d'aquest relat de manera exquisida, tot fornint el text de major intensitat i tensió.

Les il·lustracions, en blanc i negre, transmeten els estats anímics dels personatges, com la ansietat, la por, la fúria, la impotència, la soledat o el neguit. Amb expressivitat i dinamisme aporten al lector el ritme i la força del text.

Aquesta és una magnífica oportunitat per rellegir, o descobrir per primera vegada, un dels textos més impressionants de les lletres del segle XX. A més a més, afirmar que La metamorfosi continua vigent després de quasi un segle no és cap cosa desgavellada, ja que parla de la pròpia condició humana: de la possibilitat de transformació fins arribar a l'estranyament, o de l'exclusió i marginació per no acomplir el perfil adequat, d'un dia a l'altre.

Nieves Avilés

EL IAIO EL PRESUMPTE

PALOMA BORDONS

IL·LUSTRACIONS DE FRANCESC ROVIRA

ADAPTACIÓ DE LURDES BARBERÀ

PREMI EDEBÉ DE LITERATURA INFANTIL

COL·L. "TUCAN"; 23

EDITORIAL MARJAL-GRUP EDEBÉ, VALÈNCIA, 2004

Un iaio diferent

Aquesta encantadora novel·leta narra la història d'una xiqueta que recupera de sobte el seu iaio que creia mort. El iaio, que no s'assembla gens a la descripció d'un iaio que li fan els seus amics, es queda a casa de la seua filla amb la qual cosa provoca alguns problemes, però sobretot un fum de malentesos. L'obra compta amb els ingredients justos d'intriga, humor i tendresa que la fan un llibre absolutament recomanable. Els personatges estan molt ben dibuixats i la trama es desenvolupa amb una gran senzillesa, i una certa previsibilitat, que no li treu gens d'encant. Ans al contrari, el lector no fa més que esperar que el caràcter d'aquest iaio rondinaire canvie radicalment cosa que no arriba a succeir, tot i que la convivència dels tres personatges, acabe guanyant qualitat. En resum, una història de qualitat acompanyada d'unes il·lustracions molt interessants que, sens dubte, tindrà un gran èxit entre els menuts.

Xavier Mínguez

LA FAMILIA DE NIEVE

SENSI ROMERO

IL·LUSTRACIONS D'ARMANDO SERRA

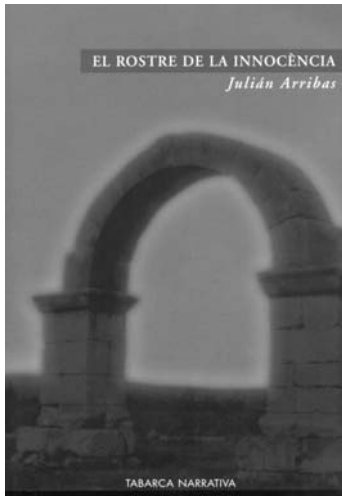
COL·L. " CUENTOS CON MIGA"; 47 PÀGINES

EDITORIAL BRIEF, VALÈNCIA, 2004

Contes quadern

A La familia de nieve, una xiqueta sola és capaç de fabricar-se el somni de tota la vida: una família. Però, com és habitual quan els somnis se'ns fan realitat amb massa facilitat, el miratge s'esvaeix. És llavors, en el moment més trist, que apareix una altra mena de salvació, potser menys miraculosa però molt, molt més efectiva i real. Cuentos con miga és una col·lecció amb format quadrat, de tapes toves i suaus i lletra adequada a l'edat a la qual va dirigida (6 a 12 anys). A més del conte, inclou unes preguntes que repassen pas a pas la història, i permeten, no només que l'adult interactue amb el xiquet quan li'l conta, sinó que, a més, el xiquet pugua contestar aquelles preguntes que li fan, per escrit. La desacralització del llibre objecte és una barrera essencial per afavorir l'acostament dels xiquets a la lectura. En escriure-hi, els xiquets i les xiquetes s'apropien d'aquell objecte, que passa a formar part de la història personal de cadascú.

Maite Insa

EL ROSTRE DE LA INNOCÈNCIA
JULIÁN ARRIBAS
COL·L. "TABARCA NARRATIVA", 38
122 PÀGS.

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2004

La luz de la verdad

La lectura de *El rostro de la inocencia* (obra finalista del Premio Ciutat de Burriana 2004 de Literatura Juvenil) nos permite conocer en primer término las preocupaciones más básicas de su autor. Julián Arribas (Burriana, 1966) es maestro de primaria y autor de diversos libros de narrativa y poesía. Probablemente Arribas no ha podido resistir la tentación de escribir una historia basándose en las peripecias de un mundo que conoce bien y en el que se mueve a diario, me refiero al mundo de la escuela y a las actitudes, ingenuidades y primeros amores de unos adolescentes.

Conocer de la "curiosidad" de los más jóvenes, Arribas decide ponerles en guardia por medio de su novela sobre los peligros que ciertas sectas seudoespirituales pueden ocasionarles. Otro de los temas clave de la novela es la inmigración. Los principales protagonistas Mercé y Josep no dudan en poner en peligro la propia vida en aras de su amistad con Anna, joven colombiana acusada de asesinato. Los jóvenes conseguirán aclarar la situación y detener a los verdaderos culpables. Por último hay que decir que la novela se lee con agrado, sin duda hará las delicias del lector al que se dirige.

Mª Teresa Espasa

TENGO UN AMIGO
POEMAS DE SENSI ROMERO
IL·LUSTRACIONS D'ARMANDO SERRA
43 PÀGS.

EDICIONES BRIEF, VALÈNCIA, 2004

Menudo amiguito

Es una lástima que esto, presentado en forma de poemario y con una edición a primera vista atractiva —un libro grande, alargado, impreso en papel satinado de un grosor considerable, ilustraciones a color y blancos por doquier—, no sea un libro de literatura sino un panfleto de religión. El título, *Tengo un amigo*, que podría haberse referido a cualquier amistad real ligada a la infancia —animal, vegetal o humana— o imaginaria —esos seres invisibles, con nombre propio incluso, que a veces se inventan los niños y que les acompañan extrañamente durante un tiempo— representa a Dios y los textos en ripio que lo loan incluyen todos y cada uno de los tópicos más manidos: el niño «muy pobre en la vida/ pero abundante en bondad», una muñeca rota que «al soldadito le gusta/ aunque ya no sea tan bella», el pez pequeño que no sabe nadar y que con esfuerzo «ahora en las carreras/ siempre es el campeón», la paloma blanca —por supuesto— y buena, el pavo real presuntuoso y, en fin, todo el lote de corazón, sonrisa, sufrimiento, amor y esperanza capaz de espantar a cualquiera con un mínimo de sensibilidad literaria —beatos incluidos.

Arantxa Bea

EL MUNICIPI DEL LIBERALISME.
SANT VICENT DEL RASPEIG 1806-1848.

J. MIGUEL SANTACREU SOLER, FEDERICO AURA MURCIA, VICENTE MILLÁN LLIN
AURA MURCIA I VICENTE MILLÁN LLIN
COL·L. "PAÍS", 11, 156 PÀGS.

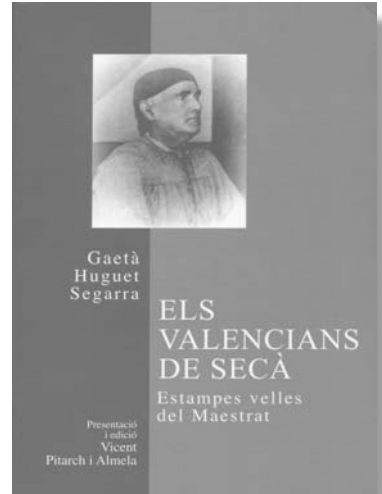
LA XARA EDICIONS, SIMAT DE LA VALLDIGNA, 2004

Els orígens del règim municipal contemporani

Un dels principals assoliments de la Constitució del 1812 fou l'inici del desballestament de l'organització municipal de l'Antic Règim amb un seguit d'estratègies que tenien, com a objectiu comú, esquarterar el sistema vigent de servituds i interessos històrics i utilitzar les institucions municipals com a mitjà de penetració de les noves idees liberals. Així, s'implantà, per exemple, un sistema electiu de les autoritats municipals que posava punt i final als temps dels regidors vitalicis i de compra-venda de càrrecs i es propicià la segregació de nous ajuntaments per fragmentar el poder de la noblesa i dels senyors.

Aquesta investigació analitza acuradament, i fent servir abundant documentació, l'extensió i l'impacte de les estratègies esmentades en el cas concret de la creació del municipi alacantí de Sant Vicent del Raspeig, des dels primers moviments reivindicatius i pressions socials del 1806 fins la seua segregació definitiva de la ciutat d'Alacant el 1848.

Josep Vicent Frechina

ELS VALENCIANS DE SECÀ. ESTAMPES VELLES
DEL MAESTRAT

GAETÀ HUGUET SEGARRA
PRESENTACIÓ I EDICIÓ DE VICENT PITARCH. PÒRTIC
DE MANUEL SANCHIS GUARNER, 199 PÀGS.

FUNDACIÓ HUGUET – UNIVERSITAT JAUME I,
CASTELLÓ DE LA PLANA, 2003

Galeria d'estampes de la vida masovera

Oportuníssima reedició de l'obra pòstuma d'aquell insigne patrici valencianista que fou Gaetà Huguet Segarra (Castelló de la Plana, 1882-1959).

Els valencians de secà no és un llibre etnogràfic a l'ús; ni tan sols podria encabir-se dins de la categoria del costumisme sentimental tan practicat per alguns dels seus coetanis: més aviat és tracta d'una mena d'atestat de l'experiència viscuda pel seu autor amb el món dels masovers del Maestrat meridional —un territori que en l'actualitat s'inclou dins la comarca de la Plana Alta. D'aquí el deix de puresa i autenticitat que amara tots els textos. Concebut, a més, com un llibre de lectura per ser utilitzat en un programa d'alfabetització en valencià que Huguet mai pogué acabar d'emprendre, el llibre destaca també pel seu llenguatge planer i acurat, fidel a la parla de les comarques a les quals s'adreçava.

L'edició ve acompanyada d'una extensa i rigorosa introducció a càrrec de Vicent Pitarch, amb una detallada biografia dels Huguet i una abrandada reivindicació del mas com una de les fites més sòlides del nostre patrimoni cultural.

Josep Vicent Frechina

“A la majoria dels clients els interessa més les guies que la literatura de viatges”

Patagònia és el nom d'un paratge immens, llunyà i atractiu, però també el d'una llibreria valenciana que s'ha consolidat com a punt de trobada de viatgers i aventurers. Ángel Sáez, el seu llibreter, treballa des de 1997 per oferir la millor selecció de llibres de viatges: literatura, guies, mapes i, fins i tot, els complements més imprescindibles.

Ángel Sáez va decidir obrir la llibreria Patagonia a València ara fa set anys, tot coincidint, -com ell explica-, amb un moment de trànsit en què calia trobar un rumb nou a la seua vida i optar, potser, per alternatives professionals diferents i properes a les seues motivacions personals i al seu oci, com era la lectura i els viatges. A mena de suport moral, comptava amb el precedent d'uns amics de Pamplona que hi havien posat una llibreria especialitzada en muntanya i viatges i funcionava bé. I així va nàixer la llibreria Patagonia: una aposta personal i comercial que no ha deixat de créixer des del principi, en la mesura -matisa Ángel- que ho permet un negoci familiar d'aquestes característiques.

Patagonia va obrir primer les seues portes al carrer Guillem de Castro de València, on estigué instal·lada de 1997 a l'estiu del 2000, data en què es va traslladar a l'adreça actual del carrer Santa Amàlia, al costat del conegut Pont de Fusta. Els problemes d'espai, si bé el negoci havia començat amb molta modèstia -tal com explica Ángel- exigiren, amb el temps, un lloc més gran: “el primer local em va venir molt bé al principi perquè era un lloguer molt baix, però era massa petit i aviat ja no hi cabíem, encara que el primer any -riu en recordar-ho- tenia tants pocs llibres que em sobrava espai per tots els llocs i els havia de col·locar de front perquè es veiessen més”. Els temps, però, van canviar i, poc a poc, Ángel va aterrar en el negoci, tot coincidint amb una tirada molt forta de l'edició de llibres de viatges i de muntanya, de manera que de quatre coses publicades es passà a un gran volum de producció, ja que en els últims anys totes les editorials grans s'hi apuntaren amb noves col·leccions. De manera que, avui dia, la llibreria ja se li ha

La llibreria Patagonia, especialitzada en viatges, muntanya i cartografia, va obrir les seues portes a València en 1997 i avui és un peregrinatge més que aconsellable per als viatgers i els aficionats a la muntanya que vulguen sortir de casa preparats i ben informats.

quedat petita i es troba, sovint, desbordat per les novetats, gran part de les quals, entre el 60 i el 70%, no es venen i han de tornar a l'editorial, després d'un procés de treball burocràtic d'obrir, col·locar i reenviar.

Quan hom entra a Patagonia li entren unes ganes irrefrenables de viatjar lluny o de buscar un racó proper entre les nostres terres on perdre's uns dies. Organitzat en prestatges i estructurat en continents, hi trobem, d'un costat, les guies i d'un altre, la narrativa o literatura de viatges del continent en concret. La majoria són llibres de cobertes seductores amb fotos de llocs desconeguts o rostres enigmàtics que contenen l'essència del viatge: l'apropament a mons ignots. Un altre atractiu el conformen els prestatges dedicats a la narrativa de muntanya, on trobem un apartat dedicat als Pirineus i al País Valencià, així com aquells espais reservats a manuals, llibres de rutes i de mapes. A més, tot pensant en el perfecte viatger i en l'aspecte econòmic del negoci, Àngel ha posat a disposició dels clients una selecció de complements i d'accessoris de viatge que poden ser de gran ajuda en l'últim moment. Són petits detalls que han conformat, poc a poc, una manera de treballar propera al públic. Per això, a Patagonia no podia faltar tampoc un taulell d'anuncis, una iniciativa que malauradament a València no ha quallat com Àngel esperava, com un punt de trobada i d'intercanvi, tal com ocorre a la llibreria Altaïr de Barcelona. Al marge d'aquests devenirs, Patagonia compta, a hores d'ara, amb un públic ben divers, des d'excurcionista interessats en meres qüestions pràctiques fins a viatgers empedreïts que han recorregut mig món: "la clientela més fidel -explica Àngel- és aquella que té una afició més arrelada, bé siga la muntanya o el viatge. Després, hi ha clients com ara

Una de les particularitats i dels majors atractius de Patagonia és el seu fons de literatura de viatges, una oferta que, a pesar de la diversitat i de la qualitat dels títols seleccionats, no acaba de trobar el públic lector que seria desitjable

els propietaris de cases rurals, d'albergs, d'agències d'esports d'aventures o els membres d'associacions excursionistes amb els quals he mantingut sempre una relació molt propera, ja que em consta que arribar a un públic més ample és molt difícil”.

A més de la bona disposició d'aquest llibreter, una de les particularitats i dels majors atractius de la llibreria Patagonia és el seu fons de literatura de viatges, una oferta que, a pesar de la diversitat i de la qualitat dels títols seleccionats, no acaba de trobar el públic lector que seria desitjable. “Desgraciadament -comenta Ángel- molt poca gent vol anar més enllà del que li diu la guia perquè pensen que només necessiten resoldre qüestions pràctiques, com ara el transport o l'allotjament i ben pocs es decideixen per llegir un clàssic sobre el país o algun títol de narrativa de viatges”. Ángel considera que només es venen aquelles novetats que surten recomanades en la premsa i que la resta passa desapercebuda. En el cas dels senderistes o dels muntanyencs, el panorama no és massa diferent, ja que, segons l'experiència d'Ángel, hi ha bona literatura de muntanya i, tanmateix, se'n ven molt menys que les guies pràctiques, quasi la meitat, i és clar que econòmicament, no pots renunciar a res. Tot i així, per a Ángel, la literatura de viatges és un valor afegit de la llibreria del qual no vol prescindir.

No és gens sorprenent, doncs, que molts clients assidus de Patagonia assegurin que Ángel és una persona que sap molt sobre tot tipus de llibres de viatges i també sobre cartografia. No debades, molts visitants de la llibreria li demanen consell, però ell insisteix que si bé n'ha llegit molt, no ha viatjat tant com la gent es pensa.

Molts visitants de la llibreria demanen consell a el seu propietari, Ángel Sáez, però ell insisteix que si bé n'ha llegit molt, no ha viatjat tant com la gent es pensa

“En ocasions arriba algun client que se’n va al Vietnam o Ceylan i el primer que em demana és si jo hi he estat. Evidentment, jo no he pogut viatjar a tots els llocs, però m’agrada molt llegir i en els llibres aprens coses que, fins i tot la gent que ha visitat els països en qüestió, no les sap, així que en certa mesura et pots permetre donar consells sense haver viatjat molt”.

Així doncs, amb aquest tracte personalitzat i amb una oferta extensa i acurada de llibres i mapes, ni tan sols les grans superfícies poden fer la competència a Patagonia. “Jo no puc oferir tants descomptes ni horaris flexibles com ells -explica Ángel- però tinc la meua parcel·la i es pot comprovar quan arriben a la llibreria clients que han enviat la Fnac o el Corte Inglés i em sorprend, però normalment és un públic que busca mapes o guies d’importació impossibles de trobar fora d’ací”.

A banda, però, d’aquest fons de llibres de viatges, guies i mapes triats amb professionalitat i mirament, a Patagonia el lector pot trobar també una selecció rigurosa de publicacions periòdiques. “No totes, ni molt menys -comenta Ángel- perquè se’n publiquen moltes, però sí aquelles que jo considere més interessants”. Altra alternativa la proporciona el suport vídeo, si bé, ara per ara n’hi ha molt poc, a penes alguna col·lecció del ‘National Geographic’ o sobre regions d’Espanya. La nota i el color, però, la donen la fotografia i la música, amb una oferta seleccionada de músiques del món. Precisament, a l’entrada de la llibreria hi ha una petita exposició d’imatges captades per un dels clients més antics de la llibreria, un gran viatger i fotògraf que, si bé es tracta de la primera exposició, perquè l’espai a penes

Gràcies al tracte personalitzat i a l'oferta extensa i acurada de llibres i mapes, ni tan sols les grans superfícies poden fer la competència a Patagonia

En un espai modest, però rigurosament organitzat, al número dos del carrer de Santa Amàlia, Àngel Sáez regenta l'única llibreria valenciana especialitzada en viatges i muntanyisme.

Des de literatura de viatges a guies de tots els països, mapes intròpables o accessoris diversos per al viatger, la llibreria Patagonia és una parada quasi obligada abans de sortir de casa.

Patagonia disposa d'una pàgina web (www.libreriapatagonia.com) que es pot consultar per conèixer les novetats editorials que hi arriben i altres qüestions d'interès relatives al món del viatge, del senderisme i de la muntanya

Patagonia compta amb un públic ben divers, des d'excursionistes interessats en meres qüestions pràctiques fins a viatgers empèdrets que han recorregut mig món.

si ho permet, no podem dir el mateix sobre altres activitats ja que, des d'un començament, Patagonia ha buscat on poder organitzar xerrades, projeccions de diapositives i presentacions de llibres. En l'actualitat, cada primer dijous de mes compta amb la col·laboració de Ca Revolta, qui li cedeix el local, i de l'agència de viatges valenciana 'Nomada Tour', una de les poques agències que han acceptat de col·laborar-hi. "De vegades -comenta Àngel- he intentat una aproximació a les agències perquè crec que pot ser un valor afegit per a elles si orienten el viatger sobre com assessorar-se i documentar-se, però no hi tenen el menor interès i molt poques s'hi han mostrat predisposades".

Aquest llibreter, que no s'està de res, col·labora també des de fa dos anys amb Radio Euskadi, a través d'un programa que s'emet cada divendres entre les nou i les deu de la nit. L'aportació d'Àngel consisteix en el comentari de llibres, sobretot de novetats, normalment de quatre o cinc títols que ell selecciona per a l'ocasió. "És una llàstima -es lamenta Àngel- que cap emissora valenciana no s'haja interessat per un projecte similiar, atès que ací també hi ha molts viatgers que ho agrairien". Però no només el sol·liciten des d'Euskadi, sinó que, a través de l'adreça electrònica de la llibreria (patagonia@canal21.com), Àngel rep consultes des de punts ben diversos de l'Estat espanyol, o d'altres parts del món, com Holanda o Anglaterra, des d'on li arriben encàrrecs que ell satisfà contra reembors. Qui pot demanar-ne més?

Lourdes Toledo

Fes *click* i

accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuïdors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual.
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat
Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

editorials valencianes

AFERS EDITORS

C/ DE LA LLIBERTAT,12
APARTAT DE CORREUS 267
46470 CATARROJA
TEL.: 96 126 86 54
FAX: 96 127 25 82
afers@provicom.com
http://www.provicom.com/afers
DISTRIBUÏDORS:
NORDEST LLIBRES
TEL.: 972 67 23 54 - FAX: 972670417
nordest@tsai.es

PALMA DISTRIBUCIONS
TEL.: 971 45 06 12 - FAX: 971 45 61 88
GEA LLIBRES
TEL.: 96 158 03 12 - FAX: 96 158 06 99
LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92 - FAX: 96 511 02 88

AITANA EDITORIAL

COMTE D'ALTEA, 10
03590 ALTEA
TEL.:96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
LA TIERRA LIBROS

SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL.: 96 511 01 92 - 96 511 02 88
FAX: 96 511 51 82

MADRID:
EGARTORRE LIBROS
MIRLO, 23
28024 MADRID
TEL.: 91 711 60 08 - 91 711 66 00
FAX: 91 501 57 01

ILLES BALEARES:
TOTEM DISTRIBUCIONS
PARE BERTOMEU POU, 24
07003 PALMA DE MALLORCA

ARAGÓ:
ICARO DISTRIBUCIONES
CATALUNYA:
SURES, S.A.
SANTANDER, 68
08020 BARCELONA
TEL.: 93 305 63 55
FAX: 93 305 02 04

GALÍCIA:
TRIS-TRAM
CONCEPCIÓN ARENAL, 2-2A,
DRETA
27003 LUGO
TEL.: 982 250 067
FAX: 982 284 919

ALBATROS

C/ L'OLIVERETA, 28
46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50

FAX: 96 370 22 46
graficas-soler@terra.es
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA
LES PUNXES
TEL.: 93 485 63 80
FAX: 93 300 90 91
MADRID
MAIDHISA, SL
TEL.: 91 670 21 89
FAX: 91 332 48 79

ALGAR EDITORIAL
POLÍGON IND. I
C/ RONDA TINTORERS, 117
46600 ALZIRA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
algar@algareditorial.com
www.algareditorial.com

DISTRIBUÏDOR:
CATALUNYA
LES PUNXES
TEL.: 93 485 63 80- FAX: 93 300 90 91
MADRID
MAIDHISA, SL
TEL.: 982 250 067- FAX: 982 284 919

AMOS BELINCHÓN

C/ RAFAEL RIVELLES, 36
46020 PAIPORTA
TEL. I FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es
DISTRIBUÏDORS:

ALACANT:
LA TIERRA LIBROS, S.L.
TEL.: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82

VALÈNCIA:

ADONAY, S.L.

TEL.: 96 397 51 48

FAX: 96 397 58 76

CATALUNYA:

NORDEST, S.L.

TEL.: 972 67 23 54

FAX: 972 50 36 29

BROSQUIL EDICIONS

PLAÇA PINTOR SEGRELLES, 1-B-25
46007 VALÈNCIA
TEL: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
brosquiledicions@hotmail.com
www.brosquiledicions.es

CAMPGRÀFIC

C/MATIES PERELLÓ, 17-6
46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 374 92 57
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@retemail.es

CARENA EDITORS

C/CHIVA, 21-3R-11A
46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
carenaeditors@inicia.es
www.carenaeditors.com
DISTRIBUÏDOR PROPI:
GRAONS LLIBRES
TEL.: 96 151 78 08
FAX: 96 151 78 28

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME, 10
46700 GANDIA
TLF. 96 295 95 64/ 62
FAX: 96 295 95 66
ceicalfonsevell.gandia.org
www.perso.wanadoo.es/ceicgandia
DISTRIBUÏDORS:
SENDRA MARCO
TELÈFON: 96 159 08 41
FAX: 96 159 08 45
sendramarco@retemail.es
MIDAC
TELÈFON: 93 434 01 28
FAX. 93 524 61 70
MOLL
TEL. I FAX: 971 76 14 22

DEL SENIA AL SEGURA

CRONISTA CARRERES, 9, 7-F
46003 VALENCIA
TEL. I FAX: 96 351 73 55
DISTRIBUÏDORS:
COMUNITAT VALENCIANA:
DEL SENIA AL SEGURA
MADRID:
MAIDHISA
TEL.: 91 670 21 89

DENES EDITORIAL

POLÍGON INDUSTRIAL ALQUERIA
DE LA MINA
ARTS GRÀFIQUES, 58
APARTAT DE CORREUS 85
46200 PAIPORTA
TEL.: 96 397 44 66
FAX: 96 397 48 42
denes@infonegocio.com
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
NORD-EST LLIBRES
TEL.: 972 67 04 17
FAX: 972 50 36 29

ILLES BALEARS:

MOLL

TEL.: 971 72 41 76

FAX: 971 76 14 22

MADRID:

MAIDHISA

TEL.: 91 670 21 89

VALÈNCIA:

LYRA
TEL.: 96 159 07 81
FAX: 96 159 08 84
ALACANT:
LA TIERRA
TEL.: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82

EDICIONES BRIEF

C/ DANIEL BALACIART, 5 BAJO
46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
www.edibrief.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA-CASTELLÓ:
GRAONS LLIBRE S.L.
TEL. 96 158 82 99
MADRID-CASTILLA-LA MANXA:
DISTRIFER LIBROS S.L.
TEL. 91 796 27 09

GALÍCIA:

LLOVES S.L.
TEL. 986 42 00 39
ANDALUSIA ORIENTAL:
CENTRO ANDALUZ DEL LIBRO
TEL. 95 225 10 04
ASTÚRIES- CANTÀBRIA:
LORD BOOK S.L.
TEL. 985 11 33 59

ANDALUSIA OCCIDENTAL:

LIDELSUR S.L.
TEL. 954 18 26 62
ARAGÓ-NAVARRA- LA RIOJA:
ICARO S.L.
TEL. 976 12 63 33
CASTILLA-LLEÓ:
ARCADIA LIBROS S.L.
TEL. 983 39 50 49

CATALUNYA:

MASESMAS.COM
TEL. 93 401 98 99
CANÀRIES:
DISTRIBUIDORA ROIGCAR S.L.
TEL. 928 41 83 82

EDICIONS BROMERA

POLÍGON INDUSTRIAL, 1
C/RONDA DELS TINTORERS, 117
46600 ALZIRA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
bromera@bromera.com
www.bromera.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92
CATALUNYA:
L'ARC DE BERÀ

C/ BÈLGICA, 47-49
08917 BADALONA
TL: 934 653 008
arc@arcdebera.com
ILLES BALEARS:
MOLL
TEL.: 971 72 44 72
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
SENDRA MARCO
TEL.: 96 159 08 41
GEA LLIBRES
TEL.: 96 159 03 12

EDICIONS CAMACUC
ARQUEBISBE OLAETXEA, 18-BAIX
46017 VALÈNCIA
TEL. I FAX: 96 357 28 56
edicionscamacuc@hotmail.com
DISTRIBUÏDOR:
CARRER DE LLIBRES
TEL.: 96 378 05 91
FAX: 96 378 00 04

EDICIONS DEL BULLENT
C/ DE LA TARONJA, 16
46210 PICANYA
TELÈFON: 96 159 08 83
FAX: 96 159 08 45
bullemt@retemail.es
DISTRIBUÏDORS:
SENDRA MARCO
TELF. I FAX: 96 159 08 83
info@bullemt.net
www.bullemt.net
MIDAC
TELÈFON: 93 434 01 28
FAX: 93 524 61 70
MOLL
TEL. I FAX: 971 76 14 22

EDICIONS DEL PONENT
PLAÇA DEL CARME, 5-1A
03430 ONIL
TEL. I FAX: 96 526 98 68
edicionsdeponent@ctv.es
www.edicionsdeponent.com
DISTRIBUÏDORS:
MADRID, CASTELLA –LA MANXA:
A-Z DISLIBROS
MINIPOLÍGONO, SAN JOSÉ, NAU
16
28320 MADRID
TEL: 91 692 53 76
FAX: 91 692 53 85
azdislibros@a-zdislibros.es.telefoni-
ca.net
VALÈNCIA, CASTELLÓ,
ANDALUSIA:
DISTRIBUIDORA DE TEBEOS
C/ GANDIA, 7
46007 VALÈNCIA

TL: 96 352 00 56
dtebeos@terra.es
ILLES CANÀRIES:
LUIS VAZQUEZ
C/ AZORIN, 274. BARRIADA LA
CELSA. BLOQUE 7. PORTÓN 5
38007 STA. CRUZ DE TENERIFE
TEL: 649 471 556/ 922 225 278
FAX: 922 280 326
CATALUNYA:
SDIRAC
C/TÀNGER, 76; 08018 BARCELONA
TEL: 93 300 10 22
FAX: 93 300 73 01
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA
GAIA
C/ SAGITARI, 9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
ARAGÓ:
ICARO DISTRIBUIDORA
POLÍGONO EL PLANO. NAU 39.
MARIA DE HUERVA
50430 SARAGOSSA
TEL: 976 126 333
FAX: 976 126 493
ASTÚRIES:
INFOLIBRO
POLÍGONO INDUSTRIAL LAS
PEÑAS. NAVE 3
33199 GRANDA-SIERO (ASTÚRIES)
TEL I FAX: 985 985 756
PAÍS BASC, CANTÀBRIA I
NAVARRA:
PASAIA DISTRIBUCIÓN
C/ ZAMACOLA, 86-BAIX
48003 BILBAO
TEL: 94 415 54 99
pasaiaabanatzailea@euskalnet.net
GALÍCIA, CATALUNYA –GENERAL-,
CASTELLA-LLEÓ
C/ ALEMANIA, 70
36162 PONTEVEDRA
TEL: 986 860 276
FAX: 986 100 280
INTERNACIONAL –AMÈRICA:
PANOPIA DE LIBROS
C/ ANDORRA, 69; 28043 MADRID
TEL: 91 300 43 90
FAX: 91 388 65 18
EXPORT@panopiadelibros.com

EDICIONES DHARMA
C/ELIAS ABAD- 3- BAIX
03660 NOVELDA
TEL.: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONS LA XARA
AVDA. DE LA VALLDIGANA, 25
46750 SIMAT DE LA VALLDIGANA
TEL I FAX: 96 281 13 67 - 670 250
595
laxara@ctv.es
www.ctv.es/USERS/laxara
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
NORDEST LLIBRES, S.L.
ÁLVAREZ DE CASTRO, 26
17600 FIGUERES
TELÈFON: 972 67 23 54
FAX: 972 50 36 29
PAÍS VALENCIÀ:
ADONAY
CTRA. DE PICANYA, 4
46200 PAIPORTA
TELÈFON: 96 397 51 48
FAX: 96 397 58 76

EDICIONS 96
CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
46740 CARCAIXENT
TEL: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@llibreweb.com
www.llibreweb.com/edicions96.htm
DISTRIBUÏDOR:
ALACANT:
LA TIERRA LIBROS
SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL.: 96 511 01 92
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
POLÍGONO DE RAGA
LUIS DE SANTANGEL, 6
46210 PICANYA
TL: 96 159 05 11
CATALUNYA I RESTA DE L'ESTAT
ESPANYOL:
SLI TÀNDEM
SANT ANTONI, 70-ENTRESOL
08190 SANT CUGAT DEL VALLÈS
TELÈFON: 93 589 54 39

EDICIONES DIÁLOGO-TILDE
C/ GENERAL URRUTIA, 12 – 10
46006 VALENCIA
TEL.: 96 135 09 47
FAX: 96 135 09 24
dialogo@ctv.es
www.tilde.es
DISTRIBUÏDOR:
TEL.: 96 354 01 24
FAX: 96 382 30 74

EDICIONS VORAMAR
C/VALÈNCIA, 44
46210 PICANYA

TELÈFON: 96 159 44 10
FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es
DISTRIBUÏDOR:
ÍTACA/SANTILLANA
TEL.: 93 560 60 61
FAX: 93 560 29 57

EDITORIAL AGUACLARA
C/ROSELLÓ, 55
03010 ALACANT
TEL.: 965 24 00 64
FAX: 965 25 93 02
edit.aguacalara@natural.es
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
GAIA LLIBRES, SL
TEL.: 96 511 05 16 - 96 511 08 82
FAX: 96 511 41 26
ANDALUSIA OCCIDENTAL:
GRACIA ÁLVAREZ
TEL.: 954 18 43 29
FAX: 954 18 52 74
ANDALUSIA ORIENTAL:
CENTRO ANDALUZ DEL LIBRO
TEL. I FAX: 952 25 10 04
ARAGÓ I SÒRIA:
ÍCARO DISTRIBUIDORES
TEL.: 976 12 69 99
FAX: 976 12 64 93
ASTÚRIES I CANTÀBRIA:
NORTE
TEL.: 985 14 70 30
CASTELLA I LLEÓ:
ANDRÉS GARCÍA, LIBROS, S.L
TEL.: 923 23 02 06 - 983 47 21 55
FAX: 923 25 91 17 - 983 47 32 47
EUSKADI:
HERRO LIBROS
TEL.: 94 454 28 50 - 94 454 06 77
FAX: 94 454 19 28

GALÍCIA:
DISTRIBUCIONES ARNOIA
TEL: 986 70 93 40
FAX: 986 70 88 90
ILLES CANÀRIES:
ODÓN MOLINA
TEL.: 922 25 66 66
FAX: 922 25 62 11
MADRID, CIUDAD REAL, TOLEDO,
CUENCA I GUADALAJARA:
DISTRIFER LIBROS
TEL.: 914 68 49 29
FAX: 914 68 42 14
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
TEL.: 96 159 03 12 - 96 159 05 11
FAX: 96 150 06 97

EDITORIAL ANTINEA
C/ DOCTOR FLEMING, 6

12500 VINAROS
TEL.I FAX: 96 445 20 12
antinea@editorialantinea.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA I ALACANT:
GRAONS-LLIBRES
C/ PARET DECANTADA, 20
POL. IND. MÀS DEL JUTGE
46909 TORRENT (VALENCIA)
TEL. 96 158 82 99 FAX 96 156 00 22
graonssl@worldonline.es
ALICASCH S.L.
CARRETERA DE OCAÑA, 56
03006 ALACANT
RESTA DE L'ESTAT ESPANYOL:
EDITORIAL CIENCIA 3 DISTRIBU-
CIÓN, S.L.
COMERCIO,4 1ª ESCLª BAJO C
28007 MADRID
TEL. 91 552 76 80 – FAX 91 501 57 01
APARTADO DE CORREOS, 40.024
cienciatres@teleline.es
DISTRIBUIDORA PILAR VILLASA-
NA, S.L.
C/ BODEGUEROS, 38 BIS
29006 MÁLAGA
TEL. 952 350 120 FAX 952 36 39 84
GRIALIBROS, S.L.
APARTADO DE CORREOS 1085
VIA DIESEL, 4 POLG. IND. DEL
TAMBRE
PEDIDOS: 981 58 95 44
ADMON: 981 57 59 04
15890 SANTIAGO DE COMPOSTELA
MIRA EDITORES
C/ DALIA, 11
50012 ZARAGOZA
TEL. 976 46 05 05 FAX 976 46 04 46

EDITORIAL LA MÁSCARA
PLAÇA JOAN PAU II, 5-BAIX
46015 VALÈNCIA
TEL.: 96 348 65 00
FAX: 96 348 74 40
g-bigne@editoriallamascara.com
DISTRIBUÏDORS:
DISNEU
TEL.: 93 203 94 44
FAX: 93 280 08 72
OCÉANO GRUPO EDITORIAL
TEL.: 93 280 20 20
FAX: 93 205 74 57

EDITORIAL MARFIL
SANT ELOI, 17
03820 ALCOI
TEL.: 96 552 33 11
FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.com
www.editorialmarfil.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:

LA TERRA LLIBRES
TEL.: 96 511 01 92
FAX: 96 511 51 82
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
GEA LLIBRES
TEL.: 96 159 05 11
FAX: 96 159 06 97
ATALAYA
TEL.: 96 376 59 11
FAX: 96 376 59 12
BALEARIS:
PALMA DISTRIBUCIONS
TEL: 971 450 612
FAX: 971 456 188
CATALUNYA
DISTRIBUCIONS PRÒLEG
TEL: 93 347 25 11
FAX: 93 846 66 91

EDITORIAL PARTENOPE
AVENIDA TEODOMIRO, 44, ESCALA
A-1ª
ORIOLA 03300 ALACANT
TLF: 96 674 00 47
FAX: 96 530 47 14
info@partenope.es
www.partenope.es
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
LA TIERRA LIBROS
TEL: 965 11 01 92
ARAGÓ, SÒRIA I LA RIOJA:
ICARO DISTRIBUIDORA
TEL: 976 12 64 93
ASTÚRIES:
CIMADEVILLA
TEL: 985 30 70 43
CADIS, CÒRDOVA, HUELVA I
SEVILLA
ZOCALO VIUBER
TEL: 955 60 02 22

ILLES CANÀRIES:
TROQUEL
TEL: 928 62 17 79
CASTELLA-LLEÓ (EXCEPTE SÒRIA):
LIDIZA
TEL: 98 340 30 60
CATALUNYA I BALEARIS
MIDAC LLIBRES
TEL: 93 434 01 28
EUSKADI, CANTABRIA I NAVARRA:
HERRO EDICIONES
TEL: 944 54 28 50
GALÍCIA
M.ALONSO ESTRAVIS
DISTRIBUIDORA
TEL: 981 58 86 00
MÁLAGA-GRANADA I JAEN
M.ATENEA
TEL: 952 64 14 99
MÚRCIA, ALMERIA I ALBACETE.
MIGUEL SÁNCHEZ LIBROS

TEL: 968 24 73 31
VALÈNCIA I CASTELLÓ
LYRA DISTRIBUIDORA
TEL: 961 59 07 81
MADRID-CASTELLA- LA MANXA
(EXCEPTE ALBACETE)
LA TORRE LITERARIA
TEL: 91 871 93 79

EDITORIAL PRE-TEXTOS
C/LLUÍS DE SANTÀNGEL, 10
46005 VALÈNCIA
TELÉFON: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
info@pre-textos.com
www.pre-textos.com
DISTRIBUÏDORS:
A.MACHADO LIBROS, S.A.
TOMÁS BRETÓN, 55
28045 MADRID
TEL.: 914 681 102 - 914 681 398
FAX: 914 681 098

LES PUNXES, DISTRIBUÏDORA,
S.L.
SARDENYA, 75-81
08018 BARCELONA
TELÉFON: 934 856 380
FAX: 93 300 90 91
GEA LLIBRES, S.L.
LUIS DE SANTÀNGEL, 6
POLÍGON RAGA
46210 PICANYA
TEL.: 96 159 05 11
FAX: 961 590 697
CONTRATIEMPO, S. COOP. LTD
POL. INDUSTRIAL MALPICA -
ALFIDÉN- LA SALINAS, 63
50171 LA PUEBLA DE ALFIDEN
(ZARAGOZA)
TEL.: 976 10 78 59
FAX: 976 10 79 34
FRANCISCO GRACIA ÀLVAREZ
DISTRIBUCIONES
POLÍGONO PISA

ARTESANÍA, 21- NAVE 12
41927 MAIRENA ALJARAFE
(SEVILLA)
TEL: 954 18 43 29
FAX: 954 18 52 74
BENJAMÍN LÓPEZ LUENGO
DISTRIBUCIONES
PRÍNCIPE, 22- 2ª
APARTADO DE CORREOS 36202
VIGO
TEL: 986 43 10 50
FAX: 986 37 91 54
IKUSKA LIBROS
ESTRADA DE MALA, 10
BILBAO
TELÉFON: 944 39 64 94
FAX: 944 39 53 78
LA TIERRA LIBROS

SAGITARIO, 4-B
03006 ALACANT
TEL: 965 11 01 92 - 96 5111 02 88
FAX: 965 11 51 82
EDICULSA
ROCÍO, S/N-NAVE 6
28500, ARGANDA DEL REY
MADRID
TELÉFON: 91 870 02 28
FAX: 91 870 24 24
LA PILA DE LIBROS, S.L.
C/BODEGUEROS,
29006 MÁLAGA
TEL.: 952 331 431 - 952 331 457
FAX: 952 363 984
LEMUS DISTRIBUCIONES
CATEDRAL, 29 - APARTADO 127
38204 LA LAGUNA (TENERIFE)
TELÉFON: 922 25 61 48
FAX: 922 63 04 43

EDITORIAL TRES I QUATRE
C/PÉREZ BAYER, 11
46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 64 92
FAX: 96 352 98 72
tresiquatre@tresiquatre.es
www.tresiquatre.com
DISTRIBUÏDORS:
BARCELONA I MALLORCA:
ENLACE
TEL: 93 338 14 00- 97 171 30 78
93 338 14 00
PAÍS VALENCIÀ:
GAIA LIBROS, SL
TEL: 96 511 05 16

EL NADIR EDICIONES
CARRER ALMASSORA, 39-19
46009 VALÈNCIA
TLF: 687 54 12 63
FAX: 96 380 95 12
editorialnadir@wanadoo.es

ELLAGO EDICIONES
CARRER VERA, 20
12001 CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL: 96 422 70 51
FAX: 96 422 75 62
ellagoediciones@ellagoediciones.co
m
www.ellagoediciones.com

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CALLE SANTA CRUZ, 5-62
46021 VALÈNCIA
TLF: 96 362 03 19
FAX: 96 362 87 75
Info@faximil.com
www.faximil.com

INSTITUT VALENCIÀ DE
CINEMATOGRÀFIA RICARDO
MUÑOZ SUAY
PLAÇA DE L'AJUNTAMENT, 17
46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 23 36
FAX: 96 352 82 59
filmoteca.gva@cultura.m400.gva.es
DISTRIBUÏDOR:
PUBLICACIONS DE LA
GENERALITAT VALENCIANA
LLIBRERIA LLIG. PLAÇA MANISES, 3
46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 61 70

GERMÀNIA
C/DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ, 99
46600 ALZIRA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es
DISTRIBUÏDOR:
MELISA
C/ EBRO, 10
28840 MEJORADA DEL CAMPO,
MADRID
TEL.: 91 668 16 23
FAX: 91 668 14 57
Melisa@mensajeriasdellibro.es

INSTITUCIÓ ALFONS EL
MAGNÀNIM
C/QUEVEDO, 10 (EDIFICI MUVIM)
46001 VALÈNCIA
TL.: 96 388 37 58
FAX: 96 388 37 51
alfons.magnanim@diputacion.m400.
gva.es
www.alfonselmagnanim.com
DISTRIBUÏDOR:
ADONAI
CARRETERA DE PICANYA, 4
46200 PAIPORTA
TL.: 96 397 51 48
FAX: 96 397 58 76
info@adonai.com
www.adonai.com

L'EIXAM EDICIONS
AVDA. AUSIÀS MARCH, 32-34
46016 TAVERNES BLANQUES
TEL.: 96 185 43 14
FAX: 96 186 88 91
eixam@ctv.es
DISTRIBUÏDOR:
DISTRIBUÏDOR GENERAL DEL
LLIBRE
TEL.: 96 185 42 19

LLAMBERT PALMART
C/ CARCAIXENT, 10, 28
46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 380 03 76
Llambert_palmart@yahoo.com
GRAONS LLIBRES
TEL.: 96 151 78 08
FAX: 96 151 78 28

MARJAL-GRUP EDEBÉ
POLÍGON INDUSTRIAL ALQUERIA
DE MINA
C/ ARTS GRÀFIQUES, 54
46200 PAIPORTA
TL: 96 368 09 89
FAX: 96 368 09 87
TEL: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
marjal@edebe.com
www.edebe.com/lij/marjal/default.
asp

MEDIA VACA
C/SALAMANCA, 49
46005 VALÈNCIA
TL.: 96 395 69 27
mediavaca@eresmas.net
www.mediavaca.com
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA
GRAONS
C/ PARET DECANTADA, 20
POLÍGON INDUSTRIAL MAS DEL
JUTGE
46909 TORRENT (VALÈNCIA)
TEL: 96 158 82 99
MADRID
A-Z DISLIBROS
MINIPOLÍGONO. C/ SAN JOSÉ.
NAVE 16.
28320 PINTO (MADRID)
TEL: 91 692 53 76
BARCELONA
MADE
AV. CATALUNYA, S/N
POLÍGON INDUSTRIAL CAN COLL
08185 LLIÇA DE VALL (BARCELONA)
TEL: 93 843 65 56
GALICIA
KALANDRAKA
RÚA DE ALEMANIA, 70
36162 PONTEVEDRA
TL: 986 845 315
ARAGÓN
DELSAN
PARQUE INDUSTRIAL "EL
POLÍGONO". C/ RÍO GALLEGO,
NAVE 15
50410 CUARTE DE HUERVA
(ZARAGOZA)
CÁDIZ
QUADIX

C/ CHILE, S/N
POLÍGONO INDUSTRIAL SAN
PEDRO
11510 PUERTO REAL (CÁDIZ)
TEL: 956 479 264

MISÈRIA I COMPANYIA
C/SANT NICOLAU, 40
03801 ALCOI
TEL I FAX.: 96 554 49 73
buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

NAU LLIBRES
C/PERIODISTA BADIA, 10
46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com
DISTRIBUÏDORS:

ALACANT:
ALICASH
TEL.: 965 10 36 44
FAX: 965 28 96 63
CASTELLÓ I VALÈNCIA:
LYRA
TEL.: 96 159 07 81
FAX: 961 59 08 84
CATALUNYA:
DISTRIBUCIONES PRÓLOGO
TEL.: 93 456 20 00
FAX: 93 456 95 06
ILLES BALEARS:
PALMA DISTRIBUCIONES
TEL.: 971 28 94 21
FAX: 971 45 61 88

NUMA EDITORIAL
C/ GENERAL URRUTIA, 10-15
46006 VALÈNCIA
TEL I FAX: 96 329 01 94
numa@numa.es
www.numa.es
DISTRIBUÏDOR:
ENLACE
TEL.: 93 338 14 00
FAX: 93 338 69 16
enlancel@fedecali.es

PÁGINACERO EDICIONS
C/ ALBERIQUE, 4 - 8º
46008 - VALÈNCIA
TEL.: 963859940
FAX: 963228587
pag.cero@teleline.es
DISTRIBUÏDOR:
LONJA DE LIBROS
C/ BENICARLÓ, 8
46020 VALÈNCIA
TEL I FAX: 96 361 67 14
MUSEUM LINE

C/ALCALÀ, 3
28028 MADRID
TEL: 91 356 69 09- FAX: 91 361 00 75

PERIFÈRIC EDICIONS
CARRER SÈQUIA DE MONTCADA,
13
46470 CATARROJA
TLF: 609 426 131
Periferic@hotmail.com
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT
LA TERRA DE LLIBRES
TEL: 96 511 01 92
CASTELLÓ I VALÈNCIA:
DIFUSIÓ GENERAL DE LLIBRERIA
961 666 033
CATALUNYA I ILES BALEARS
L'ARC DE BERÀ
93 465 30 08

PUBLICACIONS DE LA
GENERALITAT VALENCIANA
LLIBRERIA LLIG. PLAÇA MANISES,
3
46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 61 70

PRODIDACTA-ABRIL EDICIONS
C/JAUME I, 48
46970 ALAQUÀS
TEL: 96 150 60 52
prodidacta@wanadoo.es
www.prodidacta.com
DISTRIBUÏDOR:
CARRER DE LLIBRES
TEL.: 96 378 05 91
FAX: 96 378 00 04

RIALLA EDITORS
C/ SANT PANCRACI, 12-BAIX
ESQUERRA
46009 VALÈNCIA
TEL: 963 401 903
DISTRIBUÏDORS:
ALACANT:
ALICASH
TEL.: 96 510 36 44
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
LYRA DISTRIBUCIONS
TELÈFON: 96 159 07 81

SAÓ EDICIONS
C/ÀNGEL DE L'ALCÀSSER, 14-12
46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es
DISTRIBUÏDOR:
EXCLUSIVES GRAONS
TEL.: 96 151 78 08

SET I MIG, EDITORIAL DE POESIA
PLAÇA FRANCISCO NAVARRO
CANDEL, 2
46689 BENICULL DE XÚQUER
TEL. I FAX: 96 240 60 70
setimig@infonegocio.com
DISTRIBUÏDOR:
MELISA
TEL.: 91 668 16 23
FAX: 91 668 14 57

TABARCA LLIBRES
AVD. AUSIÀ MARCH, 184
46026 VALÈNCIA
TEL.: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com
DISTRIBUÏDOR:
ALACANT:
GAIA LLIBRES
TEL.: 965 11 05 16
FAX: 965 11 41 26
VALÈNCIA I CASTELLÓ:
DISTRIBUCIONS ATALAYA
TEL.: 96 376 59 11
FAX: 96 376 59 12

TÀNDEM EDICIONS
SANT VICENT, 93-1A
46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01
Tandemedicions@yahoo.es
DISTRIBUÏDORS:
ATALAYA
TELÈFON: 96 376 59 11
GEA
TELÈFON: 961 159 05 11
LA TERRA LLIBRES
TELÈFON: 965 11 01 92
MOLL
TELÈFON: 971 72 41 76
ENLACE
PAU CASALS, 76-92
08907 HOSPITALET DE LLOBREGAT
TEL.: 935 051 082

TIRANT LÒ BLANCH
ARTS GRÀFIQUES, 14-BAIX
46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 00 48
FAX: 96 369 41 51
tlb@tirant.com
www.tirant.com
DISTRIBUÏDOR:
TIRANT LÒ BLANCH

UNIVERSITAT D'ALACANT
CAMPUS DE SANT VICENT DEL
RASPEIG
SERVEI DE PUBLICACIONS, AULARI

II
APARTAT DE CORREUS 99
03080 ALACANT
TELÈFON: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicacions@ua.es
www.publicacions.ua.es
DISTRIBUÏDORS:
ESPANYA:
DISTRIBUCIONS D'ENLACE
-DES DE BARCELONA:
REINA AMALIA, 20-22
08001 BARCELONA
TLF: 93 441 27 80
FAX: 93 441 28 80
-DES DE VALÈNCIA:
DIFUSIÓ CULTURAL DE LLIBRERIA,
S.L
POLÍGON INDUSTRIAL EL
OLIVERAL, C/G, NAU 6
46190 RIBARROJA DEL TÚRIA
TEL: 96 166 60 33
FAX: 96 166 61 10
e-mail: gea@xpress.es
-DES D'ALACANT:
GAIA LLIBRES, S.L
C/SAGITARI, 9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
SUDAMÈRICA:
MIDAC
AVDA. DEL JORDÀ, 29-31
08035 BARCELONA
TEL.: 93 434 01 28
FAX: 93 254 61 70
midac@retemail.es
RESTA DEL MÓN:
CELESA
MORATINES, 22- 1ER-B
28005 MADRID
TEL.: 91 517 01 70
FAX: 91 517 34 81
celesa@infornet.es
www.celesa.com

UNIVERSITAT JAUME I
PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT JAUME I
EDIFICI RECTORAT I SERVEIS
CENTRALS
CAMPUS DEL RIU SEC
12071 CASTELLÓ
TELÈFON: 96 472 88 21- 96 472 88 19
FAX: 964 72 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ
DISTRIBUÏDORS:
CATALUNYA:
MIDAC, S.L.
AVDA. JORDÀ 29-31 BAIX
08035 BARCELONA

TEL.: 93 434 01 28
FAX: 93 254 61 70
VALÈNCIA:
SENDRA MARCO
TELÈFON: 96 159 08 41
RESTA DE L'ESTAT:
BREGÁN
TELÈFON I FAX: 91 431 43 88

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
C/ ARTES GRÀFICAS, 13 (ANNEX
GEOGRAFIA)
46010 VALÈNCIA
TELÈFONS: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions
DISTRIBUÏDORS:
VALÈNCIA I CASTELLÓ
GEA LLIBRES
C/ G-NAU 6, POLÍGON
"L'OLIVERAR"
46190 RIBARROJA DEL TÚRIA
TEL: 96 166 52 56-7
FAX: 96 166 52 49
ALACANT, ALBACETE I MÚRCIA:
GAIA LLIBRES
C/ SAGITARI, 7-9
03006 ALACANT
TEL: 96 511 05 16
FAX: 96 511 41 26
MADRID, CASTELLA-LLEÓ I
CASTELLA-LA MANXA:
DISTRIFORMA
C/ OFICI, 16. POLÍGON "LOS OLI-
VOS"
28906 GETAFE (MADRID)
TEL: 91 601 77 42-3
FAX: 91 695 90 11
CATALUNYA:
MIDAC LLIBRES
POLÍGON INDUSTRIAL SUD-OEST
C/ ROÍS DE CORELLA, 9-2º
08205 SABADELL (BARCELONA)
TEL: 93 746 41 10
FAX: 93 746 41 11
BALEARS:
PALMA DISTRIBUCIONS
DRAGONERA, 17
07014 PALMA DE MALLORCA
TEL: 97 128 94 21
FAX: 97 145 61 88
ARAGÓ, NAVARRA,, LA RIOJA I
SÒRIA:
ÍCARO DISTRIBUÏDORA
POLÍGON INDUSTRIAL "EL
PLANO", C/A-NAU 39
50430 MARÍA DE HUERVA
(SARAGOSSA)
TEL: 97 612 63 33

FAX: 97 612 64 93
ANDALUSIA I EXTREMADURA:
CENTRO ANDALUZ DEL LLIBRO
POLÍGON INDUSTRIAL "LA CHAPA-
RRILLA"
PARCEL-LA 34, 41016 SEVILLA
TEL: 95 440 63 66
FAX: 95 440 25 80
GALÍCIA:
DISFER LLIBROS
ESPÍRITU SANTO, NAU 8
CTRA. NACIONAL VI, KM 582
15168 SOÑEIRO-SADA (A CORUÑA)
TEL: 98 161 17 52
FAX: 98 161 17 53
ASTÚRIES I SANTANDER:
DISTRIBUCIONES JÚCAR
AV. CAMPONES, 8
33211 GIJÓN
TEL: 98 531 28 56
ILLES CANÀRIES:
LITECA
GENERAL SANJURJO, 18. LOCAL 6
38006 SANTA CRUZ DE TENERIFE
TEL: 92 228 44 00
FAX: 92 224 25 23
PAÍS BASC:
BIDEA 2000
NOVIA SALCEDO, 9, 48012 BILBAO
TEL: 944 278 177
FAX: 94 427 37 45
DISTRIBUCIÓ DE REVISTES:
ENLACE, S.A
C/ PAU CASALS, 76-92
08907 L'HOSPITALET DE
LLOBREGAT
TEL: 93 338 14 00
FAX: 93 338 69 16

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE
VALÈNCIA
EDITORIAL UPV
CAMÍ DE VERA S/N
46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
publi@upvnet.upv.es
www.editorial.upv.es
DISTRIBUÏDORS:
ANDRÉS LIBEROS
C/ TÚRIA, 35
46007 VALÈNCIA
TEL: 96 391 74 48
FAX: 96 392 18 11
LIBRERÍA MARA
C/ CRONISTA ALMELA I VIVES, 5
46010 VALÈNCIA
TEL: 96 393 25 88/ 902 19 32 64
FAX: 96 361 66 92
mara@marabook.com

La pasión por la libertad. Miguel Cortés y López (1777-1854). Ha sido un personaje poco estudiado y conocido a pesar de su indudable interés. Para presentarlo recurriré a dos descripciones coetáneas que desvelan algunas de sus características en dos momentos políticos distintos, aunque coincidentes en cuanto a su perfil político, humano y religioso. En el Trienio Liberal el autor de *Condiciones y semblanzas de los diputados* lo vio así: "Corto de vista, rehecho, y que para todo necesita antiparras, excep-

Ha sido un personaje poco estudiado y conocido a pesar de su indudable interés. Para presentarlo recurriré a dos descripciones coetáneas que desvelan algunas de sus características en dos momentos políticos distintos, aunque coincidentes en cuanto a su perfil político, humano, y religioso.

Biblioteca Valenciana
Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma

